

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

ปริญญา

เศรษฐศาสตร์

เศรษฐศาสตร์

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง การศึกษาการเปรียบเทียบเชิงแข่งขัน และความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏของ
การส่งออกข้าวของประเทศไทย ประเทศเวียดนาม และประเทศอินเดีย

The Study of Competitive Advantage and Revealed Comparative Advantage of Rice
Export among Thailand, Vietnam and India

นามผู้วิจัย นางสาวศุภิกา พงเพ็ง

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(อาจารย์ปิยะพรรณ ช่างวัฒนชัย, Ph.D.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(อาจารย์ธนา สมพรเสริม, Ph.D.)

หัวหน้าภาควิชา

(รองศาสตราจารย์โสภณสกล เพชรานนท์, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญญา ชีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน พ.ศ.

สิงห์สีเงิน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาการเปรียบเทียบเชิงแข่งขัน และความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบที่ปรากฏของการส่งออก
ข้าวของประเทศไทย ประเทศเวียดนาม และประเทศอินเดีย

The Study of Competitive Advantage and Revealed Comparative Advantage of Rice Export
among Thailand, Vietnam and India

โดย

นางสาวศุภิกา พงเพ็ง

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

พ.ศ. 2557

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศุภิกา พงษ์ 2557: การศึกษาการเปรียบเทียบเชิงแข่งขัน และความได้เปรียบโดย
เปรียบเทียบที่ปรากฏของการส่งออกข้าวของประเทศไทย ประเทศเวียดนาม และประเทศ
อินเดีย ปรินญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: อาจารย์ปิยะพรรณ ช่างวัฒนชัย, Ph.D. 200 หน้า

ข้าวเป็นสินค้าเกษตรที่สำคัญของไทย มีปริมาณการส่งออกเป็นจำนวนมากทุกปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าวหอมมะลิถือเป็นพันธุ์ข้าวที่มีความสำคัญ และสร้างชื่อเสียงให้กับประเทศไทยได้อย่างมาก แต่ปัจจุบันพบว่า มีหลายประเทศที่พัฒนาการผลิตข้าวหอมมะลิให้ประสิทธิภาพและมีคุณภาพมากขึ้นซึ่งประเทศที่เป็นคู่แข่งสำคัญในการส่งออกข้าว คือ ประเทศเวียดนาม และอินเดีย

ดังนั้นในงานวิจัยนี้ จึงทำการเปรียบเทียบความได้เปรียบเชิงแข่งขันของตัวชี้วัดต่างๆ ที่มีผลต่อความสามารถในการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียนของประเทศไทย เปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม และอินเดีย ข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลทุติยภูมิ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2551-2556 โดยการวิเคราะห์ตามหลักทฤษฎีความได้เปรียบเชิงแข่งขัน คือ Diamond Model และทฤษฎีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA)

ผลการศึกษาพบว่า ประเทศไทยมีความได้เปรียบเชิงแข่งขันต่อประเทศเวียดนาม คิดเป็นร้อยละ 4.01 โดยมีความได้เปรียบด้านกลยุทธ์โครงสร้าง และสภาพการแข่งขันมากที่สุด มีค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันคิดเป็นร้อยละ 10.28 และมีความเสียเปรียบเชิงแข่งขันต่อประเทศอินเดีย คิดเป็นร้อยละ 4.23 โดยมีความเสียเปรียบด้านสิ่งสนับสนุนเกี่ยวเนื่องมากที่สุด มีค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันคิดเป็นร้อยละ 12.67 ในส่วนผลจากการศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) พบว่า ประเทศไทย และเวียดนามมีความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบในการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน และประเทศอินเดียมีความเสียเปรียบ โดยเปรียบเทียบในการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน เพราะประเทศอินเดียไม่ใช่ประเทศที่ทำการส่งออกข้าวหอมมะลิเป็นหลัก ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ นำไปสู่ข้อเสนอแนะว่า ควรส่งเสริมให้ชาวนาลดต้นทุนการปลูกข้าวอย่างจริงจัง โดยธรรมาภิบาลให้ใช้ปุ๋ยชีวภาพแทนปุ๋ยเคมีที่มีราคาสูงขึ้น มีการนำเทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัยมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต รวมไปถึงการให้สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำแก่เกษตรกร เป็นต้น

Supika Phongpheng 2014: The Study of Competitive Advantage and Revealed Comparative Advantage of Rice Export among Thailand, Vietnam and India. Master of Economics, Major Field: Economics, Department of Economics. Thesis Advisor: Miss. Piyaphan Changwatchai, Ph.D. 200 pages.

“Rice” is major agricultural product of Thailand with large export volume every year especially for “Jasmine rice”, which creates great reputation for Thailand. However, currently many countries can develop more efficient rice farming so that their rice quality is getting better and main competitors of our jasmine rice exports are Vietnam and India.

Therefore, this study compares the competitive advantage of indices influencing Thailand’s jasmine rice export performance to ASEAN market with those of Vietnam and India. The data are secondary data collected from 2008 - 2013 and the analyses are based on competitive advantage theory (Diamond Model) and revealed comparative advantage theory (RCA).

The results show that Thailand has competitive advantage to Vietnam by 4.01 percent with competitive strength in Firm Strategy, Structure and Rivalry and the value of competitive advantage index is 10.28. Nonetheless, Thailand has competitive disadvantage to India by 4.23 percent with most disadvantage in Supporting and Related Industries and the value of the competitive advantage index is 12.67. In addition, the revealed comparative advantage study suggests that both Thailand and Vietnam have comparative advantage in exporting rice to ASEAN markets while India has comparative disadvantage in exporting rice to those market since India is not the major jasmine rice exporter. The results from this study suggest that strong support for farmers to reduce rice growing cost should be done by promoting bio-fertilizer using in substitution for chemical fertilizer which is getting more expensive, adopting modern technology to increase manufacturing efficiency, and granting low-rate loans to farmers.

Student’s signature

Thesis Advisor’s signature

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากอาจารย์ปิยะพรรณ ช่างวัฒนชัย, Ph.D. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ที่เอาใจใส่และให้คำแนะนำในการเขียนวิทยานิพนธ์ รวมทั้งดูแลงานวิทยานิพนธ์เล่มนี้เป็นอย่างดีมาตลอดระยะเวลาที่ทำการศึกษารวมถึง อาจารย์ธนา สมพรเสริม, Ph.D. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้กรุณาให้คำชี้แนะในงานวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ จนผู้วิจัยสามารถทำสำเร็จได้

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์คณะเศรษฐศาสตร์ทุกท่าน รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องกับทุกท่าน ที่ให้ความรู้ ให้คำแนะนำและให้กำลังใจมาโดยตลอด จนทำให้ผู้วิจัยสามารถทำการศึกษาและวิจัยในครั้งนี้จนประสบความสำเร็จ

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณครอบครัวที่ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจเสมอมา ซึ่งหากการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้เกิดข้อผิดพลาดประการใดผู้วิจัยขออภัยและขอน้อมรับไว้

ศุภิกา พงเพ็ง
มิถุนายน 2557

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(8)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	19
ขอบเขตของการวิจัย	19
ประโยชน์ที่ได้รับ	19
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	20
แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา	20
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	35
กรอบแนวคิดในการวิจัย	43
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	44
การเก็บรวบรวมข้อมูล	44
การวิเคราะห์ข้อมูล	47
บทที่ 4 ข้อมูลทั่วไปและปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิ	56
ข้อมูลทั่วไป	56
ตัวชี้วัดที่มีผลต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิของไทย เวียดนาม และอินเดีย	65
นโยบายและความช่วยเหลือจากภาครัฐของประเทศต่างๆ	78
บทที่ 5 ผลการวิจัย	80
ผลการวิเคราะห์ความได้เปรียบเชิงแข่งขันในการส่งออกข้าวหอมมะลิของประเทศไทย เปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม และอินเดียไปยังตลาดอาเซียน	80
ผลการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage-RCA) ในการส่งออกข้าวหอมมะลิของประเทศไทย เปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม และอินเดียไปยังตลาดอาเซียน	127

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	141
สรุปผลการวิจัย	141
ข้อเสนอแนะ	134
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	137
ภาคผนวก	141
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	200

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1.1	ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศไทย (GDP) และมูลค่าการส่งออกของ ไทย	2
1.2	มูลค่าและอัตราการขยายตัวของการส่งออกสินค้าที่สำคัญ 13 อันดับแรก ของไทยใน ปี 2552-2555	2
1.3	มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรที่สำคัญ 10 อันดับแรกในปี 2556 (ม.ค.-ก.ค.)	4
1.4	พื้นที่เพาะปลูกข้าวของประเทศผู้ผลิตข้าวที่สำคัญของโลก ปี 2545-2554	6
1.5	ผลผลิตข้าวในประเทศผู้ผลิตที่สำคัญของโลก ปี 2545-2555	7
1.6	ปริมาณการส่งออกข้าวของประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญของโลก ปี 2545-2555	8
1.7	ปริมาณและสัดส่วนการส่งออกข้าวหอมมะลิของไทย เวียดนาม และ อินเดีย ปี 2551-2555	12
1.8	ปริมาณและสัดส่วนการส่งออกข้าวหอมมะลิของไทยไปยังตลาดที่สำคัญ ปี 2551-2555	13
1.9	ปริมาณและสัดส่วนการส่งออกข้าวหอมมะลิของเวียดนามไปยังตลาดที่ สำคัญ ปี 2551-2555	14
1.10	ปริมาณและสัดส่วนการส่งออกข้าวหอมมะลิของอินเดียไปยังตลาดที่ สำคัญ ปี 2551-2555	15

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
1.11	ปริมาณและสัดส่วนการส่งออกข้าวหอมมะลิของไทยไปยังตลาดเอเชีย ปี 2551-2555	16
1.12	ปริมาณและสัดส่วนการส่งออกข้าวหอมมะลิของเวียดนามไปยังตลาด เอเชีย ปี 2551-2555	17
1.13	ปริมาณและสัดส่วนการส่งออกข้าวหอมมะลิของอินเดียไปยังตลาดเอเชีย ปี 2551-2555	18
2.1	สรุปตัวแปรจากงานวิจัย	41
3.1	ตัวแปรที่ใช้ศึกษาเปรียบเทียบความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏใน การส่งออกข้าวหอมมะลิของประเทศไทย เวียดนาม และอินเดีย	46
4.1	พื้นที่เพาะปลูกข้าวหอมมะลิของประเทศไทย เวียดนาม และอินเดีย ปี 2551-2556	65
4.2	ต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิของประเทศไทย เวียดนาม และอินเดีย ปี 2551-2556	66
4.3	ค่าแรงงานขั้นต่ำของประเทศไทย เวียดนาม และอินเดีย ปี 2551-2556	67
4.4	จำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรมของประเทศไทย เวียดนาม และอินเดีย ปี 2551-2556	68

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.5	ผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่ของประเทศไทย เวียดนาม และอินเดีย ปี 2551-2556	69
4.6	ปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิภายในประเทศของประเทศไทย เวียดนาม และอินเดีย ปี 2551-2556	70
4.7	ปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิไปตลาดอาเซียนของประเทศไทย เวียดนาม และอินเดีย ปี 2551-2556	71
4.8	ปริมาณการสำรองข้าวหอมมะลิของประเทศไทย เวียดนาม และอินเดีย ปี 2551-2556	72
4.9	ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ของประเทศไทย เวียดนาม และอินเดีย ปี 2551-2556	73
4.10	อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของประเทศไทย เวียดนาม และอินเดีย ปี 2551-2556	74
4.11	อัตราเงินเฟ้อของประเทศไทย เวียดนาม และอินเดีย ปี 2551-2556	75
4.12	อัตราแลกเปลี่ยนของประเทศไทย เวียดนาม และอินเดีย ปี 2551-2556	76
4.13	อัตราแลกเปลี่ยนของประเทศไทย เวียดนาม และอินเดีย ปี 2551-2556	77
5.1	ผลกระทบต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิของตัวชี้วัดต่างๆ ที่ใช้ในการศึกษา	80

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
5.2	ผลการวิเคราะห์ความได้เปรียบเชิงแข่งขันของตัวชี้วัด (C_{oj}) ที่มีผลกระทบต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียนของประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม ปี 2551-2556	85
5.3	ผลการวิเคราะห์ความได้เปรียบเชิงแข่งขันของปัจจัยในแต่ละด้านที่มีผลกระทบต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียนของประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม ปี 2551-2556	86
5.4	ผลการวิเคราะห์ความได้เปรียบเชิงแข่งขันของตัวชี้วัด (C_{oj}) ที่มีผลกระทบต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียนของประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย ปี 2551-2556	105
5.5	ผลการวิเคราะห์ความได้เปรียบเชิงแข่งขันของปัจจัยในแต่ละด้านที่มีผลกระทบต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียนของประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย ปี 2551-2556	107
5.6	การคำนวณค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) ของการส่งออกข้าวหอมมะลิของประเทศไทย เวียดนาม และอินเดียไปยังตลาดอาเซียนระหว่างปี 2547-2555	129
ตารางผนวกที่		
1	มูลค่าการส่งออกข้าวหอมมะลิของไทยไปยังตลาดอาเซียน	193
2	มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรทั้งหมดของไทยไปยังตลาดอาเซียน	194
3	มูลค่าการส่งออกข้าวหอมมะลิของเวียดนามไปยังตลาดอาเซียน	194

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
4	มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรทั้งหมดของเวียดนามไปยังตลาดอาเซียน	195
5	มูลค่าการส่งออกข้าวหอมมะลิของอินเดียไปยังตลาดอาเซียน	196
6	มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรทั้งหมดของอินเดียไปยังตลาดอาเซียน	197
7	มูลค่าการส่งออกข้าวหอมมะลิทั้งหมดของโลก	198
8	มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรทั้งหมดของโลก	199

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	Diamond Model	24
2.2	กรอบแนวคิดในการวิจัย	43
3.1	ปัจจัยต่างๆ ที่สำคัญตามรูปแบบของ Diamond Model	48
4.1	วิธีการตลาดข้าวไทย	64
5.1	ผลการคำนวณปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียนระหว่างประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม ปี 2551	96
5.2	ผลการคำนวณปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียนระหว่างประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม ปี 2552	97
5.3	ผลการคำนวณปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียนระหว่างประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม ปี 2553	98
5.4	ผลการคำนวณปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียนระหว่างประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม ปี 2554	99
5.5	ผลการคำนวณปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียนระหว่างประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม ปี 2555	100
5.6	ผลการคำนวณปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียนระหว่างประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม ปี 2556	101

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
5.7	ผลการคำนวณปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียนระหว่างประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนามเฉลี่ย	102
5.8	ภาพรวมผลสรุปปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน ระหว่างประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม	104
5.9	ผลการคำนวณปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียนระหว่างประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย ปี 2551	118
5.10	ผลการคำนวณปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน ระหว่างประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย ปี 2552	119
5.11	ผลการคำนวณปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน ระหว่างประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย ปี 2553	120
5.12	ผลการคำนวณปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน ระหว่างประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย ปี 2554	121
5.13	ผลการคำนวณปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน ระหว่างประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย ปี 2555	122
5.14	ผลการคำนวณปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน ระหว่างประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย ปี 2556	123
5.15	ผลการคำนวณปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน ระหว่างประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศอินเดียเฉลี่ย	124

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
5.16	ภาพรวมผลสรุปปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน ระหว่างประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย	126

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันการค้าระหว่างประเทศมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะกับประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจแบบเปิดอย่างประเทศไทย เพราะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการขยายตัวและการพัฒนาทางเศรษฐกิจโดยภาคการส่งออกถือว่ามีความสำคัญมากเนื่องจากเป็นแหล่งรายได้หลักที่สำคัญที่ช่วยในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของไทย โดยสามารถพิจารณาได้จากมูลค่าของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ของประเทศไทย (ตารางที่ 1.1) พบว่ามูลค่าการส่งออกมีสัดส่วนที่สูงเมื่อคิดเทียบกับมูลค่าของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) โดยคิดเป็นสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 50 ของ GDP ทุกปี (2551-2555)

มูลค่าการส่งออกที่มากนี้ส่วนใหญ่มาจากสินค้าในหมวดอุตสาหกรรม (รถยนต์ อุปกรณ์ และส่วนประกอบ เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ อัญมณี น้ำมันสำเร็จรูป แพลงวงจรไฟฟ้า ฯลฯ) แต่มีสินค้าในหมวดสินค้าเกษตร 2 ชนิด คือ ยางพารา และข้าว ที่ไทยส่งออกได้เป็นจำนวนมาก และติดอันดับสินค้าส่งออกที่มีความสำคัญ 13 อันดับแรกของไทย (ตารางที่ 1.2) ซึ่งข้าวนั้นถือว่าเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญต่อประเทศไทยเป็นอย่างยิ่งแรงงานส่วนใหญ่ของประเทศซึ่งอยู่ในภาคเกษตรกรรมนั้นปลูกข้าวเป็นพืชหลักด้วยเหตุนี้จึงทำให้ข้าวเป็นสินค้าเกษตรที่มีการส่งออกมากเป็นอันดับที่ 2 ของไทยรองจากยางพารา โดยปี 2556 (ม.ค.-ก.ค.) ประเทศไทยส่งออกยางพารามีมูลค่าเท่ากับ 139,143.90 ล้านบาท และส่งออกข้าวมีมูลค่าเท่ากับ 75,350.00 ล้านบาท (ตารางที่ 1.3)

ตารางที่ 1.1 ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศไทย (GDP) และมูลค่าการส่งออกของไทย

รายการปี	2551	2552	2553	2554	2555
GDP (ล้านบาท)	9,075,493	9,050,715	10,104,821	10,539,446	10,375,349
มูลค่าการส่งออก (ล้านบาท)	5,853,628.47	5,194,596.73	6,113,203.67	6,707,850.65	7,091,162.21
สัดส่วนมูลค่าการ ส่งออกเทียบกับ GDP (ร้อยละ)	64.50	57.39	60.50	63.65	62.34

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (2556)

ตารางที่ 1.2 มูลค่าและอัตราการขยายตัวของการส่งออกสินค้าที่สำคัญ 13 อันดับแรกของไทยในปี 2552-2555

รายการปี	(มูลค่า: ล้านบาท) (อัตราการขยายตัว: ร้อยละ)			
	2552	2553	2554	2555
1. รถยนต์ อุปกรณ์และ ส่วนประกอบ	378,348.86 (-26.27)	561,108.80 (48.30)	511,503.62 (-8.84)	707,711.89 (-38.36)
2. คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และ ส่วนประกอบ (Hard disk)	545,468.87 (-9.89)	596,677.70 (9.39)	513,710.07 (-13.90)	588,398.66 (14.54)
3. น้ำมันสำเร็จรูป	214,175.86 (-27.59)	245,996.23 (14.86)	303,794.76 (23.50)	398,485.47 (31.17)
4. เหล็ก เหล็กกล้าและ ผลิตภัณฑ์	169,054.64 (-4.42)	147,698.27 (-12.63)	150,433.14 (1.85)	217,485.88 (44.57)
5. ยางพารา	146,188.21 (-34.63)	249,262.50 (70.51)	382,903.50 (53.61)	270,153.82 (-29.45)
6. เคมีภัณฑ์	152,208.92 (7.42)	182,464.71 (19.88)	250,053.80 (37.04)	263,183.68 (5.25)
7. เม็ดพลาสติก	151,978.84 (-16.11)	200,326.03 (31.81)	265,381.55 (32.47)	263,587.20 (-0.68)

ตารางที่ 1.2 (ต่อ)

(มูลค่า: ล้านบาท)

(อัตราการขยายตัว: ร้อยละ)

รายการปี	2552	2553	2554	2555
8. ผลิตภัณฑ์ยาง	152,799.55	203,428.08	253,054.86	259,823.10
	(1.94)	(33.13)	(24.40)	(2.67)
9. เครื่องจักรกลและ	113,336.62	154,486.49	184,492.11	192,682.53
ส่วนประกอบของ	(-18.68)	(36.31)	(19.42)	(4.44)
เครื่องจักรกล				
10. แผงวงจรไฟฟ้า	219,508.71	255,322.10	238,173.38	206,462.07
	(-7.76)	(16.32)	(-6.72)	(-13.31)
11. อัญมณีและเครื่องประดับ	333,700.48	366,818.32	371,239.34	408,040.19
	(21.75)	(9.92)	(1.21)	(9.91)
12. ข้าว	172,207.65	168,193.06	193,842.53	142,976.24
	(-15.26)	(-2.33)	(15.25)	(-26.24)
13. อาหารทะเลกระป๋องและ	126,692.43	130,086.00	152,080.45	161,536.83
แปรรูป	(-1.73)	(2.68)	(16.91)	(6.22)

ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร (2556)

ตารางที่ 1.3 มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรที่สำคัญ 10 อันดับแรกในปี 2556 (ม.ค.-ก.ค.)

(หน่วย: ล้านบาท)

	รายการ	2556 (ม.ค.-ก.ค.)
1	ยางพารา	139,143.9
2	ข้าว	75,350.0
3	ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง	53,343.1
4	ไก่แปรรูป	32,987.7
5	ผลไม้สดแช่เย็นแช่แข็งและแห้ง	17,969.5
6	กุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง	14,925.6
7	ปลาหมึกสดแช่เย็นแช่แข็ง	6,043.9
8	เนื้อปลาสดแช่เย็นแช่แข็ง	5,303.9
9	ผักสดแช่เย็นแช่แข็งและแห้ง	4,177.9
10	เนื้อและส่วนต่างๆของสัตว์ที่บริโภคได้	3,810.7

ที่มา: การค้าไทย (2556)

นอกจากประเทศไทยที่สามารถผลิตข้าวได้มีคุณภาพและมีปริมาณมากแล้ว ยังมีประเทศอื่นๆที่สามารถผลิตและส่งออกข้าวได้ในปริมาณที่ใกล้เคียงกับประเทศไทยในส่วนพื้นที่ปลูกข้าวที่สำคัญของโลกนั้น พบว่าอยู่ในทวีปเอเชียเกือบทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 90 ของพื้นที่ปลูกข้าวทั้งหมดของโลก โดยมีประเทศอินเดียเป็นแหล่งปลูกข้าวอันดับ 1 มีพื้นที่เพาะปลูกข้าวโดยเฉลี่ยเท่ากับ 266.59 ล้านไร่ รองลงมา ได้แก่ ประเทศจีน โดยมีพื้นที่เพาะปลูกข้าวเฉลี่ยเท่ากับ 183.20 ล้านไร่ ส่วนอันดับที่ 3-5 ได้แก่ ประเทศอินโดนีเซีย บังกลาเทศ และไทย ตามลำดับ ซึ่งพื้นที่ปลูกข้าวของประเทศไทยนั้นมีพื้นที่เพาะปลูกข้าวเฉลี่ยเท่ากับ 66.46 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 6.87 ของพื้นที่ปลูกข้าวทั้งหมดของโลก (ตารางที่ 1.4)

ในส่วนของประเทศผู้ผลิตข้าวที่สำคัญของโลกนั้น พบว่า ประเทศจีนเป็นประเทศผู้ผลิตข้าวที่สำคัญอันดับที่ 1 โดยในปี 2555 สามารถผลิตข้าวได้เท่ากับ 140.70 ล้านตันข้าวสารอันดับที่ 2 ได้แก่ ประเทศอินเดีย มีผลผลิตข้าวในปี 2555 เท่ากับ 104.70 ล้านตันข้าวสาร อันดับที่ 3-5 ได้แก่ ประเทศอินโดนีเซีย บังกลาเทศ และเวียดนาม ส่วนประเทศไทยนั้นสามารถผลิตข้าวได้เป็นอันดับที่ 6 ของโลก โดยในปี 2555 ผลิตข้าวได้เท่ากับ 20.46 ล้านตันข้าวสารหรือคิดเป็นร้อยละ 4.41 ของการผลิตข้าวทั้งหมดของโลก (ตารางที่ 1.5)

เมื่อพิจารณาข้อมูลในตารางที่ 1.4 และ 1.5 พบว่า แม้ประเทศอินเดียและจีนจะมีพื้นที่ปลูกข้าวและผลิตข้าวได้มากที่สุด 2 อันดับแรกของโลก แต่ไม่ได้ส่งออกข้าวได้มากที่สุด เพราะประเทศที่ส่งออกข้าวมากที่สุด 3 อันดับแรกของโลกคือ ประเทศไทย เวียดนาม และอินเดีย (ตารางที่ 1.6) โดยประเทศไทยมีทิศทางการส่งออกเพิ่มมากขึ้น แต่เพิ่มในปริมาณไม่มาก อีกทั้งมีปริมาณการส่งออกลดลงอย่างมากจากปี 2554 ที่มีปริมาณเท่ากับ 10.50 ล้านตันข้าวสาร เหลือปริมาณการส่งออกปี 2555 เท่ากับ 6.50 ล้านตันข้าวสาร ลดลง 4 ล้านตันข้าวสารคิดเป็นร้อยละ 12.90 ของการส่งออกข้าวทั้งหมด อันเป็นผลมาจากเหตุการณ์น้ำท่วมครั้งใหญ่ของไทย ซึ่งแตกต่างจากประเทศเวียดนามและอินเดีย เพราะทั้ง 2 ประเทศนี้มีแนวโน้มการส่งออกข้าวในปริมาณเพิ่มมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยเวียดนามมีปริมาณการส่งออกข้าวปี 2545 เท่ากับ 3.25 ล้านตันข้าวสารและปริมาณการส่งออกได้เพิ่มขึ้นเป็น 7.2 ล้านตันข้าวสารในปี 2555 คิดเป็นร้อยละ 18.84 ของการส่งออกข้าวเช่นเดียวกับประเทศอินเดีย ที่มีปริมาณการส่งออกข้าวปี 2545 เท่ากับ 6.65 ล้านตันข้าวสารและเพิ่มปริมาณการส่งออกเป็น 10.00 ล้านตันข้าวสาร ในปี 2555 คิดเป็นร้อยละ 26.17 ของการส่งออกข้าว ในขณะที่ประเทศที่มีพื้นที่ปลูกข้าวและผลิตข้าวได้เป็นจำนวนมากอย่างประเทศจีน กลับมีปริมาณการส่งออกข้าวปี 2555 เท่ากับ 0.40 ล้านตันข้าวสาร คิดเป็นร้อยละ 1.05 ของการส่งออกข้าวเท่านั้น แสดงให้เห็นว่า ประเทศที่ผลิตข้าวได้จำนวนมากไม่ได้เป็นประเทศส่งออกข้าวที่สำคัญของโลกทั้งหมด เพราะประเทศเหล่านั้นมีความต้องการบริโภคข้าวภายในประเทศจำนวนมาก ทำให้เหลือปริมาณข้าวเพื่อการส่งออกปริมาณไม่มาก ดังนั้นประเทศคู่แข่งในการส่งออกข้าวที่สำคัญของไทยมากที่สุดคือ ประเทศเวียดนามและอินเดีย ซึ่งเป็นผู้ส่งออกข้าวอันดับที่ 2 และ 3 ตามลำดับ

ตารางที่ 1.4 พื้นที่เพาะปลูกข้าวของประเทศผู้ผลิตข้าวที่สำคัญของโลก ปี 2545-2554

(หน่วย: ล้านไร่)

ประเทศ	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553	2554
อินเดีย	278.75	252.50	265.00	264.38	271.25	275.00	273.56	275.00	242.50	266.88
จีน	180.08	176.25	165.68	177.37	180.29	180.86	180.74	182.50	185.50	186.38
อินโดนีเซีย	75.50	71.88	74.38	72.81	73.75	74.38	74.38	74.06	75.00	75.50
บังกลาเทศ	66.66	67.37	68.14	68.75	69.38	70.00	69.38	72.50	72.50	73.75
ไทย	63.28	63.49	64.47	62.47	63.88	64.19	66.25	66.75	68.13	66.69
เวียดนาม	46.69	46.64	46.68	46.56	45.71	45.02	46.33	45.95	45.81	46.38
รวม	924.54	914.22	930.14	945.06	957.60	962.55	966.22	973.19	953.19	981.31

ที่มา: USDA (2556)

ตารางที่ 1.5 ผลผลิตข้าวในประเทศผู้ผลิตที่สำคัญของโลก ปี 2545-2555

(หน่วย: ล้านตันข้าวสาร)

ประเทศ	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555
จีน	124.31	122.18	112.46	125.36	126.41	127.20	130.22	134.33	136.57	137.00	140.70
อินเดีย	93.34	71.82	88.53	83.13	91.79	93.35	96.69	99.18	89.09	95.98	104.32
อินโดนีเซีย	33.00	33.00	35.00	35.00	35.00	35.30	37.00	38.10	36.37	35.50	36.50
บังกลาเทศ	24.31	25.19	26.15	25.60	28.76	29.00	28.80	31.00	31.00	33.20	33.70
เวียดนาม	21.04	21.53	22.08	22.72	22.77	22.92	24.37	24.39	24.99	26.30	26.87
ไทย	17.50	17.20	18.01	17.36	18.20	18.25	19.80	19.85	20.26	20.26	20.46
รวม	399.09	376.93	391.51	400.66	419.00	420.21	434.38	449.61	442.69	453.22	464.79

ที่มา: USDA (2556)

ตารางที่ 1.6 ปริมาณการส่งออกข้าวของประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญของโลก ปี 2545-2555

(หน่วย: ล้านตันข้าวสาร)

ประเทศ	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555
ไทย	7.25	7.56	10.14	7.27	7.38	9.56	10.01	8.57	9.05	10.50	6.5
เวียดนาม	3.25	3.80	4.30	5.17	4.71	4.52	4.65	5.95	6.73	7.00	7.20
อินเดีย	6.65	4.42	3.17	4.69	4.54	6.30	3.38	2.12	2.23	4.20	10.00
ปากีสถาน	1.60	1.96	1.99	3.09	3.58	2.70	3.05	3.18	4.00	3.41	3.75
สหรัฐอเมริกา	3.30	3.83	3.09	3.86	3.26	3.00	3.27	3.02	3.87	3.25	3.30
จีน	1.96	2.58	0.88	0.66	1.22	1.34	0.97	0.78	0.62	0.49	0.40
รวม	27.86	27.58	27.18	29.01	29.10	31.85	29.76	29.34	31.78	35.11	38.21

ที่มา: USDA (2556)

ข้าวที่ประเทศไทย เวียดนามและอินเดียส่งออกนั้นมีอยู่ด้วยกันหลายประเภทไม่ว่าจะเป็น ข้าวขาว ข้าวกล้อง ปลายข้าว เป็นต้น แต่ข้าวที่สามารถส่งออกได้มากที่สุด คือ ข้าวหอมมะลิ ข้าวหอมมะลิถือเป็นข้าวคุณภาพระดับพรีเมียมที่มีความสำคัญมากที่สุด สามารถทำรายได้ให้กับประเทศได้เป็นจำนวนมาก และเป็นที่ต้องการของตลาด จากตารางที่ 1.7 พบว่า ปี 2555 ประเทศไทยมีการส่งออกข้าวหอมมะลิเท่ากับ 11,250,473 ตัน คิดเป็นร้อยละ 41.00 ของการส่งออกข้าวหอมมะลิทั้งหมด ประเทศเวียดนามมีการส่งออกข้าวหอมมะลิเท่ากับ 6,580,333 ตัน คิดเป็นร้อยละ 23.98 ของการส่งออกข้าวหอมมะลิทั้งหมด และประเทศอินเดียมีการส่งออกข้าวหอมมะลิเท่ากับ 5,055,741 ตัน คิดเป็นร้อยละ 18.42 ของการส่งออกข้าวหอมมะลิทั้งหมด

ตลาดที่สำคัญที่สุดในการส่งออกข้าวหอมมะลิของไทยคือ ตลาดเอเชีย โดยในปี 2555 ประเทศไทยส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดเอเชียได้เท่ากับ 7,702,050 ตัน คิดเป็นร้อยละ 68.46 ของการส่งออกข้าวหอมมะลิทั้งหมดของไทย โดยมีตลาดยุโรปและอเมริกาเป็นตลาดอันดับ 2 และ 3 ในการส่งออก คิดเป็นร้อยละ 11.20 และ 10.23 ตามลำดับ (ตารางที่ 1.8) ในส่วนของประเทศเวียดนามนั้น ตลาดส่งออกที่สำคัญมากที่สุด คือ ตลาดเอเชียเช่นเดียวกับประเทศไทย โดยมีปริมาณการส่งออกในปี 2555 เท่ากับ 5,516,245 ตัน คิดเป็นร้อยละ 83.83 ของการส่งออกข้าวหอมมะลิทั้งหมดของเวียดนาม อันดับที่ 2 ได้แก่ ตลาดยุโรป และอันดับที่ 3 ได้แก่ ตลาดอเมริกา คิดเป็นร้อยละ 6.09 และ 6.07 ตามลำดับ (ตารางที่ 1.9) ส่วนตลาดส่งออกที่สำคัญของประเทศอินเดียนั้น คือ ตลาดเอเชียเช่นเดียวกับประเทศไทยและเวียดนาม โดยมีปริมาณการส่งออกปี 2555 เท่ากับ 4,075,746 ตัน คิดเป็นร้อยละ 68.75 ของการส่งออกข้าวหอมมะลิทั้งหมดของอินเดีย (ตารางที่ 1.10) จากข้อมูลข้างต้นทำให้ทราบว่า ตลาดที่สำคัญในการส่งออกข้าวหอมมะลิของประเทศไทย เวียดนาม และอินเดีย เป็นตลาดเดียวกันนั้นคือ ตลาดเอเชีย โดยตลาดเอเชียถือเป็นตลาดที่มีขนาดใหญ่ มีประเทศสมาชิกจำนวนมาก และเมื่อเราเจาะกลุ่มของตลาดเอเชียลงไปจะพบว่า ตลาดอาเซียน เป็นตลาดที่มีความสำคัญมากที่สุด โดยมีการนำเข้าข้าวหอมมะลิคิดเป็นส่วนแบ่งมากกว่า 1 ใน 3 ส่วนของการนำเข้าข้าวหอมมะลิทั้งหมดของเอเชีย โดยในปี 2551-2555 ประเทศไทยมีการส่งข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียนคิดเป็นร้อยละ 35.07 38.63 39.69 39.22 และ 41.83 ตามลำดับ ของการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดเอเชียทั้งหมด (ตารางที่ 1.11) ส่วนประเทศเวียดนามนั้นมีการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน ในปี 2551-2555 คิดเป็นร้อยละ 42.94 48.45 48.00 47.41 และ 45.80 ตามลำดับ ของการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดเอเชียทั้งหมด (ตารางที่ 1.12) และประเทศอินเดียมีการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน ในปี 2551-2555 คิดเป็นร้อยละ 40.83 41.64 36.62 36.60 และ 34.37 ตามลำดับของการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยัง

ตลาดเอเชียทั้งหมด (ตารางที่ 1.13) แม้ตัวเลขการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดเอเชีย (ไม่รวม อาเซียน) จะมีสัดส่วนที่สูงกว่าตลาดอาเซียน แต่เมื่อเปรียบเทียบขนาดกันแล้ว พบว่า ตลาดเอเชียมี ประเทศสมาชิกอยู่เป็นจำนวนมาก ในขณะที่ตลาดอาเซียนมีประเทศสมาชิกเพียง 10 ประเทศเท่านั้น และการที่ประเทศทั้ง 10 มีกำลังการซื้อที่ใกล้เคียงกับตลาดเอเชียทั้งตลาดย่อมแสดงถึง ความสามารถและความสำคัญของตลาดนี้ เราจึงควรให้ความสำคัญกับตลาดอาเซียนเป็นกรณีพิเศษ โดยมีคู่แข่งที่สำคัญที่สุดในการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน 2 ประเทศ คือ ประเทศ เวียดนามและประเทศอินเดียนั่นเอง

สาเหตุที่ประเทศเวียดนามสามารถส่งออกข้าวหอมมะลิได้เป็นจำนวนมากเนื่องมาจากการ ให้การสนับสนุนจากภาครัฐ โดยในส่วนของรัฐบาลเวียดนามนั้นได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้คน เวียดนามปลูกข้าวมากขึ้นและมีนโยบายส่งเสริมดังนี้

1. รัฐบาลเวียดนามส่งเสริมการผลิตข้าวอย่างเต็มที่ ทั้งการอุดหนุนลดต้นทุนการผลิต ยกเว้นภาษี ค่าธรรมเนียม ดอกเบี้ย และจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือ
2. รัฐบาลเวียดนามได้ส่งเสริมให้ชาวนาใช้นโยบาย 3 ลด 3 เพิ่ม คือ ลดปริมาณเมล็ดให้ เหมาะสมกับพื้นที่เพาะปลูก ลดการใช้ปุ๋ยเคมี และลดการใช้ยาปราบศัตรูพืช รวมทั้งการเพิ่มผลผลิต เพิ่มคุณภาพ และเพิ่มกำไร

สำหรับประเทศอินเดียซึ่งเป็นประเทศผู้ผลิตข้าวรายใหญ่เป็นอันดับ 2 ของโลกนั้น มี แนวโน้มที่จะมีการส่งออกข้าวเพิ่มมากขึ้น โดยอินเดียได้กำหนดราคาในการส่งออกข้าวไว้ต่ำกว่า ไทย ทำให้ลูกค้าเดิมและลูกค้าใหม่ส่วนหนึ่งหันไปซื้อข้าวจากอินเดียแทน นอกจากนี้ ความต้องการ ระบายสต็อกข้าวคุณภาพต่ำออกสู่ตลาดโลกเป็นจำนวนมาก เป็นอีกหนึ่งสาเหตุที่ทำให้ปริมาณการ ส่งออกข้าวของอินเดียเพิ่มปริมาณขึ้นอย่างรวดเร็ว

การที่ประเทศคู่แข่งอย่างประเทศเวียดนามและประเทศอินเดียมีการพัฒนาศักยภาพในการ ผลิตและส่งออกข้าวขึ้นมานั้นย่อมส่งผลกระทบต่อปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิของไทย ประเทศไทยจึงไม่อาจมองข้าม 2 ประเทศนี้ได้ ดังนั้นควรให้ความสำคัญกับการศึกษาการ เปรียบเทียบเชิงแข่งขัน และความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏของการส่งออกข้าวหอมมะลิ

ของประเทศไทยประเทศเวียดนาม และประเทศอินเดีย เพื่อเป็นข้อมูลนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพ
และการปรับตัวของไทยในการเป็นผู้นำการส่งออกข้าวของไทยต่อไป

ตารางที่ 1.7 ปริมาณและสัดส่วนการส่งออกข้าวหอมมะลิของไทย เวียดนาม และอินเดีย ปี 2551-2555

(หน่วย: ตัน)

ประเทศ	2551		2552		2553		2554		2555	
	ปริมาณ	ร้อยละ	ปริมาณ	ร้อยละ	ปริมาณ	ร้อยละ	ปริมาณ	ร้อยละ	ปริมาณ	ร้อยละ
ไทย	4,510,274	36.25	6,902,446	45.55	7,589,515	43.49	9,190,376	42.02	11,250,473	41.00
เวียดนาม	2,472,915	19.88	3,019,944	19.93	3,563,152	20.42	4,219,270	19.29	6,580,333	23.98
อินเดีย	2,015,798	16.20	2,126,181	14.03	2,217,532	12.71	4,542,985	20.77	5,055,741	18.42
ประเทศอื่นๆ	1,442,577	27.67	1,104,192	20.49	2,080,166	23.38	1,917,380	17.91	2,554,745	16.60
รวม	10,441,564	100.00	13,152,763	100.00	15,450,365	100.00	19,870,011	100.00	25,441,292	100.00

หมายเหตุ: ร้อยละ หมายถึง ร้อยละของการส่งออกข้าวหอมมะลิทั้งหมดในปีนั้น

ที่มา: Global Trade Atlas (2006-2013)

ตารางที่ 1.8 ปริมาณและสัดส่วนการส่งออกข้าวหอมมะลิของไทยไปยังตลาดที่สำคัญ ปี 2551-2555

(หน่วย: ตัน)

ประเทศ	2551		2552		2553		2554		2555	
	ปริมาณ	ร้อยละ	ปริมาณ	ร้อยละ	ปริมาณ	ร้อยละ	ปริมาณ	ร้อยละ	ปริมาณ	ร้อยละ
เอเชีย (ไม่รวมอาเซียน)	1,611,442	35.73	2,534,711	36.72	2,949,664	32.28	3,355,420	36.51	3,782,430	33.62
อาเซียน	870,515	19.30	1,595,220	30.35	1,940,773	32.16	2,165,858	34.45	2,719,620	34.84
ยุโรป	750,650	16.64	1,200,469	17.39	1,080,379	14.24	1,461,240	10.46	1,860,126	11.20
อเมริกา	543,741	12.06	601,956	8.72	1,030,241	13.57	1,400,495	9.80	1,750,735	10.23
แอฟริกา	405,977	9.00	480,410	6.96	465,458	6.13	468,247	5.09	559,714	4.98
ประเทศอื่นๆ	327,949	7.27	489,680	7.09	123,000	1.62	339,116	3.69	577,848	5.14
รวม	4,510,274	100.00	6,902,446	100.00	7,589,515	100.00	9,190,376	100.00	11,250,473	100.00

หมายเหตุ: ร้อยละ หมายถึง ร้อยละของการส่งออกข้าวหอมมะลิทั้งหมดในปีนั้น

ที่มา: Global Trade Atlas (2006-2013)

ตารางที่ 1.9 ปริมาณและสัดส่วนการส่งออกข้าวหอมมะลิของเวียดนามไปยังตลาดที่สำคัญ ปี 2551-2555

(หน่วย: ตัน)

ประเทศ	2551		2552		2553		2554		2555	
	ปริมาณ	ร้อยละ	ปริมาณ	ร้อยละ	ปริมาณ	ร้อยละ	ปริมาณ	ร้อยละ	ปริมาณ	ร้อยละ
เอเชีย(ไม่รวมอาเซียน)	950,664	38.44	1,250,851	41.42	1,555,042	43.64	1,930,765	45.76	2,990,115	45.44
อาเซียน	715,370	28.93	1,175,605	38.93	1,435,105	40.28	1,740,511	41.25	2,526,130	38.39
ยุโรป	190,488	7.70	160,475	5.31	203,417	5.71	142,205	3.37	400,950	6.09
อเมริกา	320,162	12.95	343,725	11.38	211,998	5.95	259,655	6.15	399,555	6.07
แอฟริกา	250,719	10.14	75,446	2.50	133,954	3.76	135,265	3.21	231,861	3.52
ประเทศอื่นๆ	45,512	1.84	13,842	0.46	23,636	0.66	10,869	0.26	31,722	0.48
รวม	2,472,915	100.00	3,019,944	100.00	3,563,152	100.00	4,219,270	100.00	6,580,333	100.00

หมายเหตุ: ร้อยละ หมายถึง ร้อยละของการส่งออกข้าวหอมมะลิทั้งหมดในปีนั้น

ที่มา: Global Trade Atlas (2006-2013)

ตารางที่ 1.10 ปริมาณและสัดส่วนการส่งออกข้าวหอมมะลิของอินเดียไปยังตลาดที่สำคัญ ปี 2551-2555

(หน่วย: ตัน)

ประเทศ	2551		2552		2553		2554		2555	
	ปริมาณ	ร้อยละ	ปริมาณ	ร้อยละ	ปริมาณ	ร้อยละ	ปริมาณ	ร้อยละ	ปริมาณ	ร้อยละ
เอเชีย(ไม่รวมอาเซียน)	761,338	37.76	799,153	37.58	1,107,241	27.38	2,114,370	35.53	2,675,000	41.04
อาเซียน	525,448	26.06	570,250	26.82	629,811	28.40	1,220,850	26.87	1,400,746	27.71
ยุโรป	330,825	16.41	369,700	17.39	269,349	23.42	450,621	14.32	380,350	11.48
อเมริกา	213,176	10.56	252,430	11.87	108,681	16.17	399,555	13.20	405,370	11.97
แอฟริกา	153,580	7.62	122,298	5.75	84,950	3.83	251,000	7.73	121,645	6.36
ประเทศอื่นๆ	31,431	1.56	12,350	0.58	17,500	0.79	106,589	2.35	72,630	1.44
รวม	2,015,798	100.00	2,126,181	100.00	2,217,532	100.00	4,542,985	100.00	5,055,741	100.00

หมายเหตุ: ร้อยละ หมายถึง ร้อยละของการส่งออกข้าวหอมมะลิทั้งหมดในปีนั้น

ที่มา: Global Trade Atlas (2006-2013)

ตารางที่ 1.11 ปริมาณและสัดส่วนการส่งออกข้าวหอมมะลิของไทยไปยังตลาดเอเชีย ปี 2551-2555

(หน่วย: ตัน)

ประเทศ	2551		2552		2553		2554		2555	
	ปริมาณ	ร้อยละ	ปริมาณ	ร้อยละ	ปริมาณ	ร้อยละ	ปริมาณ	ร้อยละ	ปริมาณ	ร้อยละ
เอเชีย (ไม่รวมอาเซียน)	1,611,442	64.93	2,534,711	61.37	2,949,664	60.31	3,355,420	60.78	3,782,430	58.17
อาเซียน	870,515	35.07	1,595,220	38.63	1,940,773	39.69	2,165,858	39.22	2,719,620	41.83
รวม	2,481,957	100.00	4,129,931	100.00	4,890,437	100.00	5,521,278	100.00	6,502,050	100.00

หมายเหตุ: ร้อยละ หมายถึง ร้อยละของการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดเอเชียทั้งหมดในปีนั้น

ที่มา: Global Trade Atlas (2006-2013)

ตารางที่ 1.12 ปริมาณและสัดส่วนการส่งออกข้าวหอมมะลิของเวียดนามไปยังตลาดเอเชีย ปี 2551-2555

(หน่วย: ตัน)

ประเทศ	2551		2552		2553		2554		2555	
	ปริมาณ	ร้อยละ	ปริมาณ	ร้อยละ	ปริมาณ	ร้อยละ	ปริมาณ	ร้อยละ	ปริมาณ	ร้อยละ
เอเชีย (ไม่รวมอาเซียน)	950,664	57.06	1,250,851	51.55	1,555,042	52.00	1,930,765	52.59	2,990,115	54.20
อาเซียน	715,370	42.94	1,175,605	48.45	1,435,105	48.00	1,740,511	47.41	2,526,130	45.80
รวม	1,666,034	100.00	2,426,456	100.00	2,990,147	100.00	3,671,276	100.00	5,516,245	100.00

หมายเหตุ: ร้อยละ หมายถึง ร้อยละของการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดเอเชียทั้งหมดในปีนั้น

ที่มา: Global Trade Atlas (2006-2013)

ตารางที่ 1.13 ปริมาณและสัดส่วนการส่งออกข้าวหอมมะลิของอินเดียไปยังตลาดเอเชีย ปี 2551-2555

(หน่วย: ตัน)

ประเทศ	2551		2552		2553		2554		2555	
	ปริมาณ	ร้อยละ	ปริมาณ	ร้อยละ	ปริมาณ	ร้อยละ	ปริมาณ	ร้อยละ	ปริมาณ	ร้อยละ
เอเชีย (ไม่รวมอาเซียน)	761,338	59.17	799,153	58.36	1,107,241	63.74	2,114,370	63.40	2,675,000	65.63
อาเซียน	525,448	40.83	570,250	41.64	629,811	36.26	1,220,850	36.60	1,400,746	34.37
รวม	1,286,786	100.00	1,369,403	100.00	1,737,052	100.00	3,335,220	100.00	4,075,746	100.00

หมายเหตุ: ร้อยละ หมายถึง ร้อยละของการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดเอเชียทั้งหมดในปีนั้น

ที่มา: Global Trade Atlas (2006-2013)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาความได้เปรียบเชิงแข่งขันของการส่งออกข้าวหอมมะลิของประเทศไทย เวียดนาม และอินเดีย
2. ศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏของการส่งออกข้าวหอมมะลิของประเทศไทย เวียดนามและอินเดีย

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ จะศึกษาความสามารถในการส่งออกข้าวหอมมะลิของประเทศไทย เวียดนาม และอินเดียซึ่งมีพิกัดศุลกากรระบบฮาร์โมนไนซ์ เท่ากับ 10063015 โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ รายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 ถึงปี พ.ศ. 2556 รวมเป็นระยะเวลาทั้งสิ้น 6 ปีโดยขอบเขตของการศึกษา คือ ตลาดอาเซียน

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในการส่งออกข้าวหอมมะลิของไทย เพื่อให้ผู้ส่งออกข้าวหอมมะลิสามารถนำข้อมูลต่างๆ ที่ได้ไปปรับปรุงจุดด้อยของตัวเองให้ดีขึ้น รวมถึงพัฒนาจุดเด่นที่ได้เปรียบคู่แข่งอยู่แล้วให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นพัฒนาเทคนิคและกลยุทธ์ต่างๆ ให้ดีขึ้น
2. ทราบถึงความสามารถในการส่งออกข้าวหอมมะลิ รวมไปถึงแนวโน้มและทิศทางในการส่งออกข้าวหอมมะลิของประเทศไทยเวียดนาม และอินเดีย เพื่อเป็นข้อมูลให้กับผู้ส่งออกข้าวหอมมะลิในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น รวมถึงเป็นข้อมูลให้รัฐบาลใช้กำหนดนโยบาย กลยุทธ์ต่างๆ ในการส่งออกข้าวหอมมะลิที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้ส่งออกข้าวไทยได้เปรียบประเทศคู่แข่งมากขึ้น

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา

แนวคิดและทฤษฎีต่างๆ ที่ใช้ประกอบในการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ทฤษฎีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ(Comparative Advantage)

เดวิด ริคาร์โด (David Ricardo) (1817) ได้เอาข้อบกพร่องของทฤษฎีความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ (Absolute Advantage) ของอดัม สมิธ มาแก้ไขเพิ่มเติม โดยกล่าวว่า

ประเทศใดที่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในสินค้าทั้ง 2 ชนิด ประเทศนั้นควรจะผลิตและส่งออกสินค้าที่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบมากกว่าสินค้าอีกชนิดหนึ่ง และนำเข้าสินค้าที่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบน้อยกว่า ขณะที่ประเทศที่มีความเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบในสินค้าทั้ง 2 ประเภท ประเทศนั้นควรผลิตและส่งออกสินค้าที่มีความเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบที่น้อยกว่าสินค้าอีกชนิดหนึ่งกล่าวโดยสรุปก็คือไม่ว่าประเทศนั้นๆ มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบหรือเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบในสินค้าทุกชนิดเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น แต่ทุกประเทศจะมีสินค้าชนิดหนึ่งที่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับสินค้าชนิดอื่นที่ผลิตได้ ซึ่งข้อจำกัดของทฤษฎีนี้มีด้วยกันหลายประการ เช่น 1. ทฤษฎีนี้จะเกิดขึ้นได้ด้วยสมมติฐานที่ว่า มีเพียง 2 ประเทศ และสินค้าเพียง 2 ชนิดเท่านั้นในโลกนี้ แต่ในความเป็นจริงมีประเทศมากกว่า 2 ประเทศ และมีสินค้ามากกว่า 2 ชนิด 2. ไม่มีต้นทุนในการขนส่งระหว่าง 2 ประเทศ 3. ทรัพยากรไม่สามารถเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศได้อย่างเสรี 4. จำนวนหรือปริมาณทรัพยากรที่ใช้ในการผลิตสินค้าต้องคงที่เสมอ 5. รายได้ประชากรของทั้งสองประเทศไม่มีผลต่อการซื้อขายแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เป็นต้น

2. ทฤษฎีความได้เปรียบเชิงแข่งขัน (The Theory of Competitive Advantage)

Porter (1990) ได้พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาระดับความสามารถทางการแข่งขันของอุตสาหกรรม โดยมีแนวคิดว่า ภาวการณ์แข่งขันการค้าโลก ประเทศทุกประเทศย่อมพยายามเลือกวิธีที่ดีที่สุดที่ก่อให้เกิดความได้เปรียบทางการแข่งขัน (Competitive Advantage) ในอุตสาหกรรมในประเทศของตน เพื่อให้สามารถหาแนวทางปรับตัวให้แข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพในตลาดโลกที่มีการแข่งขันรุนแรงขึ้นทุกขณะ

Porter (1998) พบว่า ข้อได้เปรียบทางการแข่งขัน (Competitive Advantage) ไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติแต่เป็นสิ่งที่สามารถสร้างขึ้นได้และเปลี่ยนแปลงได้ทั้งทางบวกและลบ โดยสามารถทำความเข้าใจแนวคิดดังกล่าวผ่านมุมมองของเศรษฐศาสตร์จุลภาค ส่วนปัจจัยมหภาค เช่น อัตราดอกเบี้ย ค่าจ้างแรงงาน และอัตราแลกเปลี่ยน แม้มีความสำคัญในการสร้างความได้เปรียบให้กับประเทศ แต่ Porter เชื่อว่า สิ่งสำคัญกว่าคือ เงื่อนไขและสภาพแวดล้อมภายในประเทศที่เอื้อต่ออุตสาหกรรมของประเทศนั้น Porter จึงได้สร้างแบบจำลอง Diamond Model ในการวิเคราะห์ โดยมีปัจจัยหรือตัวบ่งชี้ (determinants) ข้อได้เปรียบในการแข่งขันที่สำคัญรวม 4 ประการ ดังนี้

2.1 เงื่อนไขทางด้านปัจจัยการผลิต (Factor Conditions)

ปัจจัยการผลิตในประเทศจะเป็นตัวกำหนดความได้เปรียบเชิงแข่งขันของประเทศ โดยปัจจัยการผลิตในที่นี้ ประกอบด้วย แรงงาน (Labor) ที่ดิน (Arable Land) ทรัพยากรธรรมชาติ (Natural Resources) ทุน (Capital) และสาธารณูปโภค (Infrastructure) ในที่นี้เทคโนโลยีการผลิตถือว่าเป็นปัจจัยการผลิตเช่นเดียวกัน ดังนั้นปัจจัยการผลิตในความหมายของ Porter จะหมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ประเทศมี (Factor Endowment) และเกี่ยวข้องกับการผลิตของผู้ผลิตภายในประเทศ และมีผลกระทบต่อความได้เปรียบและเสียเปรียบในการแข่งขัน ไม่ว่าจะเป็น ทรัพยากรมนุษย์ (Human Resources) ทรัพยากรทางกายภาพ (Physical Resources) ทรัพยากรทางด้านความรู้ (Knowledge Resources) ทรัพยากรทางการเงินทุน (Capital Resources) และสาธารณูปโภค (Infrastructure)

2.2 เงื่อนไขทางด้านการต้องการหรืออุปสงค์ (Demand Condition)

อุปสงค์หรือความต้องการในที่นี้จะหมายถึงความต้องการภายในประเทศ ซึ่งจะทำให้เกิดความได้เปรียบด้านการแข่งขันในตลาดโลกได้ เนื่องจากอุปสงค์หรือความต้องการภายในประเทศจะเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการพัฒนาการผลิตสินค้าให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นทั้งในด้านคุณภาพและปริมาณ และก่อให้เกิดการพัฒนาและขยายตัวในการผลิตของผู้ผลิตในประเทศอีกด้วย นอกจากนี้แล้วการเน้นความต้องการภายในประเทศหรือตลาดในประเทศเป็นหลัก จะเป็นการลดการพึ่งพาผู้ซื้อในตลาดต่างประเทศ และลดความผันผวนอันเนื่องมาจากตลาดภายนอกประเทศเพราะมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา อาจกระทบผู้ผลิตในประเทศได้หากไม่สามารถเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาได้ทันการเปลี่ยนแปลงนั้น ก็จะส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของตนได้

2.3 อุตสาหกรรมที่สนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง (Supporting and Related Industries)

การที่อุตสาหกรรมใดมีอุตสาหกรรมที่สนับสนุนและเกี่ยวเนื่องนั้นจะทำให้มีการพัฒนาการผลิตสินค้าให้ตรงกับความต้องการภายในประเทศและต่างประเทศมากขึ้น โดยที่อุตสาหกรรมที่สนับสนุนและเกี่ยวเนื่องจะมีความเชื่อมโยงกันในการที่จะทำให้เกิดการพัฒนาและปรับปรุงการผลิตให้มีคุณภาพและปริมาณตรงกับความต้องการของผู้บริโภคมากขึ้น ทำให้การผลิตมีประสิทธิภาพมีต้นทุนการผลิตต่ำ

2.4 กลยุทธ์โครงสร้างและสภาพการแข่งขันของผู้ผลิต (Firm Strategy, Structure and Rivalry)

การจัดการ โครงสร้างและระบบการบริหารอย่างเหมาะสมของผู้ผลิตในอุตสาหกรรม และการแข่งขันของผู้ผลิตในอุตสาหกรรมชนิดเดียวกันภายในประเทศจะเป็นแรงกดดันที่ทำให้เกิดการพัฒนาศักยภาพและรูปแบบที่ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคมากขึ้น ทำให้มีความได้เปรียบด้านการแข่งขันมากขึ้น ซึ่งการแข่งขันในประเทศไม่ได้หมายถึงแต่เฉพาะการแข่งขันทางด้านราคาเท่านั้น แต่รวมไปถึงการแข่งขันในด้านอื่นๆ ได้แก่ เทคโนโลยีอันจะนำไปสู่ความได้เปรียบเชิงแข่งขันที่ยั่งยืนกว่านอกจากตัวกำหนดทั้ง 4 ใน Diamond Model แล้วยังมีปัจจัย

ภายนอกที่มีบทบาทต่อการเกิดความได้เปรียบทางการแข่งขันของประเทศอีก 2 ประการคือ รัฐบาล และเหตุสุดิวสัย หรือ โอกาส

2.5 รัฐบาล (Government)

รัฐบาลส่งผลกระทบพร้อมๆ กับได้รับผลกระทบจากตัวกำหนดทั้งสิ้น โดยในบางกรณีเป็นผลทางด้านบวก ในบางกรณีก็เป็นผลทางด้านลบ ปัจจัยการผลิตในประเทศได้รับผลกระทบจากนโยบายของรัฐบาลทางการศึกษา ด้านเงินช่วยเหลือจากรัฐบาล เป็นต้น อุปสงค์ในประเทศได้รับผลกระทบจากนโยบายรัฐบาลทางด้านมาตรฐานสินค้าและด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของผู้ซื้อผู้บริโภค อุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่องในประเทศได้รับผลกระทบจากนโยบายรัฐบาลด้านการโฆษณาและด้านอื่นๆ และโครงสร้าง และสภาพการแข่งขันในประเทศของบริษัทได้รับผลกระทบจากนโยบายรัฐบาลด้านภาษี ด้านการป้องกันและผูกขาด เป็นต้น

2.6 เหตุสุดิวสัย หรือโอกาส (Chance)

การเปลี่ยนแปลงต่างๆ และความเป็นไปได้ที่อาจคาดการณ์ล่วงหน้าไม่ได้ ล้วนมีผลต่อความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เช่น การมีนวัตกรรมใหม่เกิดขึ้นหรือความไม่ต่อเนื่องของเทคโนโลยีหลักที่เปิดช่องให้มีคู่แข่งรายใหม่เข้ามาได้ การเปลี่ยนแปลงของตลาดการเงินโลกหรืออัตราแลกเปลี่ยน ตลอดจนการเกิดสงคราม ตัวแปรเหล่านี้มีความสำคัญ เพราะทำให้เกิด “ความไม่ต่อเนื่อง” ที่เปิดช่องให้มีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งในการแข่งขัน และเปิดช่องให้ธุรกิจใหม่ๆ เข้ามาแข่งขันเพิ่มมากขึ้น

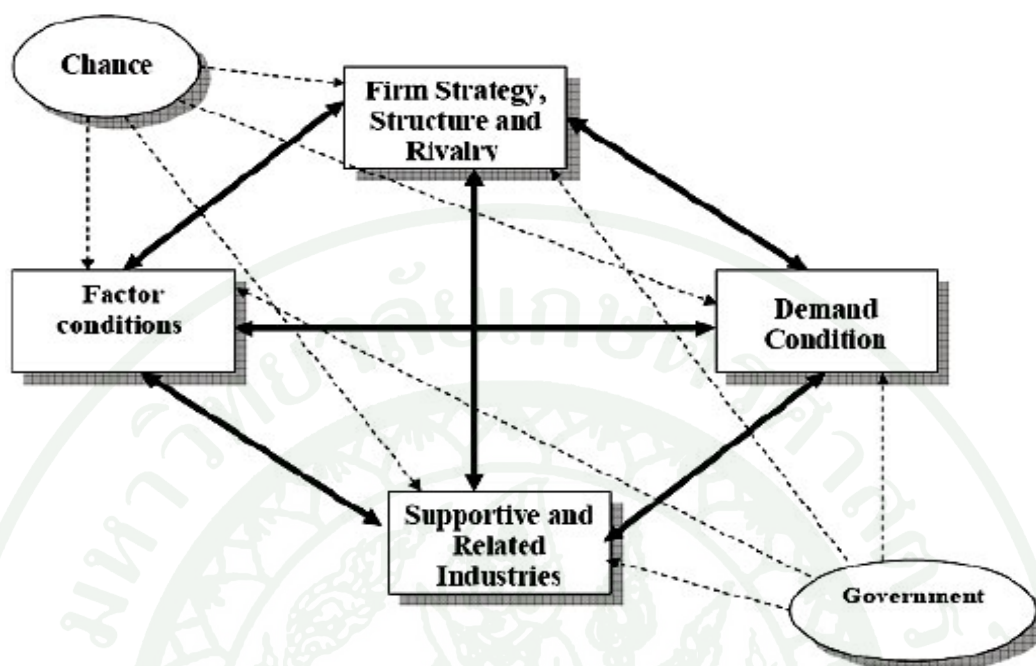

Figure 1. Diamond Model

ภาพที่ 2.1 Diamond Model

ที่มา: ดัดแปลงมาจาก Porter (1990)

3. แนวคิดความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage Theory - RCA)

เนื่องด้วยแต่ละประเทศมีสภาพเศรษฐกิจต่างกันอันเป็นผลจากศักยภาพของปัจจัยการผลิต เช่น ทรัพยากรธรรมชาติ, ทุน, แรงงานฝีมือ, ความเชี่ยวชาญของแรงงาน, รวมถึงปัจจัยอื่นๆ ที่ต่างกัน ทำให้แต่ละประเทศสามารถผลิตสินค้าได้ในราคา และคุณภาพที่ไม่เหมือนกันจึงเป็นไปได้ที่ประเทศหนึ่งจะสามารถผลิตสินค้าได้ทุกชนิด ดังนั้นแต่ละประเทศควรผลิตสินค้าชนิดที่ตนมีความเชี่ยวชาญเฉพาะอย่างซึ่งเป็นไปตามหลักการของความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบซึ่งเครื่องมือที่ใช้วัดความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ เรียกว่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage-RCA) โดยผู้ที่คิดค้นทฤษฎีนี้ขึ้นมาก็คือ Balassa (1965) ภายใต้ข้อสมมติที่ว่าความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบจะเป็นตัวกำหนดรูปแบบการค้าระหว่างประเทศ หลักการคือการเปรียบเทียบส่วนแบ่งของการส่งออกทั้งหมดของประเทศนั้นกับส่วนแบ่งของการส่งออกสินค้าชนิดดังกล่าวในการส่งออกรวมของโลก ซึ่งเครื่องชี้วัดนี้สร้างขึ้นเพื่อลดข้อจำกัดของทุนเพราะการผลิต

สินค้าชนิดเดียวกันแต่ส่วนประกอบของต้นทุนที่ต่างกัน จะเกิดปัญหาในการเก็บข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของสินค้าชนิดนั้น

สูตรที่ใช้ในการคำนวณค่า RCA มีดังนี้

$$RCA = \frac{x_i^a / x^a}{x_i^w / x^w}$$

โดยที่	RCA	คือ	ค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ
	x_i^a	คือ	มูลค่าการส่งออกสินค้า i โดยประเทศหนึ่ง
	x^a	คือ	มูลค่าการส่งออกสินค้ารวมโดยประเทศหนึ่ง
	x_i^w	คือ	มูลค่าการส่งออกสินค้า i ของโลก
	x^w	คือ	มูลค่าการส่งออกสินค้ารวมของโลก

ค่า RCA ที่ได้จะนำไปเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของโลกซึ่งมีค่าเท่ากับ 1 ดังนั้น จึงสามารถแปลความหมายของ RCA ได้ดังนี้ถ้าค่า RCA มากกว่า 1 แสดงว่า ประเทศนั้นมีความสามารถในการผลิตตามความเชี่ยวชาญเฉพาะในสินค้านั้นดีขึ้นหรือมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบทางการผลิตเพิ่มขึ้นหรือประเทศดังกล่าวมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ Revealed Comparative Advantage ในการผลิตสินค้านั้นเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ โดยรวม

ถ้าค่า RCA น้อยกว่า 1 แสดงว่าประเทศนั้นมีความสามารถในการผลิตตามความเชี่ยวชาญเฉพาะในสินค้านั้นน้อยลงหรือสูญเสียความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบทางการผลิตหรือประเทศดังกล่าวมีความเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบ Revealed Comparative Advantage ในการผลิตสินค้านั้นเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ โดยรวม ซึ่งข้อดีของค่า RCA คือ ทำให้เห็นถึงภาพรวมการส่งออกสินค้าชนิด i ของประเทศกับการส่งออกสินค้า i ของโลกแต่ RCA ก็มีข้อจำกัดอีกหลายประการด้วยกันคือ 1. ขนาดประเทศที่พิจารณาถ้าเป็นประเทศขนาดเล็กมูลค่าการส่งออกสินค้ารวมจะน้อยกว่าประเทศที่มีขนาดใหญ่ดังนั้นค่า RCA ของประเทศขนาดใหญ่เมื่อเทียบกับประเทศขนาดเล็กมักมีค่าน้อยกว่าทำให้ไม่สามารถสรุปได้ว่าประเทศใดมีความสามารถในการส่งออกสินค้า i มากกว่ากัน 2. ประเทศที่ส่งออกสินค้าเกษตรกรรมเป็นหลักมักมีค่า RCA ในการส่งออกสินค้าสูงกว่าประเทศที่ส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมเป็นหลักเพราะมูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมสูงกว่า

มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรกรรม 3. ค่า RCA ที่คำนวณได้ มีค่ามากกว่าหรือน้อยกว่าหนึ่งนั้นไม่สามารถสรุปได้ว่าเกิดจากปัจจัยใด

แม้ข้อจำกัดของค่า RCA จะมีมากกว่าข้อดี แต่การหาค่า RCA หลายๆ ช่วงเวลาแล้วนำมาเปรียบเทียบกันสามารถบอกถึงทิศทางการเปลี่ยนแปลงการส่งออกสินค้าของประเทศได้ โดยทั่วไปแล้วนอกจากจะพิจารณาค่า RCA ที่มากกว่าหรือน้อยกว่าหนึ่งแล้วยังต้องพิจารณาเปรียบเทียบกับค่า RCA ของประเทศคู่แข่งที่ส่งออกไปในตลาดเดียวกันด้วย กล่าวคือ ถ้าค่า RCA ของประเทศหนึ่งสูงกว่าอีกประเทศหนึ่งแสดงว่าประเทศที่มีค่า RCA มากกว่ามีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในสินค้าชนิดนั้นๆ ดังนั้นจึงสามารถใช้วิธีการวัดค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบปรากฏวัดความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของสินค้าส่งออกของประเทศไทยกับสินค้าส่งออกของประเทศคู่แข่งซึ่งสามารถบอกถึงความสามารถในการผลิตและการส่งออกสินค้าของประเทศไทยในแต่ละสินค้าว่าเป็นอย่างไร ในช่วงระยะเวลาที่ทำการศึกษาหากความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบปรากฏมีค่าสูงขึ้นย่อมชี้ให้เห็นถึงความสามารถในการผลิตและการส่งออกของสินค้าชนิดนั้นๆ ของประเทศไทยจะมีอนาคตที่ดีและมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่งในอนาคตรวมทั้งตรงข้าม หากค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบปรากฏของสินค้าใดมีค่าลดลงย่อมชี้ให้เห็นถึงความสามารถในการผลิตและการส่งออกสินค้านั้นๆ ของประเทศไทยจะเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่งในอนาคตรวมทั้งตรงข้าม

4. ทฤษฎีอุปสงค์ (Demand) (วิโรจน์ เชนำบัญชาชัย, 2548)

อุปสงค์ (Demand) หมายถึง ปริมาณความต้องการในการซื้อสินค้าและบริการชนิดใดชนิดหนึ่งของผู้บริโภค ณ เวลาใดเวลาหนึ่งโดยจะต้องมีทั้งความต้องการที่จะซื้อ และความสามารถในการซื้อ ดังนั้นถ้าเป็นความต้องการที่เกินกว่าความสามารถในการซื้อจึงเรียกว่า อุปสงค์ และจากทฤษฎีของอุปสงค์นั้น เราจะพบว่า เมื่อปัจจัยอื่นๆ คงที่แล้ว อุปสงค์จะมีความสัมพันธ์ในทางลบกับราคา กล่าวคือเมื่อราคาสินค้าเพิ่มขึ้น ความต้องการสินค้านั้นจะลดลง และเมื่อราคาสินค้านั้นลดลง ความต้องการสินค้านั้นจะเพิ่มขึ้น

ปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์

1. **ระดับราคาของสินค้าชนิดนั้นๆ ในตลาด** โดยปกติทั่วไปเมื่อราคาของสินค้าและบริการสูงขึ้นปริมาณการซื้อสินค้าและบริการนั้นก็จะลดลง และหากราคาของสินค้าและบริการนั้นลดลงปริมาณการซื้อสินค้าและบริการนั้นก็จะเพิ่มขึ้น

2. **สภาพเศรษฐกิจ** ภาวะเศรษฐกิจมีผลต่อกำลังซื้อของผู้ใช้หรือผู้บริโภคโดยตรง และมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับความต้องการซื้อสินค้า

3. **จำนวนประชากร** จำนวนประชากรกับปริมาณความต้องการซื้อจะเปลี่ยนแปลงในทิศทางเดียวกัน โดยหากประชากรมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ความต้องการบริโภคสินค้าก็จะเพิ่มขึ้นตาม

4. **ระดับรายได้เฉลี่ยของผู้บริโภค** เมื่อรายได้เฉลี่ยของผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงไปจะทำให้ปริมาณการซื้อสินค้าและบริการชนิดใดชนิดหนึ่งเปลี่ยนแปลงไปด้วยโดยพิจารณาได้ 2 กรณี คือ

4.1 **กรณีที่เป็นสินค้าปกติ (normal goods) และสินค้าฟุ่มเฟือย (luxury goods)** นั้น ความสัมพันธ์ของรายได้กับปริมาณการซื้อจะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือหากรายได้เพิ่มขึ้นจะซื้อสินค้าและบริการนั้นเพิ่มขึ้นและหากรายได้ลดลงก็จะซื้อสินค้าและบริการนั้นลดลง

4.2 **กรณีที่เป็นสินค้าด้อยคุณภาพ (inferior goods)** นั้นความสัมพันธ์ของรายได้กับปริมาณการซื้อจะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงกันข้าม กล่าวคือหากรายได้เพิ่มขึ้นจะซื้อสินค้าและบริการนั้นลดลงและหากรายได้ลดลงก็จะซื้อสินค้าและบริการนั้นเพิ่มขึ้น

5. **รสนิยมหรือความพอใจ** โดยปกติทั่วไปรสนิยมกับปริมาณการซื้อสินค้าและบริการจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ หากสินค้าและบริการใดเป็นที่นิยมของผู้บริโภคส่วนใหญ่ก็จะทำให้ปริมาณซื้อสินค้าและบริการนั้นเพิ่มขึ้นและหากสินค้าและบริการใดไม่เป็นที่นิยมของผู้บริโภคโดยส่วนใหญ่ก็จะทำให้ปริมาณซื้อสินค้าและบริการนั้นลดลง

6. ราคาสินค้าชนิดอื่น โดยแบ่งเป็น 2 กรณีด้วยกัน คือ

6.1 กรณีเป็นสินค้าใช้ประกอบกัน (Complementary goods) ราคาที่เปลี่ยนแปลงไปของสินค้าชนิดหนึ่งจะทำให้ความต้องการซื้อหรืออุปสงค์ของสินค้าอีกชนิดหนึ่งเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ตรงกันข้าม ตัวอย่างเช่น กาแฟกับน้ำตาล หากราคากาแฟสูงขึ้นจะทำให้ความต้องการบริโภคหรืออุปสงค์ของน้ำตาลลดลง เนื่องจากราคากาแฟที่สูงขึ้นจะจูงใจให้ผู้บริโภคลดการบริโภคกาแฟรวมทั้งน้ำตาลที่เป็นสินค้าที่บริโภคคู่กับกาแฟด้วย

6.2 กรณีเป็นสินค้าใช้ทดแทนกัน (Substitution goods) ราคาที่เปลี่ยนแปลงของสินค้าชนิดหนึ่งจะทำให้ความต้องการซื้อหรืออุปสงค์ของสินค้าอื่นที่ทดแทนกันเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน ตัวอย่างเช่น เนื้อไก่กับเนื้อหมู หากราคาเนื้อไก่เพิ่มขึ้นความต้องการบริโภคเนื้อหมูหรืออุปสงค์เนื้อหมูจะเพิ่มขึ้นเนื่องจากผู้บริโภคอาจลดการบริโภคเนื้อไก่และหันมาบริโภคเนื้อหมูมากขึ้นเพราะเนื้อหมูมีราคาถูกกว่าโดยเปรียบเทียบ

7. ปัจจัยอื่นๆ

นอกจากปัจจัยต่างๆ ข้างต้นแล้ว การที่ผู้บริโภคจะมีอุปสงค์ของสินค้ามากน้อยเพียงใดยังขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นๆ อีกมากมาย เช่น อุปนิสัยในการใช้จ่าย การออมทรัพย์ของผู้บริโภค ลักษณะการจับเก็บภาษีของรัฐ และอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ในท้องตลาด เป็นต้น ถ้าผู้บริโภคมีนิสัยมัธยัสถ์ ก็จะมีอุปสงค์ของสินค้าน้อย แต่ถ้ามีนิสัยสุรุ่ยสุร่าย ก็จะมีอุปสงค์ของสินค้ามาก หรือถ้ารัฐบาลเรียกเก็บภาษีในอัตราสูง ประชาชนก็จะมีรายได้ที่จะใช้จ่ายซื้อสินค้าน้อยลง อุปสงค์ของสินค้าก็จะลดลง นอกจากนี้ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ในท้องตลาดก็มีอิทธิพลอย่างมากต่ออุปสงค์ ถ้าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ต่ำ นอกจากไม่จูงใจให้ประชาชนออมทรัพย์แล้ว ยังส่งเสริมให้ผู้บริโภคซื้อสินค้ามากขึ้นด้วย

5. ทฤษฎีอุปทาน (Supply) (วิโรจน์ เชนำบุญหาชัย, 2548)

อุปทาน (Supply) หมายถึง ปริมาณสินค้าและบริการชนิดใดชนิดหนึ่งที่ผู้ผลิตเต็มใจนำออกเสนอขายในตลาดภายในระยะเวลาหนึ่ง ณ ระดับราคาต่างๆ กัน โดยอุปทานนั้นจะประกอบด้วย 2 ส่วนสำคัญ คือ ความเต็มใจที่จะเสนอขายหรือให้บริการ และความสามารถในการจัดหาเสนอขายหรือให้บริการ

ปัจจัยที่กำหนดอุปทาน

1. **ต้นทุนการผลิต** ต้นทุนการผลิตนั้นจะมีผลต่อปริมาณการผลิตสินค้า โดยผู้ผลิตจะทำการเปรียบเทียบระหว่างรายได้จากการขายสินค้ากับต้นทุนในการผลิตซึ่งต้นทุนการผลิตนั้นจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับปริมาณการผลิตสินค้า

2. **เทคนิคที่ใช้ในการผลิต** เมื่อวิทยาการทางด้านวิทยาศาสตร์เจริญขึ้นและสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อการผลิตได้มากขึ้น ก็จะมีสินค้าแปลกๆ ใหม่ๆ เพิ่มมากขึ้น

3. **ปัจจัยอื่นๆ** เช่น การนัดหยุดงานของพนักงาน นโยบายต่างๆ ของรัฐบาล การกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ในท้องตลาด การเปลี่ยนแปลงแก้ไขกฎหมาย การให้เงินอุดหนุน และการส่งเสริมการส่งออก เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนมีผลต่ออุปทานต่อสินค้าทั้งสิ้น

นอกจากนี้หากเป็นสินค้าเกษตรก็จะมีปัจจัยอื่นๆ อีกที่เป็นตัวกำหนดอุปทาน เช่น

- สภาพดินฟ้าอากาศและฤดูกาลสภาพอากาศมีผลต่อปริมาณผลผลิตของสินค้าเกษตร เช่น หากสภาพอากาศเอื้ออำนวยผลผลิตการเกษตรที่ออกมาจะมีมาก นอกจากนี้ สินค้าเกษตรหลายชนิดออกเป็นฤดูกาล (Seasonality) ซึ่งจะมีผลต่ออุปทานสินค้าเกษตรในช่วงนั้นๆ เช่น ผลผลิตข้าวนาปีจะออกมามากในช่วงปลายปี เป็นต้น

- จำนวนพื้นที่เพาะปลูกการเพิ่มหรือลดพื้นที่เพาะปลูกจะส่งผลต่อปริมาณผลผลิตให้มีปริมาณเพิ่มขึ้นหรือลดลง

- ผลผลิตต่อไร่ ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและการปรับปรุงพันธุ์พืช ช่วยให้สามารถผลิตสินค้าเกษตรได้เพิ่มขึ้น โดยใช้พื้นที่เท่าเดิม หรือมีต้นทุนที่ต่ำลง

- ราคาผลผลิตชนิดอื่นการเปลี่ยนแปลงราคาสินค้าชนิดหนึ่งอาจมีผลกระทบต่อปริมาณผลผลิตหรืออุปทานของสินค้าอีกชนิดหนึ่งได้ เช่น หากราคายางพาราสูงขึ้นมากอาจจูงใจให้เกษตรกรที่ปลูกสินค้าอื่น เช่น ข้าวโพด หันมาปลูกยางพาราแทนส่งผลให้ผลผลิตยางพาราเพิ่มขึ้น ขณะที่ผลผลิตข้าวโพดลดลง เป็นต้น

6. ทฤษฎีปัจจัยการผลิต (วิโรจน์ เดชนำบัญชาชัย, 2548)

มร.เดวิด ริคาโด (Mr. David Ricardo) ซึ่งให้เห็นว่าทฤษฎีความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบคิดจากผลผลิตที่แตกต่างในแต่ละประเทศ (difference in the productivity) แต่นักเศรษฐศาสตร์ชาวสวีเดนชื่อ มร.เอลิ เฮกเชอร์ (Mr. Eli Heckscher) และเบอร์ทิล โอลิน (Bertil Ohlin) พยายามศึกษาเพิ่มเติมในทฤษฎีความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ และพบว่า ความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบนั้นแท้จริงแล้วมาจากปัจจัยการผลิตที่ไม่เท่ากัน (Factor endowment) ปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการผลิตเพื่อสร้างความได้เปรียบในเชิงแข่งขันสามารถจำแนกได้เป็น

1. พื้นที่เพาะปลูก
2. จำนวนแรงงานในประเทศ
3. ปริมาณเงินทุนหมุนเวียน

ยิ่งปัจจัยการผลิตมีมาก จะส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยยิ่งต่ำลง ดังนั้น ประเทศควรส่งออกสินค้าที่มีพื้นฐานจากปัจจัยการผลิตที่มีความอุดมสมบูรณ์มากภายในประเทศ และนำเข้าสินค้าที่มีปัจจัยการผลิตน้อยหรือไม่เอื้ออำนวยต่อการผลิต

ฟังก์ชันการผลิต (production function) (วิโรจน์ เดชนำบัญชาชัย, 2548)

หมายถึง ความสัมพันธ์ในกระบวนการผลิต ระหว่าง “ปัจจัยการผลิต” (input) กับ “ผลผลิต” (output) เป็นความสัมพันธ์ที่บอกให้ทราบว่า เมื่อเปลี่ยนแปลงปริมาณปัจจัยการผลิตที่ได้เข้าไปในกระบวนการผลิต จะทำให้ผลผลิตเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร

รูปแบบทั่วไปของฟังก์ชันการผลิตคือ

$$Y = f(X_1, X_2, X_3, \dots, X_n)$$

โดยที่ Y คือ ปริมาณผลผลิต
 $X_1, X_2, \dots, X_n$ คือ ปัจจัยการผลิตประเภทต่างๆ n ชนิด

ในเบื้องต้น มักจะจำกัดประเภทของปัจจัยการผลิตในการวิเคราะห์เพียง 2 ประเภท คือ ทุน (capital :K) กับแรงงาน (labor: L) และเขียนเป็นฟังก์ชันการผลิตได้ดังนี้

$$Q = f(K, L)$$

โดยที่ Q คือ ปริมาณผลผลิต

K คือ ปัจจัยทุน

L คือ ปัจจัยแรงงาน

7. แนวคิดเกี่ยวกับการส่งออกสินค้า (รัตนา สายคณิต, 2543)

การที่ประเทศจะสามารถส่งออกสินค้าออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศได้มากน้อยแค่ไหน ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ได้แก่ อุปสงค์ของผู้ซื้อในต่างประเทศ อัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา ระดับราคาในประเทศ ปริมาณการผลิตภายในประเทศ นโยบายการค้าของประเทศ และนโยบายการค้าของต่างประเทศ เป็นต้น ถ้าผู้ซื้อในต่างประเทศมีอุปสงค์ต่อสินค้าของประเทศค่อนข้างสูง เงินตราของประเทศ 1 หน่วยแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศได้น้อย (เช่น 1 บาท = 3.3 เซนต์) ระดับราคาในประเทศค่อนข้างต่ำ ปริมาณการผลิตภายในประเทศมีมากเกินความต้องการบริโภคภายในประเทศ นโยบายการค้าของประเทศส่งเสริมการส่งออก และนโยบายการค้าของต่างประเทศไม่กีดกันการนำเข้า เหล่านี้เป็นต้น จะมีผลทำให้ประเทศสามารถส่งออกสินค้าไปขายต่างประเทศได้มากขึ้น มูลค่าสินค้าออกสูงตามไปด้วย ในที่นี้ สมมติให้ตัวแปรต่างๆ เหล่านี้คงที่ ได้แก่ อุปสงค์ของผู้ซื้อในต่างประเทศ ปริมาณการผลิตในประเทศ นโยบายการค้าของประเทศ และนโยบายการค้าของต่างประเทศ ดังนั้น มูลค่าสินค้าออกจะมีความสัมพันธ์กับตัวแปรที่สำคัญ 2 ตัวแปร คือ ราคาสินค้าในประเทศ และอัตราแลกเปลี่ยน นั่นคือ ฟังก์ชันมูลค่าสินค้าออก คือ

$$X = X(P, e); \quad \frac{dx}{dP} < 0, \quad \frac{dx}{de} < 0$$

โดยที่ X คือ มูลค่าสินค้าออกที่แท้จริง

P คือ ระดับราคา

E คือ อัตราแลกเปลี่ยน

จากสมการ แสดงว่า มูลค่าสินค้าออกขึ้นอยู่กับระดับราคาในประเทศ และอัตราแลกเปลี่ยน ถ้าระดับราคาในประเทศเปลี่ยนแปลงสูงขึ้น มูลค่าสินค้าออกจะลดลง เพราะผู้ส่งออกจะลดการส่งออก และนำเข้าสินค้านั้นมาขายในประเทศแทน หรือการส่งออกต้องลดลง เพราะไม่สามารถแข่งขันกับสินค้าออกของประเทศอื่นได้ ถ้าเงินตราของประเทศ 1 หน่วยแลกเปลี่ยนเป็นเงินตราต่างประเทศได้มากขึ้น (เช่น 1 บาท = 5 เซนต์) มูลค่าสินค้าออกจะลดลง เนื่องจากสินค้าออกจะมีราคาแพงในสายตาของผู้ซื้อชาวต่างประเทศจึงทำให้ส่งออกได้น้อยลง ในทางตรงกันข้ามถ้าระดับราคาในประเทศลดต่ำลง หรือเงินตราของประเทศแลกเปลี่ยนเป็นเงินตราต่างประเทศได้น้อยลง มูลค่าการส่งออกจะสูงขึ้น

ดังนั้น สามารถสรุปปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการส่งออก (รัตน สาขคณิต, 2549) ได้ดังนี้

การที่แต่ละประเทศจะส่งออกสินค้าและบริการได้มากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญ ดังนี้

7.1 ราคาสินค้าส่งออก โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการส่งออก คือ ถ้าราคาสินค้าแพงขึ้น จะทำให้การส่งออกสินค้าไปยังต่างประเทศของสินค้านั้นลดลง แต่ถ้าราคาสินค้าถูกลง จะทำให้การส่งออกสินค้าไปยังต่างประเทศของสินค้านั้นมากขึ้น

7.2 ปริมาณการผลิตภายในประเทศ โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการส่งออก คือ ถ้าสินค้ามีการผลิตเพิ่มมากขึ้น จะทำให้มีสินค้าเหลือเพียงพอที่จะส่งออกไปยังต่างประเทศมากขึ้น แต่ถ้าสินค้ามีการผลิตลดลง อาจทำให้มีสินค้าไม่เพียงพอต่อความต้องการบริโภคภายในประเทศ ส่งผลให้การส่งออกสินค้าไปยังต่างประเทศลดลงตามไปด้วย

7.3 ต้นทุนการผลิต โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการส่งออก คือ ถ้าประเทศใดมีต้นทุนการผลิตสินค้าสูงกว่าประเทศอื่นๆ จะทำให้ความสามารถในการแข่งขันการส่งออกสินค้าไปยังตลาดต่างประเทศน้อยกว่าคู่แข่ง แต่ถ้ามีต้นทุนการผลิตสินค้าต่ำกว่าประเทศอื่นๆ จะทำให้ความสามารถในการแข่งขันการส่งออกสินค้าไปยังตลาดต่างประเทศมีมากกว่าคู่แข่ง

7.4 อัตราเงินเฟ้อ โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการส่งออก คือ เมื่ออัตราเงินเฟ้อสูงขึ้น ส่งผลให้ราคาสินค้าภายในประเทศสูงขึ้น ทำให้ความสามารถในการแข่งขันการส่งออก

สินค้าไปยังต่างประเทศลดลง และถ้าอัตราเงินเฟ้อในประเทศลดลง ทำให้ราคาสินค้าในประเทศปรับตัวลดลงเช่นกัน ความสามารถในการแข่งขันการส่งออกสินค้าไปยังต่างประเทศจึงมีมากขึ้น

7.5 อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศ โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการส่งออก คือ เมื่ออัตราแลกเปลี่ยนมีการเปลี่ยนแปลง ส่งผลให้ราคาสินค้ามีการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วยโดยเมื่อประเทศผู้ส่งออกมีค่าเงินแข็งขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับค่าเงินของประเทศที่นำเข้า ประเทศผู้นำเข้าจะสั่งซื้อสินค้าน้อยลง เนื่องจากมีความรู้สึกว่าสินค้าที่สั่งซื้อมีราคาแพงขึ้น (เงินจำนวนเท่าเดิมใช้ซื้อของได้น้อยลง) จึงเป็นอุปสรรคต่อการแข่งขันการส่งออกสินค้าไปยังต่างประเทศ

8. แนวคิดเกี่ยวกับอุปสงค์การนำเข้าแบบดั้งเดิม (Traditional Import Demand Approach) (นุสรา นาคคำ, 2549)

จากแนวคิดอุปสงค์การนำเข้าแบบดั้งเดิมสามารถทราบได้ว่าอุปสงค์ของสินค้าที่ผลิตภายในประเทศของแต่ละบุคคล (Q_D) และอุปสงค์ของสินค้านำเข้าของแต่ละบุคคล (Q_M) จะขึ้นอยู่กับราคาสินค้าที่ผลิตภายในประเทศ ราคาสินค้านำเข้า และรายได้ต่อบุคคล ดังนี้

$$Q^D = Q^D(P^D, P^M, Y) \quad (1)$$

$$Q^M = Q^M(P^D, P^M, Y) \quad (2)$$

จากสมการ (2) ซึ่งเป็นสมการการนำเข้าสินค้าแต่ละบุคคล เมื่อนำอุปสงค์การนำเข้าสินค้าของแต่ละบุคคลเข้าด้วยกันก็จะทำให้ได้ฟังก์ชันอุปสงค์รวมของการนำเข้าสินค้าของประเทศใดๆ ดังนี้

$$M^d = M^d(P^M, P, Y^D) \quad (3)$$

โดยที่ M^d คือ ปริมาณสินค้านำเข้า

P^M คือ ระดับราคาสินค้านำเข้า

P^D คือ ระดับราคาสินค้าที่ผลิตภายในประเทศ

Y^D คือ รายได้ในรูปตัวเงิน (Money Income) ของประเทศ

ซึ่งสมการ (3) จะอยู่ภายใต้ข้อสมมติที่ว่า รายได้ของผู้บริโภคเป็นรายได้ที่เป็นตัวเงิน หรือ ผู้บริโภคมีภาพลวงตาทางการเงิน (Money Illusion)

ในกรณีที่ไม่มีภาพลวงตาทางการเงินจะได้ว่า

$$M^d = M^d(P^M/P^D, Y^D/P^D) \quad (4)$$

ซึ่งสมการที่ (4) จะเป็นสมการที่แสดงอุปสงค์ของสินค้านำเข้าตามแนวคิดแบบดั้งเดิมและถูกนำไปใช้ในงานศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์อุปสงค์การนำเข้าแบบทั่วไป เนื่องจากเป็นสมการที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการนำเข้ากับปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดที่สำคัญสองตัว คือ ตัวแปรรายได้และตัวแปรราคา ซึ่งจะทำให้ทราบถึงพฤติกรรมของอุปสงค์การนำเข้า

สำหรับตัวแปรระดับราคานำเข้า (P^M) บางครั้งสามารถเขียนแยกออกมาให้อยู่ในรูปของระดับราคาในต่างประเทศและอัตราแลกเปลี่ยนเพื่อวัตถุประสงค์ในการศึกษาโดยตรงว่าการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนและราคาเปรียบเทียบจะส่งผลกระทบต่ออุปสงค์การนำเข้าอย่างไร ซึ่งจะเป็นฟังก์ชันอุปสงค์การนำเข้าในอีกรูปแบบหนึ่ง คือ

$$M = M(ER.P^F/P^D, Y)$$

โดยที่	M	คือ	อุปสงค์การนำเข้า
	$ER.P^F/P^D$	คือ	ระดับราคาโดยเปรียบเทียบระหว่างระดับราคาในต่างประเทศกับระดับราคาภายในประเทศที่ถูกปรับด้วยอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริง
	P^F	คือ	ระดับราคาในต่างประเทศ
	ER	คือ	อัตราแลกเปลี่ยนในรูปเงินสกุลในประเทศต่อ 1 หน่วยเงินสกุลต่างประเทศ
	P^D	คือ	ระดับราคาภายในประเทศ
	Y	คือ	ระดับรายได้ประชาชาติที่แท้จริง

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกสินค้า ดังนี้

ฐะปะนีย์ มะลิซ้อน (2539) ศึกษาความสามารถในการแข่งขันส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทย วิเคราะห์การขยายตัวการส่งออกและวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์เพื่อการนำเข้ากุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทยในประเทศคู่ค้าที่สำคัญ ผลการศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏของประเทศไทย และประเทศคู่แข่งที่สำคัญ ได้แก่ เวียดนาม เอกวาดอร์ อินเดีย อินโดนีเซีย เม็กซิโก และจีน โดยใช้ค่าเฉลี่ยของข้อมูลใน 3 ช่วงเวลา คือ 2525-2529, 2530-2534 และ 2535-2536 ปรากฏว่าทุกประเทศมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ โดยประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลง เช่นเดียวกับเวียดนาม เอกวาดอร์ และอินเดีย ขณะที่อินโดนีเซีย เม็กซิโก และจีน มีความได้เปรียบดังกล่าวลดลง ในส่วนของผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์เพื่อการนำเข้ากุ้งสดแช่แข็งของไทยในญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา และสิงคโปร์ ระหว่างปี 2523-2534, 2509-2537 และ 2517-2537 ตามลำดับ ปรากฏว่าตัวแปรรายได้ประชาชาติต่อหัวของแต่ละประเทศ และราคาส่งออกสินค้าชนิดนี้ของไทยไปยังประเทศดังกล่าวเป็นตัวแปรสำคัญในการกำหนดอุปสงค์เพื่อการนำเข้า

สายฝน ตระกูลสุทธรักษ์ (2543) ศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของการส่งออกข้าวของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2529-2539 โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการตลาดและการส่งออกข้าวของไทย โดยใช้ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RAC) ในการวิเคราะห์ทั้งของประเทศไทยและของประเทศคู่แข่ง ไม่ว่าจะเป็นประเทศสหรัฐอเมริกา จีน อินเดีย เวียดนาม และปากีสถาน โดยได้ทำการศึกษาใน 2 กรณี คือ 1. เปรียบเทียบสินค้าทุกประเภทที่ส่งออก และ 2. เปรียบเทียบเฉพาะสินค้าเกษตรที่ส่งออก ซึ่งผลจากการศึกษาพบว่า ทุกประเทศที่ทำการศึกษา มีค่า RCA มากกว่า 1 แสดงว่าทุกประเทศมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในสินค้าทั้ง 2 กรณี โดยประเทศที่มีแนวโน้มว่าความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบจะลดลง ได้แก่ ประเทศไทย สหรัฐอเมริกา เวียดนาม จีน และปากีสถาน ยกเว้นประเทศอินเดียเพียงประเทศเดียวที่มีแนวโน้มว่าความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบจะเพิ่มขึ้น

ภาณุ วสุนธราภิวัฒน์ (2545) ศึกษาถึงสภาพทั่วไปเกี่ยวกับการผลิต การส่งออกปลาหมึกน้ำกระป๋องของประเทศไทย ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏของประเทศไทย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย ในการส่งออกปลาหมึกน้ำกระป๋องไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศญี่ปุ่น และศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์การส่งออกปลาหมึกน้ำกระป๋องของประเทศไทย จากการศึกษาพบว่าประเทศไทย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบลดลงทั้งการส่งออกปลาหมึกน้ำกระป๋องไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศญี่ปุ่นและปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์การส่งออกปลาหมึกน้ำกระป๋องของประเทศไทยไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา ได้แก่ รายได้ประชาชาติต่อคนของประชากรในประเทศสหรัฐอเมริกาปรับตัวขึ้นราคา และราคาส่งออกปลาหมึกน้ำกระป๋องของประเทศไทยปรับตัวขึ้นราคาและคูณด้วยอัตราแลกเปลี่ยนในหน่วยดอลลาร์สหรัฐต่อบาท ส่วนปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์การส่งออกปลาหมึกน้ำกระป๋องของประเทศไทยไปยังประเทศญี่ปุ่น ได้แก่ รายได้ประชาชาติต่อคนในประเทศญี่ปุ่นปรับตัวขึ้นราคา และคูณด้วยอัตราแลกเปลี่ยนในหน่วยเยนต่อบาทเพียงอย่างเดียว

จากการศึกษางานวิจัยต่างๆ ที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ โดยใช้ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage Index: RCA) เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์

2. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออก ดังนี้

Siamwalla and Haykin (1983) ได้ศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างตลาดข้าวโลกโดยเน้นการกระทำของรัฐบาลของประเทศที่มีส่วนร่วมในตลาดโลกเป็นหลักและได้ศึกษาการตอบสนองต่อการผันผวนขึ้นลงของราคาข้าวในตลาดโลกและผลผลิตภายในประเทศในระยะสั้นของรัฐบาลแต่ละประเทศ 53 ประเทศในระหว่างพ.ศ. 2494-2523 ใช้ระบบสมการเดียวและประมาณการด้วยวิธี Ordinary Least Squares (OLS) โดยกำหนดให้ตัวแปรตามคือปริมาณการส่งออกข้าวสุทธิของแต่ละประเทศตัวแปรอิสระคือราคาข้าวในตลาดโลกซึ่งใช้ราคาส่งออกข้าวขาว 5% ของไทยเป็นตัวแทนผลผลิตที่ขาดแคลนของแต่ละประเทศปริมาณการบริโภคจำนวนสต็อกต้นปีและปลายปีและตัวแปรอื่นที่มีความสัมพันธ์ของแต่ละประเทศในช่วงที่ทำการศึกษาเช่นอัตราแลกเปลี่ยนราคาข้าวสาลีจำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรม ค่าแรงงาน เป็นต้นผลการศึกษาของประเทศที่มีส่วนร่วมในการค้าข้าวโลกขณะนั้นอย่างไทยจีน พม่าในฐานะผู้ส่งออกและอินโดนีเซียในฐานะประเทศผู้นำเข้าพบว่าผลการประมาณค่าตัวแปรต่างๆ ในสมการของจีนและพม่าเป็นไปตามทฤษฎีและมีนัยสำคัญ

ทางสถิติในขณะที่อินโดนีเซียราคาข้าวภายในประเทศและราคาข้าวในตลาดโลกไม่มีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งแสดงให้เห็นว่าปริมาณการนำเข้าไม่ตอบสนองต่อราคาข้าวโลกสำหรับไทยราคาข้าวภายในประเทศตอบสนองต่อราคา

จรัญชัย ก่อศรีพิทักษ์กุล (2539) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์การส่งออกกุ้งสดแช่แข็งของไทยไปตลาดญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่กำหนดการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งของไทยไปในตลาดญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกา นอกจากนี้ยังศึกษาถึงความยืดหยุ่นของปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์การส่งออกของไทยไปตลาดญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกาข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลรายปีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521-2537 และในการวิเคราะห์ให้ในรูปแบบของสมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) ซึ่งมีปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่ออุปสงค์การส่งออกกุ้งแช่แข็งของไทย คือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศราคาส่งออกกุ้งแช่แข็งของไทยปรับด้วยราคาส่งออกของประเทศคู่แข่งและรายได้ประชาชาติของประเทศคู่ค้า ผลการศึกษาพบว่า ค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์การส่งออกกุ้งแช่แข็งไปตลาดญี่ปุ่นอันเนื่องจากราคาส่งออกกุ้งแช่แข็งของไทยเปรียบเทียบกับราคาส่งออกกุ้งแช่แข็งของประเทศคู่แข่งทางการค้า 3 ประเทศ คือ จีน อินโดนีเซีย และอินเดีย มีค่าเท่ากับ -1.0354 แสดงว่าประเทศไทยสามารถปรับราคาส่งออกเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่งทางการค้าลดลงได้ 1 ดอลลาร์สหรัฐจะทำให้ไทยสามารถส่งออกกุ้งแช่แข็งไปประเทศญี่ปุ่นได้เพิ่มขึ้น 1.0354 ตัน ค่าความยืดหยุ่นอุปสงค์การส่งออกกุ้งแช่แข็ง อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของรายได้ประชาชาติ มีค่าเท่ากับ 1.8268 หน่วย แสดงว่าถ้ารายได้ประชาชาติของประเทศญี่ปุ่นเพิ่มขึ้น 1 พันเยน จะทำให้ประเทศไทยส่งออกกุ้งแช่แข็งได้เพิ่มขึ้น 1.8268 ตัน สำหรับอุปสงค์การส่งออกกุ้งแช่แข็งไปตลาดสหรัฐอเมริกา จากการศึกษา พบว่า ค่าความยืดหยุ่นอันเนื่องจากราคาส่งออกกุ้งแช่แข็งของไทยเปรียบเทียบกับราคาส่งออกกุ้งแช่แข็งของประเทศ คู่แข่งทางการค้ามีค่าเท่ากับ 1.8715 แสดงว่าถ้าไทยสามารถปรับราคาส่งออกเปรียบเทียบกับราคาส่งออกของประเทศคู่แข่งทางการค้าลดลงได้ 1 ดอลลาร์สหรัฐจะทำให้ไทยส่งออกกุ้งแช่แข็งเพิ่มขึ้น 1.8715 ตัน ค่าความยืดหยุ่นอุปสงค์การส่งออกกุ้งแช่แข็ง อันเนื่องมาจากรายได้ประชาชาติมีค่าเท่ากับ 4.1163 แสดงว่าถ้ารายได้ประชาชาติของประเทศสหรัฐอเมริกาเพิ่มสูงขึ้น 1 ดอลลาร์สหรัฐ จะทำให้ประเทศไทยส่งออกกุ้งแช่แข็งได้เพิ่มขึ้น 4.1163 ตัน ซึ่งจากผลการศึกษาจะเห็นได้ว่า ค่าความยืดหยุ่นต่อราคาของอุปสงค์การส่งออกค่อนข้างสูง ดังนั้นหากไทยสามารถปรับลดต้นทุนการผลิตในเรื่องค่าจ้างแรงงานและค่าอาหารสัตว์ย่อมส่งผลให้ราคาส่งออกกุ้งแช่แข็งของไทยลดลงและส่งออกได้มากขึ้น ขณะเดียวกันค่าความยืดหยุ่นด้านราคาของสหรัฐอเมริกามีค่ามากกว่าค่าความยืดหยุ่นด้านราคาของญี่ปุ่นหากราคาส่งออกไม่มีเสถียรภาพควรหยุดการส่งออกในตลาดสหรัฐอเมริกา

ชนัญฐา อยู่เสนาสน์ (2539) ศึกษาหาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อราคาส่งออกข้าวไทย โดยใช้การประมาณการแบบ Ordinary Least Squares (OLS) กำหนดสมการอุปสงค์และอุปทานการส่งออกข้าวของไทยแยกตามมาตรฐานข้าวที่ทำ การส่งออกแต่ละประเภท 7 ประเภท คือ ข้าวขาว 100% ชั้น 2 ข้าวขาว 5% ข้าวขาว 10% ข้าวขาว 25% ข้าวเหนียว 5% ข้าวเหนียว 10% และปลายข้าวขาว A1 โดยตัวแปรอิสระ คือ ราคาข้าวส่งออกชนิดนั้นๆ พิจารณากับประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทย ได้แก่ เกาหลีใต้ สหรัฐอเมริกา ฮ่องกง แคนาดา จีน ซาอุดีอาระเบีย อินโดนีเซีย มาเลเซีย และเซเนกัล ผลการศึกษาพบว่า การเปลี่ยนแปลงรายได้ของประเทศคู่ค้า พื้นที่เพาะปลูกข้าว และต้นทุนการผลิตมีผลกระทบในทิศทางเดียวกันกับราคาส่งออกข้าวไทยในตลาดข้าวคุณภาพสูงอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนในตลาดข้าวคุณภาพต่ำรายได้ของประเทศคู่ค้ามีผลกระทบต่อราคาส่งออกข้าวไทยในทิศทางตรงกันข้าม สำหรับปริมาณผลผลิตข้าวไทยมีผลกระทบต่อราคาข้าวส่งออกในทิศทางตรงกันข้าม ในข้าวทุกเกรด โดยความยืดหยุ่นราคาที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงปริมาณผลผลิตของข้าวคุณภาพสูง อยู่ระหว่าง -1.08 ถึง -0.91 และของข้าวคุณภาพต่ำ อยู่ระหว่าง -0.75 ถึง -0.69 หรือสามารถกล่าวได้ว่า ปริมาณผลผลิตข้าวไทยมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของราคาข้าวส่งออกในทุกระดับมาตรฐานที่ศึกษา ถ้าหากปีใดปริมาณผลผลิตข้าวสูง จะส่งผลให้ราคาข้าวส่งออกในปีนั้นต่ำ ในขณะที่ถ้าหากปริมาณผลผลิตมีน้อยก็จะทำให้ราคาข้าวส่งออกสูงขึ้น และเนื่องจากประเทศไทยส่งออกข้าวคุณภาพสูงมากกว่าข้าวคุณภาพปานกลางและต่ำ เมื่อปริมาณผลผลิตเปลี่ยนแปลงไปข้าวคุณภาพต่ำสามารถเข้ามาทดแทนข้าวคุณภาพสูงได้เนื่องจากราคาส่งออกที่ต่ำกว่า

เกรนทร์ ถาวร (2546) ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออกข้าวของไทย โดยทำการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างช่วงปี พ.ศ.2538-2540 กับช่วงปี พ.ศ.2541-2544 โดยใช้แบบจำลองส่วนแบ่งตลาดค่าคงที่ CMS วิเคราะห์ผลเป็นรายชนิดข้าวและรายประเทศผู้นำเข้า ซึ่งผลจากการศึกษาพบว่า ประเทศไทยสามารถส่งออกข้าวหอมมะลิได้เพิ่มขึ้น ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา บราซิล แคนาดา จีน ในขณะที่มูลค่าการส่งออกข้าวกล้องที่ส่งไปยังประเทศออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และญี่ปุ่นกลับลดลง ซึ่งโดยภาพรวมแล้วปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งออกข้าวกล้องของไทยก็คือ ผลจากการแข่งขันที่แท้จริงและผลกระทบร่วม ส่วนกรณีของข้าวที่สีบ้างและสีทั้งหมดนั้นปรากฏว่า ประเทศไทยสามารถส่งออกข้าวได้เพิ่มขึ้นทุกประเทศยกเว้นเพียงประเทศเดียวคือประเทศบราซิล ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลก็คือ ผลจากการขยายตัวของการนำเข้า ในส่วนของปลายข้าวนั้นประเทศไทยสามารถส่งออกไปยังประเทศออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และญี่ปุ่นได้เพิ่มมากขึ้น แต่กลับส่งออกไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา แคนาดา และจีนได้ลดลง ซึ่งปัจจัยที่ทำให้ไทยสามารถส่งออกได้เพิ่มขึ้น เพราะผลจากการขยายตัวของการนำเข้า

จากการศึกษางานวิจัยต่างๆ ที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออกข้าวไทย ได้แก่ พื้นที่เพาะปลูก ปริมาณผลผลิตข้าว ปริมาณการส่งออกข้าว ปริมาณการสำรองข้าวค่าแรงงานขั้นต่ำ ต้นทุนการผลิต และผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการหาค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขัน ดังนี้

จิรพรรณ กุลดิลก (2556) ศึกษาแนวทางในการเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน และการขยายการลงทุนของธุรกิจเสื้อผ้าสำเร็จรูปเพื่อเตรียมความพร้อมกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยทำการหาค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขัน และการวิเคราะห์การเข้าตลาดใหม่ ซึ่งผลการศึกษาสามารถสรุปออกเป็น 2 ส่วนด้วยกัน คือ ส่วนที่ 1 สรุปผลการวิเคราะห์แนวคิดวงกลมดาวสมบูรณ์ โดยเป็นการสรุปความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านจุลภาค และปัจจัยด้านมหภาค นั่นคือ การวิเคราะห์พื้นที่ระหว่างไข่แดง (จุลภาค) กับไข่ขาว (มหภาค) โดยปัจจัยด้านจุลภาคประกอบไปด้วย การเข้าตลาดใหม่ สภาพการแข่งขันในตลาด ชัฟฟลายเออร์ ลูกค้า และสินค้าทดแทน ส่วนปัจจัยด้านมหภาคประกอบไปด้วย ค่าไฟฟ้า ค่าจ้างแรงงาน อัตราเงินเฟ้อ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ อัตราดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์ อัตราภาษีเงินได้ ราคาน้ำมัน อัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อคน และอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยงานวิจัยนี้ได้ศึกษาการลงทุนของบริษัท VL ซึ่งเป็นบริษัทด้านการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป เปรียบเทียบระหว่างการลงทุนในประเทศไทยกับประเทศสปป.ลาว สามารถสรุปได้ว่า บริษัท VL ควรดำเนินการขยายธุรกิจภายในประเทศไทยไม่ควรไปลงทุนในประเทศสปป.ลาว และทางบริษัท VL จะได้ผลกระทบทางบวกหรือผลดีในการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ส่วนที่ 2 เป็นการสรุปผลวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1. ศึกษาการเพิ่มศักยภาพการแข่งขันในการจัดการของธุรกิจเสื้อผ้าสำเร็จรูปเพื่อเตรียมพร้อมต่อการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยบริษัท VL ได้นำกลยุทธ์ความสำเร็จมาใช้ ซึ่งมี 4 ตัวแปรด้วยกัน คือ ตัวแปรด้านการควบคุมพื้นที่การผลิต เพื่อที่จะได้ควบคุมสินค้า และวัตถุดิบให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ตัวแปรด้านการลดเวลาการผลิต โดยทำการปรับปรุงขั้นตอนการผลิตให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตัวแปรด้านการส่งมอบสินค้าให้ตรงเวลา และตัวแปรด้านประสิทธิภาพการผลิต มีการปรับปรุงทักษะ ความสามารถพนักงานให้มากยิ่งขึ้น 2. ศึกษาหาแนวทางในการขยายการลงทุนของธุรกิจเสื้อผ้าสำเร็จรูป โดยมีเป้าหมายเพื่อการส่งออกทั้งในประชาคมอาเซียน และตลาดอื่นๆ โดยในงานวิจัยจะเปรียบเทียบศักยภาพการแข่งขัน ระหว่างประเทศไทยกับประเทศสปป.ลาว ซึ่งในการวิเคราะห์จากวงกลมดาวมีเพียงปัจจัยการผลิต

ภายในประเทศที่ประเทศไทยเสียเปรียบสปป.ลาวอยู่ร้อยละ 30.78 นอกนั้นในอีก 4 ปัจจัยประเทศไทยได้เปรียบประเทศสปป.ลาวทั้งหมด นั่นคือ ด้านโครงสร้างและสภาพการแข่งขัน

ภายในประเทศร้อยละ 7.41 ปัจจัยภายนอกร้อยละ 12.70 รัฐบาลร้อยละ 23.22 และสภาพเศรษฐกิจภายในประเทศร้อยละ 24.65 ดังนั้น ในภาพรวมจะเห็นได้ว่า หลังจากมีการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนประเทศไทยยังมีศักยภาพการแข่งขันที่สูงกว่าประเทศสปป.ลาว ในด้านอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปอยู่ร้อยละ 7.44

จากการศึกษางานวิจัยต่างๆ ที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการหาข้อดีข้อเสียได้เปรียบเชิงแข่งขันและแนวทางในการนำปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออกข้าวไทยมาใช้ ได้แก่ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ อัตราเงินเฟ้อ อัตราแลกเปลี่ยน และผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ

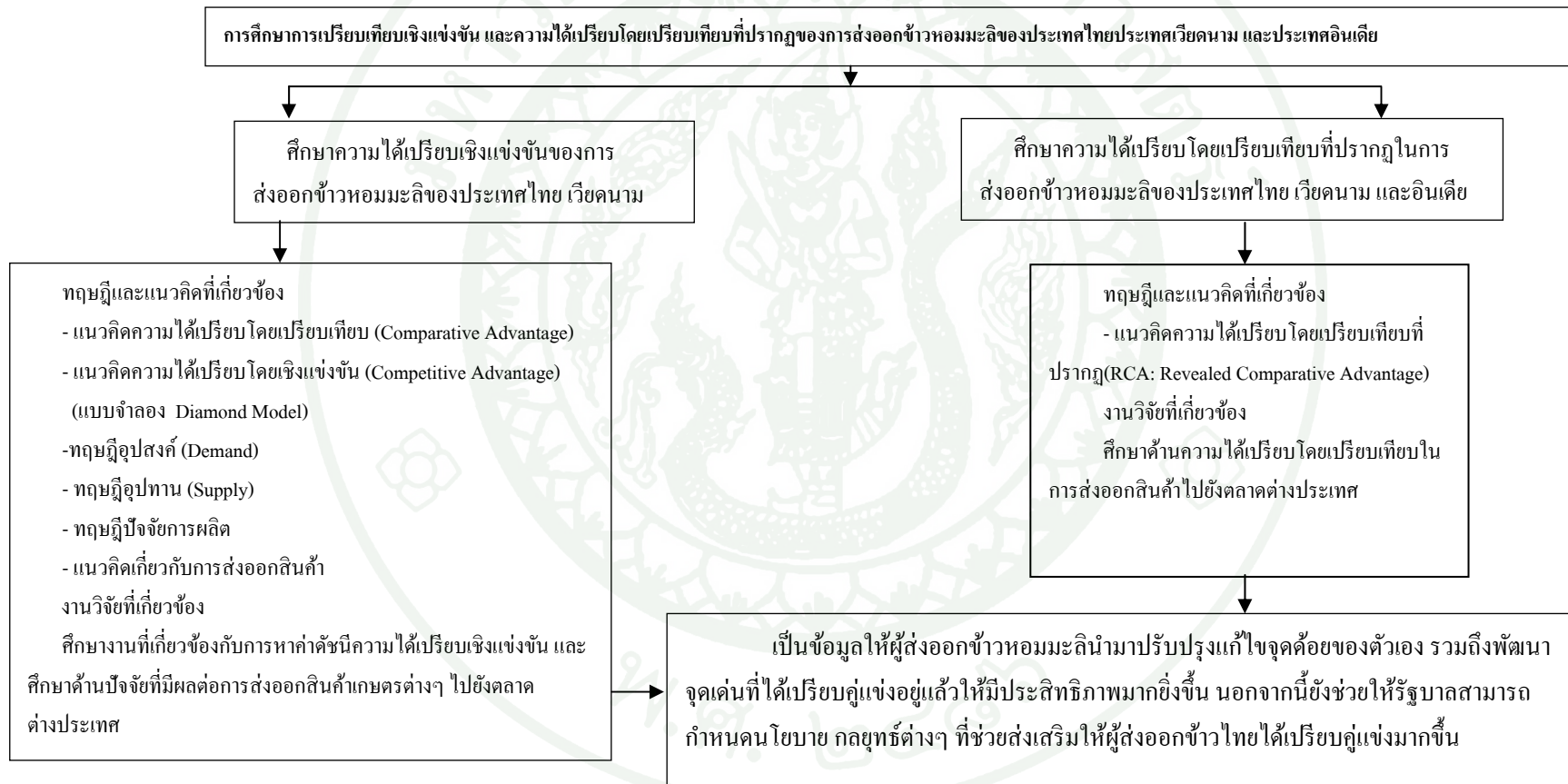
ตารางที่ 2.1 สรุปตัวแปรจากงานวิจัย

ผู้วิจัย	หัวข้องานวิจัย	ตัวแปรที่นำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษา
ชนัญฐา อยู่เสนาสน์ (2539)	การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อราคา ส่งออกข้าวไทย	- พื้นที่เพาะปลูกข้าว - ปริมาณผลผลิตข้าว - ต้นทุนการผลิตข้าว
Siamwalla and Haykin (1983)	WORLD RICE MARKET: STRUCTURE CONDUCT AND PERFORMANCE	- ปริมาณการบริโภคข้าว - ปริมาณการส่งออกข้าว - ปริมาณการสำรองข้าว - ค่าแรงงาน - จำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรม
ฐะปะนีย์ มะลิซ้อน (2539)	การวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขัน ส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทย	- ปริมาณการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของไทย - GDP

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ผู้วิจัย	หัวข้องานวิจัย	ตัวแปรที่นำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษา
ภาณุ วสุนธราภิวัฒก์ (2545)	ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏและปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์การส่งออกปลาหูฉลามของประเทศไทย	- GDP - อัตราแลกเปลี่ยน
จริญชัย ก่อศรีพิทักษ์กุล (2539)	ปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์การส่งออกกุ้งสดแช่แข็งของไทยไปตลาดญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกา	- GDP
จิรพรรณ กุลดิลก (2556)	แนวทางในการเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน และการขยายการลงทุนของธุรกิจเสื้อผ้าสำเร็จรูปเพื่อเตรียมความพร้อมกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	- อัตราเงินเฟ้อ - อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ - อัตราแลกเปลี่ยน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 2.2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์เป็นข้อมูลทุติยภูมิแบบอนุกรมเวลา ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นการวิเคราะห์ความได้เปรียบเชิงแข่งขันของการส่งออกข้าวหอมมะลิของประเทศไทย เวียดนาม และอินเดียไปยังตลาดอาเซียน และส่วนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏของการส่งออกข้าวหอมมะลิของประเทศไทย เวียดนาม และอินเดียไปยังตลาดอาเซียน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ความได้เปรียบเชิงแข่งขันของการส่งออกข้าวหอมมะลิของประเทศไทย เวียดนาม และอินเดียไปยังตลาดอาเซียน จะใช้ข้อมูลทุติยภูมิ โดยมีตัวชี้วัดที่มีความเกี่ยวข้อง ดังนี้

- พื้นที่เพาะปลูกข้าวหอมมะลิ หน่วยที่ใช้ คือ ล้านไร่ มีที่มาจาก www.fas.usda.gov
- ต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิ หน่วยที่ใช้ คือ บาทต่อไร่ มีที่มาจาก www.fas.usda.gov
- ค่าแรงงานขั้นต่ำ หน่วยที่ใช้ คือ บาทต่อวัน มีที่มาจาก [http:// data.worldbank.org](http://data.worldbank.org)
- จำนวนแรงงานในภาคการเกษตรกรรม หน่วยที่ใช้ คือ ล้านคน มีที่มาจาก [http://](http://data.worldbank.org)

data.worldbank.org

- ผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่ หน่วยที่ใช้ คือ กิโลกรัม มีที่มาจาก The Global Trade Atlas (GTA)

- ปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิภายในประเทศ หน่วยที่ใช้ คือ ล้านตันข้าวสาร มีที่มาจาก The Global Trade Atlas (GTA)

- ปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน หน่วยที่ใช้ คือ ล้านตันข้าวสาร มีที่มาจาก [http:// data.worldbank.org](http://data.worldbank.org)

- ปริมาณการสำรองข้าวหอมมะลิ หน่วยที่ใช้ คือ ล้านตันข้าวสาร มีที่มาจาก The Global Trade Atlas (GTA)

- ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริง (Real GDP) หน่วยที่ใช้ คือ พันล้านดอลลาร์สหรัฐมีที่มาจาก [http:// data.worldbank.org](http://data.worldbank.org)
- อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ จะใช้อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ MLR หน่วยที่ใช้ คือ ร้อยละ มีที่มาจาก [http:// data.worldbank.org](http://data.worldbank.org)
- อัตราเงินเฟ้อ หน่วยที่ใช้ คือ ร้อยละ มีที่มาจาก [http:// data.worldbank.org](http://data.worldbank.org)
- อัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา หน่วยที่ใช้ คือ ดอลลาร์สหรัฐ ต่อเงิน 1 บาท ซึ่งแสดงอัตราแลกเปลี่ยนของประเทศนั้นเมื่อแปลงให้อยู่ในรูปของเงินบาท ซึ่งคำนวณโดยใช้ข้อมูลอัตราแลกเปลี่ยนบาทต่อดอลลาร์สหรัฐ ดอลลาร์ต่อดอลลาร์สหรัฐ และรูปต่อดอลลาร์สหรัฐ จากธนาคารแห่งประเทศไทยมีตัวอย่างของการคำนวณค่าอัตราแลกเปลี่ยนของประเทศเวียดนามดังนี้

สมมติให้อัตราแลกเปลี่ยน ดอลลาร์ต่อดอลลาร์สหรัฐเท่ากับ 20,000 ดอง / 1 ดอลลาร์สหรัฐและอัตราแลกเปลี่ยน ดองต่อบาท เท่ากับ 600 ดอง / 1 บาท

ดังนั้น อัตราแลกเปลี่ยนดองต่อดอลลาร์สหรัฐ เมื่อแปลงให้อยู่ในหน่วยบาทต่อดอลลาร์สหรัฐจะมีค่าเท่ากับ

$$\frac{20,000}{600} = 33.33 \text{ บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ}$$

จากนั้นนำอัตราแลกเปลี่ยนของประเทศเวียดนามที่อยู่ในหน่วยบาทต่อดอลลาร์สหรัฐมาแปลงให้อยู่ในหน่วยดอลลาร์สหรัฐต่อบาท ได้เท่ากับ

$$\frac{1}{33.33} = 0.03 \text{ ดอลลาร์สหรัฐต่อบาท}$$

ดังนั้นอัตราแลกเปลี่ยนของประเทศเวียดนามในหน่วยดองต่อดอลลาร์สหรัฐ เมื่อแปลงให้อยู่ในหน่วยดอลลาร์สหรัฐต่อบาท จะมีค่าเท่ากับ 0.03 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาท

2. ข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏในการส่งออกข้าวหอมมะลิของประเทศไทยเวียดนาม และอินเดียจะใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ที่มีลักษณะเป็นอนุกรมเวลา (Time Series Data) เป็นรายปีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547-2555 รวมเป็นระยะเวลาทั้งสิ้น 9 ปี โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

ตารางที่ 3.1 ตัวแปรที่ใช้ศึกษาเปรียบเทียบความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏในการส่งออกข้าวหอมมะลิของประเทศไทย เวียดนาม และอินเดีย

รายการ	หน่วย	ที่มา
มูลค่าการส่งออกข้าวหอมมะลิของประเทศไทยไปยังตลาดอาเซียน	ล้านดอลลาร์สหรัฐ	สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร
มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรทั้งหมดของประเทศไทยไปยังตลาดอาเซียน	ล้านดอลลาร์สหรัฐ	สำนักงานปลัด กระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร
มูลค่าการส่งออกข้าวหอมมะลิของประเทศไทยไปยังตลาดอาเซียน	ล้านดอลลาร์สหรัฐ	The Global Trade Atlas (GTA)
มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรทั้งหมดของประเทศไทยไปยังตลาดอาเซียน	ล้านดอลลาร์สหรัฐ	The Global Trade Atlas (GTA)
มูลค่าการส่งออกข้าวหอมมะลิของประเทศไทยไปยังตลาดอาเซียน	ล้านดอลลาร์สหรัฐ	The Global Trade Atlas (GTA)
มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรทั้งหมดของประเทศไทยไปยังตลาดอาเซียน	ล้านดอลลาร์สหรัฐ	The Global Trade Atlas (GTA)
มูลค่าการส่งออกข้าวหอมมะลิทั้งหมดของโลก	ล้านดอลลาร์สหรัฐ	The Global Trade Atlas (GTA)
มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรทั้งหมดของโลก	ล้านดอลลาร์สหรัฐ	The Global Trade Atlas (GTA)

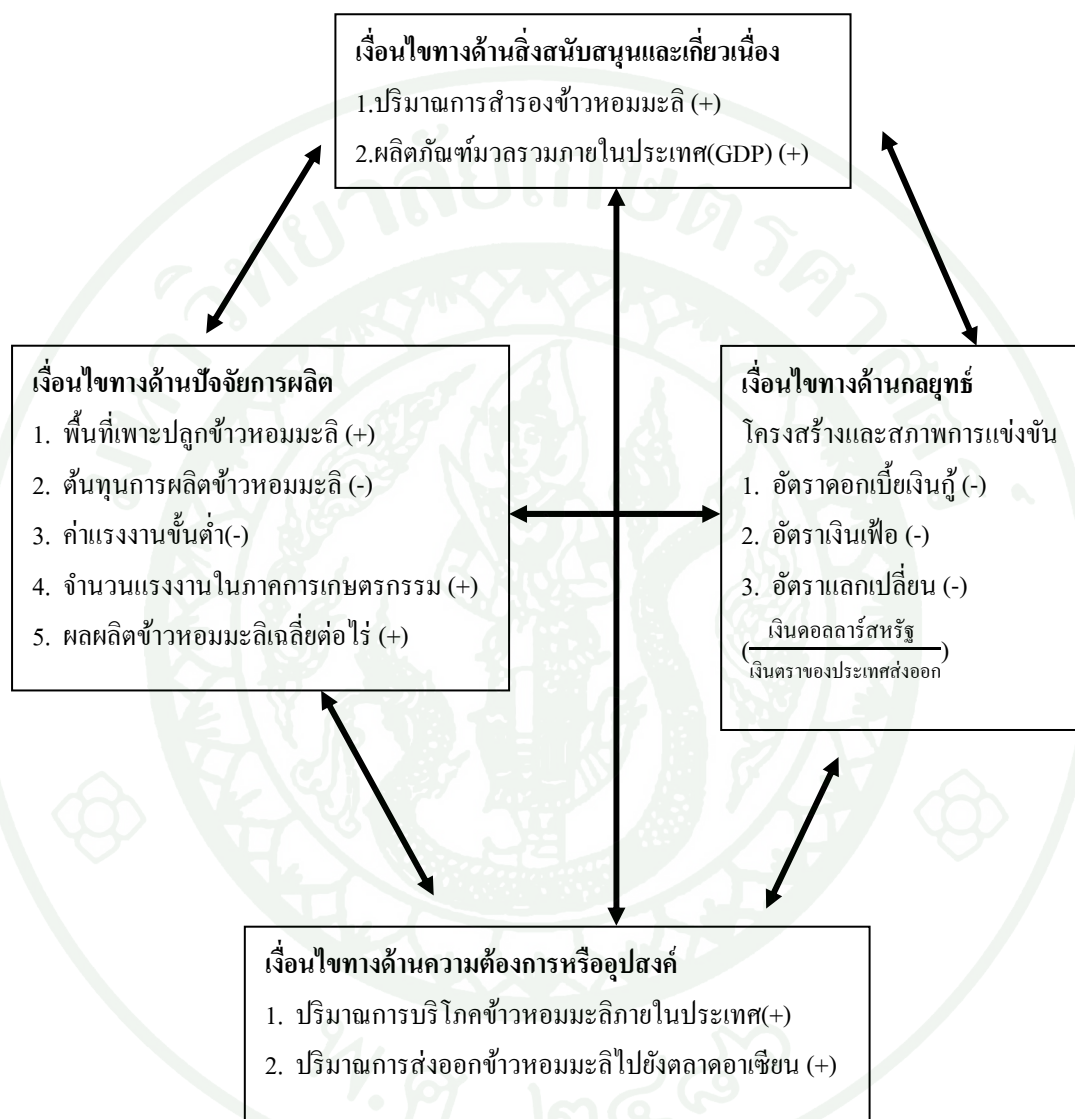
การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ข้อ 1 จะใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

โดยนำข้อมูลทุติยภูมิที่ได้จากการเก็บรวบรวมจากหน่วยงานต่างๆ อาทิ สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทย สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กรมการค้าข้าว ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร ธนาคารแห่งประเทศไทย ฯลฯ มาวิเคราะห์สภาพทั่วไปรวมถึงความได้เปรียบเชิงแข่งขัน ตามหลักของ Diamond Model คือ

1. เงื่อนไขทางด้านปัจจัยการผลิต ได้แก่
 - 1.1 พื้นที่เพาะปลูกข้าวหอมมะลิ
 - 1.2 ต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิ
 - 1.3 ค่าแรงงานขั้นต่ำ
 - 1.4 จำนวนแรงงานในภาคการเกษตรกรรม
 - 1.5 ผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่
2. เงื่อนไขทางด้านความต้องการหรืออุปสงค์ ได้แก่
 - 2.1 ปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิภายในประเทศ
 - 2.2 ปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน
3. เงื่อนไขทางด้านสิ่งสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง ได้แก่
 - 3.1 ปริมาณการสำรองข้าวหอมมะลิ
 - 3.2 ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP)
4. เงื่อนไขทางด้านกลยุทธ์ โครงสร้างและสภาพการแข่งขัน ได้แก่
 - 4.1 อัตราดอกเบี้ยเงินกู้
 - 4.2 อัตราเงินเฟ้อ
 - 4.3 อัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา

จากปัจจัยดังกล่าวข้างต้น สามารถนำมาแบ่งตามปัจจัยหรือตัวบ่งชี้(determinants) ข้อได้เปรียบในการแข่งขันที่สำคัญตามแบบจำลองDiamond Model ได้ดังรูปต่อไปนี้

ภาพที่ 3.1 ปัจจัยต่างๆ ที่สำคัญตามรูปแบบของ Diamond Model

ที่มา: จากการวิเคราะห์

เพื่อให้การวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันตามแนวคิดทฤษฎีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ Porter สามารถเปรียบเทียบกันได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น จำเป็นต้องหาดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขัน วัดเป็นดัชนีความได้เปรียบของแต่ละปัจจัย ซึ่งการหาดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันนั้นเป็นแนวคิดของ จีรพรรณ กุลดิลก (2556) ที่ต้องการเปรียบเทียบปัจจัยแต่ละปัจจัยให้เห็นภาพ

ชัดเจนมากขึ้น คิดโดยในแต่ละปัจจัยที่ต้องการเปรียบเทียบจะให้ดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันเท่ากับ 100 หลังจากนั้นนำปัจจัยอื่นๆ มาเปรียบเทียบกับ โดยเปรียบเทียบปัจจัยในการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียนที่ละ 2 ประเทศ (ประเทศไทยเปรียบเทียบกับเวียดนาม และประเทศไทยเปรียบเทียบกับอินเดีย) โดยถ้าค่าดัชนีที่ได้ในปัจจัยใดมากกว่า 100 แสดงว่า ประเทศไทยมีความได้เปรียบเชิงแข่งขันเหนือกว่าประเทศเหล่านั้นในปัจจัยดังกล่าว และหากค่าดัชนีที่ได้ของประเทศไทยในปัจจัยดังกล่าวน้อยกว่า 100 แสดงว่าประเทศเหล่านั้นมีความได้เปรียบเชิงแข่งขันเหนือกว่าประเทศไทยซึ่งมีขึ้นตอน ดังนี้

1. การหาดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันในตัวชี้วัดแต่ละตัว

ดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของประเทศไทยในตัวชี้วัด j หาได้ดังนี้

$$c_{oj} = 100 + /- \frac{(x_{oj} - x_{ij}) * 100}{x_{j \max}}$$

โดยที่	C_{oj}	คือ	ดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของการส่งออกข้าวหอมมะลิของประเทศไทยไปยังตลาดอาเซียน ในตัวชี้วัด j
	X_{oj}	คือ	ค่าที่ใช้ในการวัดตัวชี้วัด j ของประเทศไทย
	X_{ij}	คือ	ค่าที่ใช้ในการวัดตัวชี้วัด j ของประเทศเปรียบเทียบ (เวียดนามหรืออินเดีย)
	$X_{j \max}$	คือ	ค่าที่ใช้ในการวัดปัจจัย j ของประเทศไทยหรือของประเทศเปรียบเทียบ (เวียดนามหรืออินเดีย) ที่มีค่ามากกว่าเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับกันทั้ง 2 ประเทศ
	O	คือ	ประเทศไทย
	i	คือ	ประเทศเปรียบเทียบ (เวียดนามหรืออินเดีย)
	j	คือ	ตัวชี้วัดที่ใช้ในการวิเคราะห์

หมายเหตุ: 1. จะใช้ $c_{oj} = 100 + \frac{(x_{oj} - x_{ij}) * 100}{x_{j \max}}$ ในกรณีตัวชี้วัด j ส่งผลดีหรือเป็นปัจจัยบวกต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน

2. จะใช้ $c_{oj} = 100 - \frac{(x_{oj} - x_{ij}) * 100}{x_{j \max}}$ ในกรณีตัวชี้วัด j ส่งผลร้ายหรือเป็นปัจจัยลบ

ต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน

จากสูตรค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันที่คำนวณได้ สามารถนำมาอธิบายได้ดังนี้

- ผลลัพธ์ที่ได้มีค่ามากกว่า 100 หมายถึง ประเทศไทยมีความได้เปรียบในตัวชี้วัดนั้น
- ผลลัพธ์ที่ได้มีค่าน้อยกว่า 100 หมายถึง ประเทศไทยมีความเสียเปรียบในตัวชี้วัดนั้น

ตัวอย่างการอ่านค่าดัชนี

- ถ้าค่าดัชนีต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิมีค่าเท่ากับ 85 หมายถึง ประเทศไทยมีความเสียเปรียบในด้านต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลिर้อยละ $100 - 85 = 15$ ต่อประเทศที่เปรียบเทียบกับ
- ถ้าค่าดัชนีต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิมีค่าเท่ากับ 120 หมายถึง ประเทศไทยมีความได้เปรียบในด้านต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลिर้อยละ 20 ต่อประเทศที่เปรียบเทียบกับ

2. การหาดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันในปัจจัยด้านต่างๆ

ในการหาค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันในปัจจัยด้านต่างๆ โดยมีทั้งสิ้น 4 ด้าน ประกอบไปด้วย 1. ด้านปัจจัยการผลิต 2. ด้านความต้องการ (อุปสงค์) 3. ด้านสิ่งสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง และ 4. ด้านกลยุทธ์โครงสร้างและสภาพการแข่งขัน โดยความได้เปรียบในแต่ละด้านจะคำนวณจากการนำตัวชี้วัดที่เป็นตัวแปรกำหนดในปัจจัยด้านนั้นๆ มาคำนวณ ซึ่งมีสูตรดังนี้

$$A_z = \frac{\sum(C_{oj} - 100)}{n_z}$$

โดยที่ A_z คือ ดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันในปัจจัยด้าน Z

C_{oj} คือ ดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของการส่งออกข้าวหอมมะลิของประเทศไทยไปยังตลาดอาเซียนในตัวชี้วัด j

- n_z คือ จำนวนดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของการส่งออกข้าวหอมมะลิของตัวชี้วัด j ในปัจจัย z
- j คือ ตัวชี้วัดที่ใช้ในการวิเคราะห์
- z คือ ปัจจัยแต่ละด้าน ซึ่งประกอบด้วยด้านต่างๆ 4 ด้าน คือ
1. ด้านปัจจัยการผลิต
 2. ด้านความต้องการ (อุปสงค์)
 3. ด้านสิ่งสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง
 - และ 4. ด้านกลยุทธ์โครงสร้างและสภาพการแข่งขัน

ถ้าผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันในปัจจัยด้านนั้นๆ

เป็นบวก (+) หมายถึง ประเทศไทยมีความได้เปรียบในปัจจัยด้านนั้นๆ

เป็นลบ (-) หมายถึง ประเทศไทยมีความเสียเปรียบในปัจจัยด้านนั้นๆ

3. การหาดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันในปัจจัยด้านต่างๆ โดยเฉลี่ยช่วงปี 2551-2556

จากผลลัพธ์ในข้อ 2 (A_z) เป็นการหาดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันในปัจจัยด้านต่างๆ ในแต่ละปี แต่การศึกษาในครั้งนี้ได้ทำการศึกษาทั้งสิ้น 6 ปี ดังนั้นจึงต้องหาค่าเฉลี่ยต่อปีสำหรับแต่ละด้าน โดยมีสูตรดังนี้

$$B_z = \frac{\sum A_z}{y}$$

โดยที่ B_z คือ ดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันในปัจจัยด้าน z โดยเฉลี่ยต่อปี

A_z คือ ดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันในปัจจัยด้าน z

y คือ จำนวนปี คือ 6

ถ้าผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันในปัจจัยด้านต่างๆ โดยเฉลี่ยช่วงปี 2551-2556

เป็นบวก (+) หมายถึง ประเทศไทยมีความได้เปรียบในปัจจัยด้านนั้น

เป็นลบ (-) หมายถึง ประเทศไทยมีความเสียเปรียบในปัจจัยด้านนั้น

4. การหาดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันในภาพรวม

ในการหาการหาดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันในภาพรวมนั้น จะนำผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันเฉลี่ยต่อปีในปัจจุบันแต่ละด้านมาหาค่าถ่วงน้ำหนักโดยมีขั้นตอน ดังนี้

4.1 การหาค่าถ่วงน้ำหนักในแต่ละด้าน

ปัจจัยแต่ละด้านจะถูกถ่วงน้ำหนักตามจำนวนดัชนีในด้านนั้น (N_z) โดยค่าถ่วงน้ำหนักคำนวณจาก $\frac{N_z}{12} * 100 = X_z \%$

โดยที่	X_z	คือ	ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของด้าน Z
	N_z	คือ	จำนวนตัวชี้วัดทั้งหมดในปัจจุบันด้าน Z
	12	คือ	จำนวนตัวชี้วัดทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษา คือ 12
	Z	คือ	ปัจจัยแต่ละด้าน ซึ่งประกอบด้วยด้านต่างๆ 4 ด้าน คือ 1. ด้านปัจจัยการผลิต 2. ด้านความต้องการ (อุปสงค์) 3. ด้านสิ่งสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง และ 4. ด้านกลยุทธ์ โครงสร้างและสภาพการแข่งขัน

4.2 การหาค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันถ่วงน้ำหนักของแต่ละด้าน

เมื่อได้ค่า X_z ของปัจจัยด้านต่างๆ มาแล้ว ให้นำค่า X_z ที่ได้มาคูณกับค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันในปัจจุบันด้านต่างๆ โดยเฉลี่ยช่วงปี 2551-2556 จากข้อ 3 (B_z) เพื่อหาภาพรวมของความได้เปรียบเสียเปรียบในปัจจุบันแต่ละด้าน โดยมีสูตรดังนี้

$$D_z = \frac{X_z * B_z}{100}$$

โดยที่	D_z	คือ	ดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันถ่วงน้ำหนักในปัจจุบันด้าน Z
	X_z	คือ	ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก
	B_z	คือ	ค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันในปัจจุบันด้าน Z โดยเฉลี่ยช่วงปี 2551-2556

Z คือ ปัจจัยด้านต่างๆ 4 ด้าน คือ 1. ด้านปัจจัยการผลิต 2. ด้านความต้องการ (อุปสงค์) 3. ด้านสิ่งสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง และ 4. ด้านกลยุทธ์โครงสร้างและสภาพการแข่งขัน

จากนั้นนำดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันในปัจจัยแต่ละด้านที่ถ่วงน้ำหนักแล้วมาหาค่าเฉลี่ย เพื่อดำเนินความได้เปรียบเชิงแข่งขันในภาพรวม

$$E = \frac{\sum Dz}{4}$$

โดยที่ E คือ ดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันในภาพรวม
Dz คือ ดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันถ่วงน้ำหนักในปัจจัยด้าน Z
4 คือ จำนวนด้านในการศึกษา ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้ได้แบ่งปัจจัยออกเป็น 4 ด้านด้วยกัน

ถ้าผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันในภาพรวม (E) ที่ได้

เป็นบวก (+) หมายถึง ประเทศไทยมีความได้เปรียบต่อประเทศที่เปรียบเทียบ
เป็นลบ (-) หมายถึง ประเทศไทยมีความเสียเปรียบต่อประเทศที่เปรียบเทียบ

2. เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ข้อ 2 จะใช้วิธีการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบจะใช้วิธีการวิเคราะห์ RCA (Revealed Comparative Advantage) ของ Bela Balassa โดยมีสูตรที่ใช้ในการคำนวณค่า RCA มีดังนี้

$$RCA = \frac{x_i^a / x^a}{x_i^w / x^w}$$

โดยที่ RCA คือ ค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ
 x_i^a คือ มูลค่าการส่งออกสินค้า i ของประเทศ a ไปยังตลาดโลก
 x^a คือ มูลค่าการส่งออกสินค้ารวมของประเทศ a ไปยังตลาดโลก
 x_i^w คือ มูลค่าการส่งออกสินค้า i ของโลก

X^w	คือ	มูลค่าการส่งออกสินค้ารวมของโลก
i	คือ	ข้าวหอมมะลิ
a	คือ	ประเทศไทย เวียดนาม และอินเดีย
W	คือ	โลก

ซึ่งสูตรดังกล่าวสามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็นประเทศต่างๆ ทั้งสิ้น 3 ประเทศดังนี้

ประเทศไทย

$$RCA1 = \frac{x_i^T / x^T}{x_i^w / x^w}$$

โดยที่	RCA1	คือ	ค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของการส่งออกข้าวหอมมะลิของไทยไปยังตลาดอาเซียน
	X_i^T	คือ	มูลค่าการส่งออกข้าวหอมมะลิของประเทศไทยไปยังตลาดอาเซียน
	X^T	คือ	มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรทั้งหมดของประเทศไทยไปยังตลาดอาเซียน
	X_i^w	คือ	มูลค่าการส่งออกข้าวหอมมะลิของโลก
	X^w	คือ	มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรทั้งหมดของโลก
	i	คือ	ข้าวหอมมะลิ
	T	คือ	ประเทศไทย
	W	คือ	โลก

ประเทศเวียดนาม

$$RCA2 = \frac{x_i^V / x^V}{x_i^w / x^w}$$

โดยที่	RCA2	คือ	ค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของการส่งออกข้าวหอมมะลิของเวียดนามไปยังตลาดอาเซียน
	X_i^v	คือ	มูลค่าการส่งออกข้าวหอมมะลิของประเทศเวียดนามไปยังตลาดอาเซียน
	X^v	คือ	มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรทั้งหมดของประเทศเวียดนามไปยังตลาดอาเซียน
	X_i^w	คือ	มูลค่าการส่งออกข้าวหอมมะลิของโลก
	X^w	คือ	มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรทั้งหมดของโลก
	i	คือ	ข้าวหอมมะลิ
	V	คือ	ประเทศเวียดนาม
	W	คือ	โลก

ประเทศอินเดีย

$$RCA3 = \frac{x_i^D/x^D}{x_i^w/x^w}$$

โดยที่	RCA3	คือ	ค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของการส่งออกข้าวหอมมะลิของอินเดียไปยังตลาดอาเซียน
	X_i^D	คือ	มูลค่าการส่งออกข้าวหอมมะลิของประเทศอินเดียไปยังตลาดอาเซียน
	X^D	คือ	มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรทั้งหมดของประเทศอินเดียไปยังตลาดอาเซียน
	X_i^w	คือ	มูลค่าการส่งออกข้าวหอมมะลิของโลก
	X^w	คือ	มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรทั้งหมดของโลก
	i	คือ	ข้าวหอมมะลิ
	D	คือ	ประเทศอินเดีย
	W	คือ	โลก

บทที่ 4

ข้อมูลทั่วไปของข้าวหอมมะลิและตัวชี้วัดที่มีผลต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิ

ในบทนี้จะกล่าวถึงความรู้ทั่วไปและปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิ โดยแบ่งเป็น หมายความว่าข้าวหอมมะลิ วิธีการตรวจสอบความเป็นข้าวหอมมะลิ การใช้ประโยชน์จากข้าวหอมมะลิ ปัญหาในการส่งออกข้าวหอมมะลิ วิธีการตลาดข้าวไทย และปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การส่งออกข้าวหอมมะลิ รวมถึงนโยบายและความช่วยเหลือจากภาครัฐ

ข้อมูลทั่วไป

1. ความหมายของข้าวหอมมะลิ

ข้าวหอมมะลิ เป็นสายพันธุ์ข้าวที่มีถิ่นกำเนิดในประเทศไทย ลักษณะข้าวเปลือกเรียวยาว เมื่อสีเป็นข้าวสารจะได้ข้าวเมล็ดเรียวยาว ข้าวใสเป็นเงา แกร่ง มีท้องไข่น้อย มีกลิ่นหอมคล้ายใบเตย เป็นพันธุ์ข้าวที่นิยมบริโภคอย่างแพร่หลายทั้งในประเทศและต่างประเทศ และเป็นพันธุ์ข้าวที่สร้างชื่อเสียงให้ข้าวไทยเป็นที่รู้จักทั่วโลกประเทศไทยถือเป็นแหล่งผลิตข้าวหอมมะลิที่มีคุณภาพดีที่สุดแห่งหนึ่ง โดยมีแหล่งเพาะปลูกสำคัญในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (เขตทุ่งกุลาร้องไห้) และมีพื้นที่เพาะปลูกครอบคลุมกว่า 19 ล้านไร่ทั่วประเทศ โดยมีแหล่งผลิตสำคัญ คือ จังหวัดสุรินทร์ บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ นครราชสีมา อุบลราชธานี ร้อยเอ็ด รongลงมา คือ ภาคเหนือเนื่องจากสภาพดินฟ้าอากาศและพื้นที่เพาะปลูกของทั้งสองภาคคล้ายคลึงกัน เหมาะแก่การเจริญเติบโตของข้าวหอมมะลิ เนื่องจากสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ดอน

2. วิธีการตรวจสอบความเป็นข้าวหอมมะลิ

การตรวจสอบที่สามารถยืนยันว่าเป็นข้าวหอมมะลิแท้หรือไม่นั้น ปัจจุบันมีเพียงวิธีเดียว คือ การตรวจสอบสายพันธุ์กรรม (DNA) ซึ่งมีสถาบันที่สามารถตรวจสอบได้ 2 แห่ง คือ

1. สำนักวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพ กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
2. ศูนย์ปฏิบัติการดีเอ็นเอเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

โดยการตรวจสอบมีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง และต้องใช้เวลาในการตรวจสอบพอสมควร นอกจากนี้ยังมีวิธีการตรวจสอบเบื้องต้นเพื่อเป็นแนวทางในการบ่งชี้หาความเป็นข้าวหอมมะลิ คือ วิธีการตรวจทางกายภาพ

3. วิธีการตรวจลักษณะเมล็ดข้าวเปลือกหอมทางกายภาพ

พิจารณาจาก ลักษณะสีของเปลือก ขนาดรูปทรงของเมล็ดข้าวเปลือก ลักษณะพิเศษที่มีเอกลักษณ์เฉพาะที่บ่งชี้ว่าเป็นข้าวหอมอะไร (ซึ่งต้องอาศัยความชำนาญ) เช่น

- ข้าวหอมมะลิ 105 มีลูกหางแยกออกชัดเจน
- ข้าวหอมมะลิ กข.15 ที่ลูกหางมีลักษณะงอนขึ้นมากกว่า และเมล็ดจะกว้างกว่า
- ข้าวปทุมธานี 105 จะมีลักษณะคล้ายกับ หอมมะลิ 105 ต่างกันที่ลูกหางจะแยกน้อยกว่า

4. การใช้ประโยชน์จากข้าวหอมมะลิ

ข้าวหอมมะลิสามารถนำมาใช้ประโยชน์โดยแยกเป็น 3 ส่วน คือ ข้าวสาร ข้าวท่อน และปลายข้าว ผลพลอยได้จากการสีข้าว คือ รำและแกลบ รวมทั้งการใช้ประโยชน์จากฟางข้าว ดังนี้ (สถาบันอาหาร, 2550)

1. ข้าวสาร สามารถส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ ซึ่งกลุ่มลูกค้าในต่างประเทศนิยมนำเข้าข้าวในรูปข้าวสารคุณภาพดี คือ ข้าวสารหอมมะลิ 100% ชั้น 2 ส่วนการจำหน่ายในประเทศ พ่อค้านิยมข้าวท่อนเพื่อผลิตเป็นข้าวราคาถูก จำหน่ายในประเทศ ได้แก่ ข้าวขาว 5% 10% และ 15%
2. ข้าวท่อน เป็นข้าวที่นิยมรับประทานของชาวเผ่าจีนฮ่อ ซึ่งอยู่บริเวณชายแดนไทย ประชากรทางภาคใต้และประเทศใกล้เคียง
3. ปลายข้าว ใช้แปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ได้แก่ อาหารเด็กอ่อน ข้าวโพด โจ๊ก หัวเชื้อ สำหรับทำเบียร์ หัวเชื่อน้ำหวาน รวมทั้งใช้ทำอาหาร เช่น อาหารหมู อาหารไก่ อาหารปลา

4. รำข้าว ใช้ทำเป็นอาหารสัตว์ ส่วนรำละเอียดสามารถนำมาสกัดเป็นน้ำมันรำและคลุกกับปลาทำเป็นปลาร้าได้

5. แกลบ ส่วนใหญ่ใช้ในการทำเชื้อเพลิงของอุตสาหกรรมต่างๆ และยังสามารถนำแกลบไปบดแล้วอัดเป็นแท่งใช้เป็นเชื้อเพลิงแทนถ่าน ใช้ทำวัสดุจำพวกกระดาด (hand board) โดยผสมกับกาว หรือวัสดุจำพวกกาว แล้วอัดแผ่นจนทนความร้อนใช้ในการรองพลาสติก และทำอิฐชนิดเบาโดยเอาจี๊เข้าผสมแกลบและอัดเป็นก้อน อบด้วยไอน้ำภายใต้ความดันจะได้อิฐที่มีลักษณะแข็งแรงผิวหน้าเรียบและเบา รวมทั้งยังใช้เป็นส่วนผสมในการทำผงขัด นำไปทำถ่านฟอกสี ใช้ฟอกน้ำตาล น้ำมันและอื่นๆ จี๊เข้าผสมสัปดาห์ที่ได้จากการเผาแกลบนั้น ประกอบด้วย ทราย (silica) ประมาณร้อยละ 96 ซึ่งอาจใช้เป็นวัตถุดิบสำหรับทำโซเดียมซิลิเกต และนำมาใช้เป็นจำนวนมากในอุตสาหกรรมสบู่และผงซักฟอก ปัจจุบันมีการทำลงไปใช้แทน silica บริสุทธิ์ที่สังเคราะห์ขึ้นแล้ว มีราคาแพงกว่า ต้นและใบข้าวหลังจากเก็บเกี่ยวแล้วเหลืออยู่ในนา เรียกว่า ตอซังและซัง ประกอบไปด้วยเยื่อและเส้นใย สามารถนำมาทำกระดาดและของใช้อื่นๆ ได้ เช่น ทำกระสอบ เสื้อ ที่นอน วัสดุกันกระแทก ใช้ปลูกเห็ด คลุมแปลงผัก ทำปุ๋ยหมัก และใช้เลี้ยงสัตว์จำพวกวัวและควายได้

5. ปัญหาในการส่งออกข้าวของไทย

ปัญหาหลายปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการค้าข้าวของไทย สามารถแยกวิเคราะห์ออกเป็นประเด็น ได้ดังนี้ (สมาคมผู้ส่งออกข้าวต่างประเทศ, 2550)

1. ราคา จากสถานการณ์แข่งขันที่เพิ่มขึ้นมากในตลาดข้าว ทำให้หลายประเทศนำเข้ากลยุทธทางด้านราคามาใช้ เนื่องจากมีปัจจัยหลายปัจจัยไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของต้นทุนและการพัฒนาศักยภาพให้ทัดเทียมข้าวของไทย กลยุทธดังกล่าวทำให้ไทยมีความเสียเปรียบโดยเฉพาะเรื่องของต้นทุน เพราะประเทศผู้ส่งออกที่มีต้นทุนการผลิตต่ำจะสามารถลดราคาลง ในขณะที่ต้นทุนการผลิตข้าวของไทยนั้นสูงกว่าโดยเปรียบเทียบ ปัญหานี้จึงเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการผลิตภายในประเทศโดยตรง ซึ่งหากไทยสามารถลดต้นทุนการผลิตได้ ก็เปรียบเสมือนเป็นการสร้างความสามารถในการแข่งขันได้เพิ่มมากขึ้น

2. คุณภาพข้าว แบ่งปัญหาออกเป็น 3 ประเด็น ประเด็นแรก คือ เรื่องข้อจำกัดทางกายภาพของการแปรรูปข้าวเปลือกมาเป็นข้าวสาร ซึ่งการสีข้าวในแต่ละครั้งจะทำให้ได้เมล็ดข้าว ปลาย

ข้าว และรำข้าว เพราะฉะนั้น การสีข้าวเพื่อให้ได้ข้าว 100 เปอร์เซ็นต์ทางโรงสี (บางที่เป็นผู้ส่งออกเอง) จะต้องสามารถขยายผลพลอยได้อันเกิดจากการแปรสภาพนั้นได้ด้วย จึงจะคุ้มทุน ประเด็นที่สอง คือ ประสิทธิภาพในการแปรสภาพข้าวจะทำให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างบริษัทหรือโรงสีที่มีเครื่องจักรที่ทันสมัยกว่า ซึ่งอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ก่อให้เกิดการกระจุกตัวของการส่งออกข้าว 100 เปอร์เซ็นต์ ของไทยประเด็นสุดท้าย จากความแตกต่างในเรื่องของประสิทธิภาพของเครื่องจักรดังกล่าวข้างต้น ทำให้ข้าวไทยไม่ได้มีคุณภาพและมาตรฐานเดียวกัน ก่อให้เกิดปัญหาระดับประเทศ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อปริมาณการส่งออกในปีต่อมา

3. การส่งมอบข้าว สืบเนื่องมาจากผู้ส่งออกข้าวจะรับคำสั่งซื้อ ซึ่งจะมีการกำหนดวันส่งมอบข้าวภายหลัง ผู้ส่งออกส่วนใหญ่จึงทำการลดความเสี่ยงโดยการไม่เก็บข้าวสารไว้ในโกดังเพื่อรอการขาย แต่จะให้นายหน้าทำการรวบรวมข้าวให้ได้ครบตามปริมาณที่กำหนด ภายหลังจากที่ได้รับคำสั่งซื้อ พฤติกรรมดังกล่าว ก่อให้เกิดปัญหาการส่งออกข้าวที่ไม่สามารถรวบรวมข้าวได้ครบปริมาณที่กำหนดการส่งมอบ อาจเพราะไม่มีโรงสีเป็นของตนเอง หรือไม่มีข้อมูลมัดกับโรงสีอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องสัญญาหรือการค้าขายกันเป็นประจำ กรณีนี้นับว่าเป็นปัญหาสำคัญอย่างมากที่ควรหาทางแก้ไข เพราะปัญหาอาจเกิดกับบริษัทเดียว ก็สามารถทำให้ไทยเสียชื่อเสียงในเรื่องของการตรงต่อเวลา ซึ่งถือเป็นหน้าตาของประเทศ

6. วิธีการตลาดข้าวไทย

ตลาดภายในประเทศไทย ประกอบด้วย (อารีย์ เชื้อเมืองพาน, 2536:55)

1. สถาบันการตลาด ประเภทกลุ่มพ่อค้าคนกลางและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.1 พ่อค้ารวบรวมท้องถิ่น เป็นพ่อค้าที่รวบรวมผลผลิตจากเกษตรกรโดยตรง บางรายอาจเป็นเกษตรกรในแหล่งผลิต ที่มีทุนดำเนินการพอที่จะมีรถบรรทุกเป็นของตนเอง และมีคนงานในการขนย้ายสินค้า กรณีไม่มีรถบรรทุกก็จะจ้างรถบรรทุกกับจ้างบางรายมาเป็นพ่อค้าในการจำหน่ายปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช เครื่องมือเครื่องใช้ในการเกษตรอื่นๆ รวมทั้งอาจเป็นผู้ให้กู้ปัจจัยการผลิตต่างๆ ไปก่อน แล้วจ่ายเงินเป็นผลผลิตหรือเงินสดแล้วแต่จะตกลงกัน คนกลุ่มนี้จะรวบรวมข้าวในแต่ละท้องถิ่นมาขายให้กับผู้ประกอบการเจ้าของโรงสี

1.2 สถาบันเกษตรกร หมายถึง กลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์การเกษตรที่เป็นคณะบุคคลที่ประกอบอาชีพทางเกษตรรวมตัวกันจัดตั้งขึ้น รวบรวมข้าวเปลือกของสมาชิกในท้องถิ่นเพื่อนำไปขายยังตลาดกลางต่างๆ ผลกำไรที่ได้จะแบ่งให้กับสมาชิกในภายหลัง ซึ่งการรับซื้อเกษตรกรที่เป็นสมาชิกจะได้ราคาดีกว่าขายให้พ่อค้าหรือโรงสี เนื่องจากมีการรวมตัวกันต่อรองราคาได้ ในปัจจุบันโครงการเหล่านี้ยังมีน้อย แต่เป็นโครงการที่น่าส่งเสริมของรัฐในอนาคต

1.3 พ่อค้าตัวแทนหรือนายหน้า หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่เป็นตัวแทนในการจัดซื้อและจัดขายข้าวเปลือกระหว่างบุคคล 2 คน แต่ไม่ได้มีกรรมสิทธิ์ในสินค้านั้น ซึ่งแยกได้เป็น 2 ประเภท คือ ประเภทแรกเป็นนายหน้าระดับท้องถิ่น ซึ่งเป็นเกษตรกรหรือพ่อค้าในท้องถิ่นที่เป็นตัวแทนติดต่อกับเกษตรกร เพื่อรวบรวมข้าวให้กับเจ้าของโรงสี ซึ่งจะทำการรวบรวมผลผลิตให้ได้ตามปริมาณและคุณภาพตามที่ลูกค้าหรือผู้ซื้อต้องการ ประเภทที่สอง คือ นายหน้าประเภทหยงจะได้รับผลตอบแทนในการติดต่อเป็นเปอร์เซ็นต์แล้วแต่จะตกลงกันกับผู้ซื้อ ในส่วนของผู้ขายนั้น หากมีการซื้อขายขึ้นแล้ว นายหน้าประเภทหยงจะเป็นบุคคลที่ทำหน้าที่เป็นคนกลางในการติดต่อระหว่างโรงสีกับผู้ส่งออก หรือพ่อค้าขายส่งในประเทศ โดยปกติจะรับผลตอบแทนในอัตราร้อยละ 0.75 ของมูลค่าข้าวหอมมะลิที่ส่งมอบ และมีหยงหลายรายที่เป็นพ่อค้าส่งออกเอง โดยหยงเหล่านี้จะอยู่ในกรุงเทพมหานคร บางรายทำการติดต่อกับโรงสีต่างๆ จากสำนักงานในกรุงเทพมหานคร เป็นเหมือนการจับเสือมือเปล่า การดำเนินการติดต่อจะเป็นปริมาณมากๆ ต่างจากนายหน้าท้องถิ่น

1.4 โรงสีข้าว แบ่งเป็น 3 ขนาด คือ โรงสีขนาดใหญ่ โรงสีขนาดกลาง และโรงสีขนาดเล็ก ในการส่งออกนั้นโรงสีขนาดใหญ่เท่านั้นที่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากสามารถลงทุนทางด้านเครื่องจักรและเทคโนโลยีที่พร้อมกว่า สำหรับโรงสีขนาดใหญ่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่ทำหน้าที่เป็นผู้ผลิตข้าวให้กับหยง และผู้ส่งออก หรือส่งออกเอง แต่ปัจจุบันผู้ส่งออกข้าวจะทำการติดต่อโรงสีเองโดยไม่ผ่านหยง เนื่องจากจะได้ราคาข้าวที่ถูกกว่า และสามารถควบคุมคุณภาพข้าว และยังช่วยป้องกันการผสมข้าวของหยง

1.5 พ่อค้าส่งออก เป็นพ่อค้าที่รวบรวมข้าวเพื่อการส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ ส่วนใหญ่จะรับซื้อข้าวจากต่างประเทศโดยตรง หรือผ่านหยง บางส่วนมาจากโรงสีของตนเอง มีการรวมตัวกันเป็นสมาคม ผู้ส่งออกจะเป็นผู้ที่มีเงินทุนสูง สามารถรับซื้อข้าวในขณะที่ยังราคาต่ำและเก็บไว้เพื่อการส่งมอบในระดับราคาปกติ ดังนั้น พ่อค้าส่งจึงมีอำนาจในการกำหนดราคาต่อรองสูง ปัจจุบันมีข้อกำหนดเกี่ยวกับผู้ส่งออกข้าวที่เข้มงวดไม่ได้หมายความว่าทุกคนสามารถส่งออกข้าว

ได้ทั้งหมด กรณีข้าวหอมมะลิผู้ที่จะเป็นผู้ส่งออกข้าวได้จะต้องเป็นสมาชิกสมาคมผู้ส่งออกข้าวแห่งประเทศไทย ต้องมีโรงสีที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรมว่าผ่านมาตรฐาน และต้องมีเงินค่าประกันคลังสินค้าที่ต้องจ่ายสำรองไว้ประมาณ 2 แสนบาท และมีกฎข้อบังคับที่เข้มงวดอีกมาก ผู้ส่งออกที่ต้องการซื้อทางการค้าของ Thai Hom Mali Rice ที่เป็นชื่อลิขสิทธิ์ จะต้องปฏิบัติตามกฎและมีการส่งออกข้าวมาแล้วไม่ต่ำกว่า 2 ปี ไม่มีประวัติในการผสมข้าวเกินมาตรฐานการส่งออก จึงจะสามารถมีสิทธิใช้ชื่อส่งออกข้าวว่า Thai Hom Mali Rice ได้ เนื่องจากบางประเทศที่เป็นผู้นำเข้าข้าวมักต้องการ Certificate of Original เพื่อเป็นการรับประกันว่าข้าวที่ได้เป็นข้าวหอมมะลิไทยจริงๆ ผ่านการรับรองแล้วจากสมาคมและรัฐบาล เนื่องจากรัฐบาลต้องการจำกัดผู้ส่งออกข้าวให้ได้มาตรฐานก่อนออกสู่ต่างประเทศ

1.6 พ่อค้าขายส่ง เป็นผู้รับซื้อข้าวสาร ปลายข้าว และรำข้าวจากโรงสี และหยงเพื่อจำหน่ายแก่พ่อค้าปลีกและผู้บริโภค พ่อค้าขายส่งขนาดใหญ่จะไม่จำหน่ายให้กับผู้บริโภค แต่พ่อค้าขายส่งขนาดกลางและเล็กอาจขายให้โดยตรงแก่ผู้บริโภค

1.7 พ่อค้าขายปลีก หมายถึง ร้านขายของชำ หรือซูเปอร์มาร์เก็ต ส่วนใหญ่จะขายข้าวเป็นกิโลกรัม หรือเป็นถุงๆ ละ 5 กิโลกรัม หรือ 2 กิโลกรัม ในปัจจุบันความนิยมในการบริโภคข้าวมีมากขึ้น ไม่นิยมซื้อเป็นกิโลกรัมเหมือนแต่ก่อน ทำให้เกิดบริษัทธุรกิจข้าวแพร่หลายแข่งขันกันมากขึ้น ทั้งในด้านคุณภาพ ราคา ความสะอาด แหล่งเพาะปลูก และติดชื่อทางการค้าต่างๆ

2. ตลาดข้าวท้องถิ่น ประกอบด้วย 2 ระดับคือ

1. ตลาดระดับท้องถิ่น หมายถึง ตลาดตั้งแต่หมู่บ้าน ตำบล จนถึงในเมือง เช่น เขตอำเภอต่างๆ อาจตั้งกระจายตามเส้นทางคมนาคม มีการซื้อขายกันระหว่างเกษตรกรกับพ่อค้า นายหน้า สถาบันเกษตรกร และโรงสี อาจมีการซื้อขายระหว่างพ่อค้ารวบรวมท้องถิ่นด้วยกัน คือ พ่อค้าเล็กขายให้พ่อค้าใหญ่ในขั้นสุดท้ายก็จะมีโรงสี จะมีการเก็บต้นทุนข้าวเปลือกเพื่อแสวงหาผลประโยชน์จากการเคลื่อนไหวของราคาข้าวสาร หลังจากนั้นก็แปรรูปเป็นข้าวสารก่อนจะนำไปจำหน่ายยังตลาดปลายทาง

2. ตลาดปลายทาง หมายถึง ตลาดที่รวบรวมข้าวสารจากที่ต่างๆ เพื่อส่งไปยังที่อื่นๆ อีกทอดหนึ่ง เป็นตลาดที่รวบรวมข้าวสารจากทุกตลาด แล้วทำการจัดชั้นคุณภาพบรรจุ แปรรูปเพื่อส่งไปยังตลาด

ทั้งนี้ สถานที่ในการช่วยอำนวยความสะดวกให้ผู้ซื้อและผู้ขายข้าวมีแพร่หลายมากขึ้น อาทิเช่น ตลาดกลางข้าวเปลือก คือสถานที่ที่กลุ่มของผู้ซื้อและผู้ขายนำผลผลิตข้าวหอมมะลิมาแลกเปลี่ยนซื้อขายได้อย่างสะดวก ซึ่งมีทั้งตลาดกลางของภาคเอกชน และตลาดกลางของภาครัฐบาลตลาดกลางเอกชน ส่วนใหญ่จะได้รับการสนับสนุนจากพาณิชย์จังหวัดและกรมการค้าภายในประเทศ กระทรวงพาณิชย์ ทั้งนี้ พ่อค้าเจ้าของตลาดจะทำหน้าที่เป็นพ่อค้ารวบรวมท้องถิ่น คือ เข้ามาซื้อขายข้าวเปลือกด้วยตนเอง และบางรายดำเนินกิจการโรงสีด้วย จากการสำรวจพบว่า ในปัจจุบัน ส่วนใหญ่เกษตรกรจะเดินทางมาขายข้าวเปลือกให้กับโรงสีหรือตลาดกลางที่ให้ราคาดี

โรงสีที่รับซื้อหรือเป็นตลาดกลางเองพบในทุกจังหวัด ทุกโรงสีจะรับซื้อข้าวเปลือกจากเกษตรกร โดยมีบริการจัดหากรรมกรขนข้าวขึ้นลง บริการเครื่องชั่งขนาดใหญ่ รถดักและยุ้งฉางสำหรับข้าวเปลือก และยังมีการให้เครดิตเงินกู้แก่เกษตรกรและพ่อค้า ไม่บริการรับฝากข้าวเปลือกในยุ้งฉางของโรงสี ดังนั้นเกษตรกรบางรายจึงบรรทุกข้าวมาเป็นคันรถ และนำขึ้นเครื่องชั่งผ่านเครื่องตรวจคุณภาพข้าวเปลือก วัดความชื้นและเปอร์เซ็นต์การหักของเมล็ดข้าว ตีราคาแล้วจ่ายเป็นเงินสดให้เกษตรกร บางที่ยังให้บริการในเรื่องกระสอบให้เกษตรกรยืมไปบรรจุข้าวแล้วนำมาคืนที่โรงสี

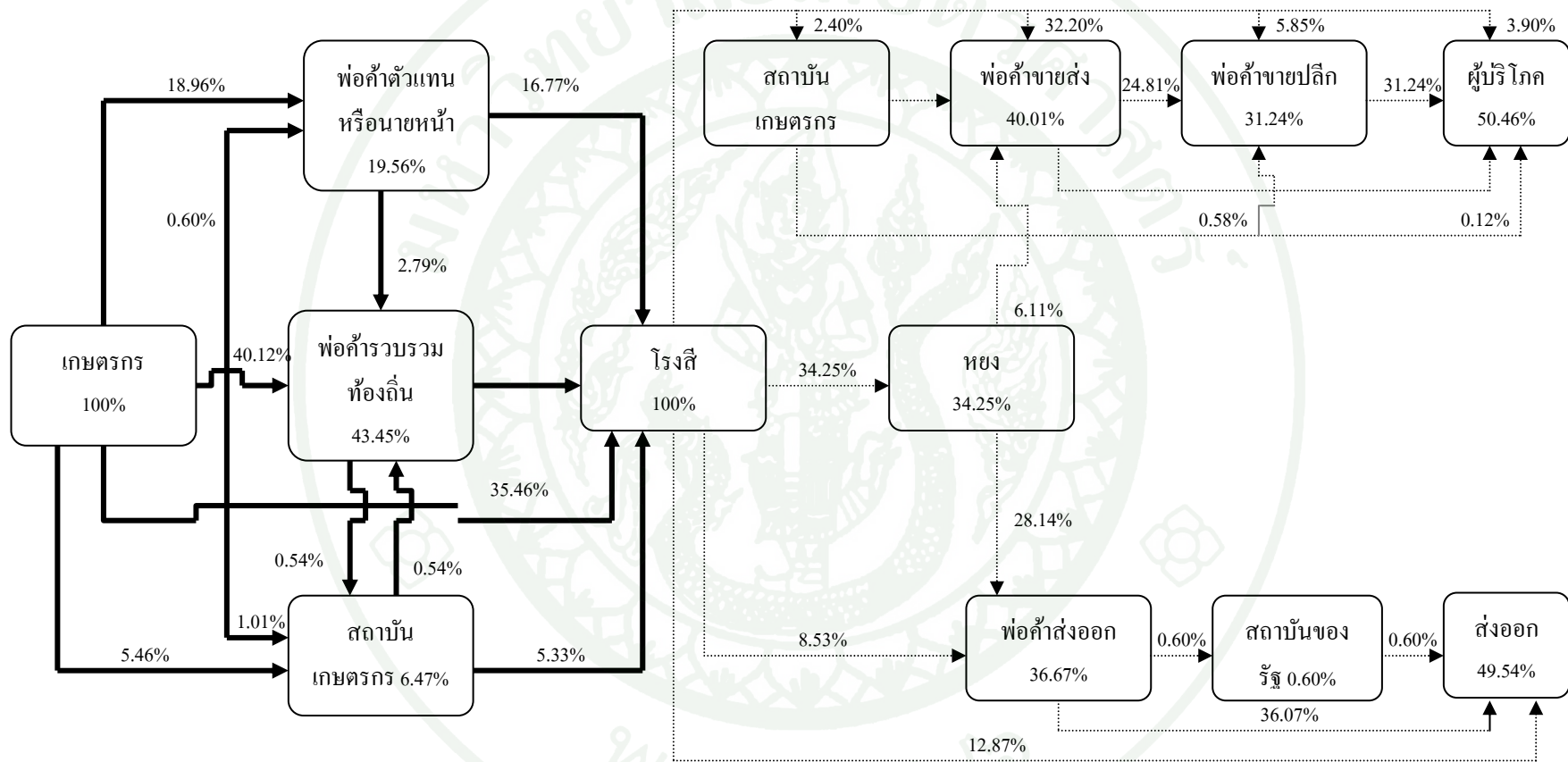
3. ตลาดข้าวส่วนกลางของรัฐบาล มีจำนวน 2 ตลาด ได้แก่

1. ตลาดกลางของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เป็นสถาบันการเงินของรัฐที่ให้ความช่วยเหลือเกษตรกร ให้ขายข้าวได้ราคายุติธรรม เสริมสร้างประสิทธิภาพด้านการตลาด รวมทั้งจัดบริการเกี่ยวกับคุณภาพข้าวให้ได้มาตรฐานตามที่ตลาดต้องการ

2. ตลาดกลางผลิตผลเกษตรประจำตำบลของสหกรณ์ ให้บริการแก่เกษตรกรสมาชิก กลุ่มเกษตรกรและผู้รวบรวมข้าวเปลือกจากเกษตรกรทั่วไปมาจำหน่ายที่ตลาดดังกล่าว ให้บริการ (คิดค่าบริการ : บาทต่อรถ 1 คัน) ในด้านการส่งเสริมการซื้อ-ขายข้าวเปลือก บริการรับฝากข้าวเปลือก บริการลานตากข้าวเปลือก บริการชั่งน้ำหนักสำหรับรถบรรทุกทั่วไป โดยมีอัตรา

ค่าบริการด้วยค่าตรวจสอบคุณภาพข้าว 5 บาท ค่าชั่งน้ำหนัก 3 บาท ค่าตากข้าว 60 บาท ค่าลากข้าวเปลือกลงจากรถบรรทุก 15 บาท ใส่กระสอบป่านลูกละ 1 บาท ค่าขนข้าวขึ้นรถบรรทุก 15 บาท และหากลากข้าวลงหลัง 18.00 น. จะต้องเสียค่าบริการพิเศษให้สหกรณ์ตามประเภทของรถบรรทุก โดยรถอีแต่น คันละ 5 บาท รถบรรทุก 4-6 ล้อ คันละ 8 บาท รถบรรทุก 10 ล้อ คันละ 10 บาท สำหรับรถดัมพ์ทุกประเภทไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย

สำหรับข้าวหอมมะลิ หยกในเขตภาคกลาง หรือพ่อค้าส่งออก จะทำหน้าที่เป็นตัวแทนในการซื้อขายข้าวสารหอมมะลิ โดยให้โรงสีเป็นผู้รับผิดชอบในการส่งมอบผลผลิตให้ลูกค้าตรงตามปริมาณ และคุณภาพ ภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยโรงสีเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการขนส่งจากโรงสีมายังโกดังของผู้ส่งออกหรือหยก และเมื่อหยกส่งเจ้าหน้าที่มาตรวจสอบคุณภาพแล้วเป็นไปตามข้อตกลง พ่อค้าส่งออกที่ซื้อผ่านหยกจะชำระเงินให้โรงสีผ่านหยก ดังนั้นหยกจึงเปรียบเสมือนเป็นพ่อค้าส่งออก

ภาพที่ 4.1 วิธีการตลาดข้าวไทย

หมายเหตุ: — วิธีการตลาดข้าวเปลือก และ วิธีการตลาดข้าวสาร

ที่มา: สำนักเศรษฐกิจการเกษตร (2556)

ตัวชี้วัดที่มีผลต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิของไทย เวียดนาม และอินเดีย

ตัวชี้วัดที่มีผลกระทบต่อการส่งออกข้าวหอมมะลินั้นมีอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้ได้เลือกปัจจัยมาทั้งสิ้น 12 ตัวแปรด้วยกัน คือ

1. พื้นที่เพาะปลูกข้าวหอมมะลิ

ตารางที่ 4.1 พื้นที่เพาะปลูกข้าวหอมมะลิของประเทศไทย เวียดนาม และอินเดียปี 2551-2556

(หน่วย: ล้านไร่)

ประเทศ	2551	2552	2553	2554	2555	2556	ค่าเฉลี่ย
ไทย	63.80	64.14	66.21	66.71	68.08	66.64	65.93
เวียดนาม	45.66	44.07	46.28	45.9	45.76	46.35	45.67
อินเดีย	271.2	276.95	273.51	276.95	242.45	266.83	267.98

ที่มา: USDA (2556)

จากตารางที่ 4.1 พบว่า พื้นที่เพาะปลูกข้าวหอมมะลิไทย มีลักษณะผันผวนในกรอบแคบๆ โดยประเทศไทยมีพื้นที่เพาะปลูกข้าวหอมมะลิใกล้เคียงกับประเทศเวียดนามเนื่องจากมีขนาดพื้นที่ประเทศใกล้เคียงกัน ส่วนประเทศอินเดียนั้นมีขนาดประเทศที่ใหญ่กว่าประเทศไทย และเวียดนามมาก จึงทำให้มีพื้นที่เพาะปลูกข้าวหอมมะลิมากกว่าไปด้วย (สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทย, 2556) โดยประเทศอินเดียมียพื้นที่เพาะปลูกข้าวหอมมะลิมากที่สุด มีพื้นที่เพาะปลูกข้าวเฉลี่ยเท่ากับ 267.98 ล้านไร่ โดยประเทศไทยมีพื้นที่เพาะปลูกข้าวเป็นอันดับ 2 มีพื้นที่เพาะปลูกข้าวเฉลี่ยเท่ากับ 65.93 ล้านไร่ ส่วนประเทศเวียดนามมีพื้นที่เพาะปลูกข้าวหอมมะลิน้อยที่สุด มีพื้นที่เพาะปลูกข้าวเฉลี่ยเท่ากับ 45.67 ล้านไร่

ตัวชี้วัดด้านพื้นที่เพาะปลูกข้าวหอมมะลิ มีผลกระทบทางด้านบวกต่อความสามารถในการส่งออก ซึ่งอธิบายได้จากการศึกษาทฤษฎีปัจจัยการผลิต (วิโรจน์ เชนาบุญชาชัย, 2548) คือ ปัจจัยการผลิตเป็นสิ่งที่ส่งผลต่อความได้เปรียบเสียเปรียบในการแข่งขัน คือ เมื่อมีพื้นที่เพาะปลูกข้าวหอมมะลิซึ่งเป็นปัจจัยการผลิตเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ได้ปริมาณผลผลิตข้าวหอมมะลิเพิ่มมากขึ้น จึงเป็นตัวชี้วัดที่ช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันการส่งออกข้าวหอมมะลิ

2. ต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิ

ตารางที่ 4.2 ต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิของประเทศไทยเวียดนาม และอินเดียปี 2551-2556

(หน่วย: ล้านบาท)

ประเทศ	2551	2552	2553	2554	2555	2556	ค่าเฉลี่ย
ไทย	5,800	5,920	6,130.50	6,275	6,344	6,550	6,170
เวียดนาม	4,978	5,110	5,245	5,335	5,481	5,630	5,297
อินเดีย	5,120	5,280.50	5,345	5,495.50	5,600	5,680	5,420

ที่มา: USDA (2556)

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิของทั้ง 3 ประเทศมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทุกปี โดยประเทศไทยมีต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิมากที่สุด เนื่องจากราคาวัตถุดิบที่ใช้ในการปลูกข้าว เช่น ปุ๋ยเคมี ยาปราบศัตรูพืช เป็นต้น มีราคาแพงขึ้นทุกปี (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2556) โดยประเทศไทยมีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยเท่ากับ 6,170 บาทต่อไร่ ประเทศอินเดียมีต้นทุนการผลิตเป็นอันดับ 2 มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยเท่ากับ 5,297 บาทต่อไร่ และประเทศเวียดนามมีต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิน้อยที่สุด มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยเท่ากับ 5,420 บาทต่อไร่

ตัวชี้วัดด้านต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิ มีผลกระทบทางด้านลบต่อความสามารถในการส่งออก ซึ่งอธิบายได้จากการศึกษาทฤษฎีอุปทาน (รัตน สหายคณิต, 2549) และอุปสงค์การส่งออก (นุสรนา นาคคำ, 2549) คือ ถ้าตัวชี้วัดมีการเปลี่ยนแปลงส่งผลให้ปริมาณเสนอขายเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ซึ่งส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันการส่งออก คือเมื่อต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิเพิ่มมากขึ้น ทำให้ผู้ผลิตต้องปรับราคาขายให้สูงขึ้น ทำให้ความสามารถในการแข่งขันการส่งออกต่อประเทศคู่แข่งลดลง จึงเป็นอุปสรรคต่อการแข่งขันการส่งออกข้าวหอมมะลิ

3. ค่าแรงงานขั้นต่ำ

ตารางที่ 4.3 ค่าแรงงานขั้นต่ำของประเทศไทยเวียดนาม และอินเดียปี 2551-2556

(หน่วย: บาทต่อวัน)

ประเทศ	2551	2552	2553	2554	2555	2556	ค่าเฉลี่ย
ไทย	154	156	156	165	233	300	194
เวียดนาม	41	50	60	77.5	95	110	72.25
อินเดีย	135	145	153	164	175	192	160.67

ที่มา: ธนาคารโลก (2551-2556)

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ค่าแรงงานขั้นต่ำของทั้ง 3 ประเทศมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทุกปี ซึ่งเป็นไปตามกลไกตลาด โดยประเทศไทยมีค่าแรงงานขั้นต่ำสูงที่สุด มีค่าแรงงานขั้นต่ำเฉลี่ยเท่ากับ 194 บาทต่อวัน ประเทศอินเดียมีค่าแรงงานขั้นต่ำสูงเป็นอันดับ 2 มีค่าแรงงานขั้นต่ำเฉลี่ยเท่ากับ 160.67 บาทต่อวัน และประเทศเวียดนามมีค่าแรงงานขั้นต่ำน้อยที่สุด มีค่าแรงงานขั้นต่ำเฉลี่ยเท่ากับ 72.25 บาทต่อวัน ซึ่งปัจจัยด้านค่าแรงงานขั้นต่ำ ถือเป็นปัจจัยที่ส่งผลเสียหรือเป็นปัจจัยลบต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิเนื่องจากเมื่อค่าแรงงานขั้นต่ำมีการปรับตัวสูงขึ้น ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ข้าวหอมมะลิของไทยจึงมีราคาแพงกว่าข้าวหอมมะลิของประเทศเวียดนาม และอินเดีย

ตัวชี้วัดด้านค่าแรงงานขั้นต่ำ มีผลกระทบทางด้านลบต่อความสามารถในการส่งออก ซึ่งอธิบายได้จากการศึกษาทฤษฎีอุปทาน (รัตนฯ สายคณิต, 2549) และอุปสงค์การส่งออก (นุสรฯ นาคคำ, 2549) เช่นเดียวกับปัจจัยต้นทุนการผลิต คือ เมื่อค่าแรงงานขั้นต่ำเพิ่มสูงขึ้น แสดงถึงต้นทุนทางด้านการผลิตที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้ความสามารถในการแข่งขันการส่งออกข้าวหอมมะลิในตลาดต่างประเทศน้อยกว่าคู่แข่ง จึงเป็นอุปสรรคต่อการแข่งขันการส่งออกข้าวหอมมะลิ

4. จำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรม

ตารางที่ 4.4 จำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรมของประเทศไทย เวียดนาม และอินเดีย
ปี 2551-2556

(หน่วย: ล้านคน)

ประเทศ	2551	2552	2553	2554	2555	2556	ค่าเฉลี่ย
ไทย	16.09	16.86	16.99	17.05	17.4	17.46	16.98
เวียดนาม	21.36	21.51	21.73	21.96	22.19	22.62	21.90
อินเดีย	293.84	297.53	301.41	305.29	309.17	315.37	303.77

ที่มา: ธนาคารโลก (2551-2556)

จากตารางที่ 4.4 พบว่า จำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรมของทั้ง 3 ประเทศมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทุกปี ตามจำนวนประชากรที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี จึงทำให้จำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรมมีมากขึ้นตามไปด้วย (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2556) โดยประเทศอินเดียมีจำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรมมากที่สุด มีจำนวนแรงงานเฉลี่ยเท่ากับ 303.77 ล้านคน ประเทศเวียดนามมีจำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรมมากเป็นอันดับ 2 มีจำนวนแรงงานเฉลี่ยเท่ากับ 21.90 ล้านคน และประเทศไทยมีจำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรมน้อยที่สุด มีจำนวนแรงงานเฉลี่ยเท่ากับ 16.98 ล้านคน

ตัวชี้วัดด้านจำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรม มีผลกระทบทางด้านบวกต่อความสามารถในการส่งออก ซึ่งอธิบายได้จากการศึกษาทฤษฎีปัจจัยการผลิต (วิโรจน์ เดชนาปัญญาชัย, 2548) คือ ปัจจัยการผลิตเป็นสิ่งที่ส่งผลต่อความได้เปรียบเสียเปรียบในการแข่งขัน คือ เมื่อจำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรมมีมากขึ้น ทำให้สามารถผลิตข้าวหอมมะลิได้มากขึ้น เมื่อผลิตข้าวหอมมะลิได้มากขึ้น จึงเป็นตัวชี้วัดที่ช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันการส่งออกข้าวหอมมะลิ

5. ผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่

ตารางที่ 4.5 ผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่ของประเทศไทย เวียดนาม และอินเดียปี 2551-2556

(หน่วย: กิโลกรัม)

ประเทศ	2551	2552	2553	2554	2555	2556	ค่าเฉลี่ย
ไทย	310.00	325.00	330.50	330.50	355.00	364.00	335.83
เวียดนาม	420.00	431.00	434.50	437.50	440.00	465.00	438.00
อินเดีย	130.00	155.00	157.00	161.50	165.00	180.00	158.08

ที่มา: Global Trade Atlas (2006-2013)

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่ของทั้ง 3 ประเทศมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทุกปี เนื่องจากทุกประเทศมีการปรับปรุงพัฒนาสายพันธุ์ข้าวให้มีประสิทธิภาพ ทนต่อโรค และศัตรูพืช อีกทั้งมีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาปรับใช้ เป็นการเพิ่มความสามารถในการผลิตให้มากขึ้น (สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทย, 2556) โดยประเทศเวียดนามมีผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยของผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 438 กิโลกรัม ประเทศไทยมีผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่มากเป็นอันดับ 2 มีค่าเฉลี่ยของผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 335.83 กิโลกรัม และประเทศอินเดียมีผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อรือน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยของผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 158.08 กิโลกรัม

ตัวชี้วัดด้านผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่มีผลกระทบทางด้านบวกต่อความสามารถในการส่งออก ซึ่งอธิบายได้จากการศึกษาทฤษฎีอุปทาน (รัตนา สายคณิต, 2549) คือ เมื่อผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่มีมากขึ้น ทำให้ได้ปริมาณข้าวหอมมะลิมากขึ้น ซึ่งการที่มีผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่มากขึ้น สะท้อนถึงการมีประสิทธิภาพในการผลิต (productivity) มากขึ้น คือ มีพื้นที่ในการเพาะปลูกข้าวหอมมะลิเท่าเดิม แต่สามารถผลิตข้าวหอมมะลิได้มากขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตให้ทันสมัยมากขึ้น มีการปรับปรุงพันธุ์ข้าวหอมมะลิให้มีคุณภาพมากขึ้น ทำให้มีปริมาณข้าวสำหรับการส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศมากขึ้น จึงเป็นตัวชี้วัดที่ช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันการส่งออกข้าวหอมมะลิ

6. ปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิภายในประเทศ

ตารางที่ 4.6 ปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิภายในประเทศของประเทศไทย เวียดนาม และอินเดีย ปี 2551-2556

(หน่วย: ล้านตันข้าวสาร)

ประเทศ	2551	2552	2553	2554	2555	2556	ค่าเฉลี่ย
ไทย	9.54	9.78	9.60	9.50	10.20	10.50	9.85
เวียดนาม	9.20	9.39	9.70	9.50	9.58	9.70	9.51
อินเดีย	32.55	33.35	35.24	35.55	32.76	35.09	34.09

ที่มา: Global Trade Atlas (2006-2013)

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ประเทศอินเดียเป็นประเทศที่มีปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิมากที่สุด มีปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิเฉลี่ยเท่ากับ 34.09 ล้านตันข้าวสาร โดยประเทศไทยและประเทศเวียดนามมีปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิใกล้เคียงกัน คือ ประเทศไทยมีปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิเฉลี่ยเท่ากับ 9.85 ล้านตันข้าวสาร และประเทศเวียดนามมีปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิเฉลี่ยเท่ากับ 9.51 ล้านตันข้าวสาร ซึ่งการที่ประเทศอินเดียมีปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิมากที่สุดนั้น เนื่องจากประเทศอินเดียมีจำนวนประชากรมากที่สุด และประชากรในประเทศอินเดียบริโภคข้าวเป็นอาหารหลัก (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2556)

ตัวชี้วัดด้านปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิภายในประเทศมีผลกระทบทางด้านบวกต่อความสามารถในการส่งออก ซึ่งอธิบายได้จากการศึกษาทฤษฎีความได้เปรียบเชิงแข่งขัน (รัตนาสายคณิต, 2549) คือ ความต้องการภายในประเทศ จะเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการพัฒนารผลิตสินค้าให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นทั้งในด้านคุณภาพและปริมาณ และก่อให้เกิดการพัฒนาและขยายตัวในการผลิตของผู้ผลิตในประเทศ เป็นการลดการพึ่งพาผู้ซื้อในตลาดต่างประเทศ และลดความผันผวนอันเนื่องมาจากตลาดภายนอกประเทศเพราะมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จึงเป็นตัวชี้วัดที่ช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันการส่งออกข้าวหอมมะลิ

7. ปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิไปตลาดอาเซียน

ตารางที่ 4.7 ปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิไปตลาดอาเซียนของประเทศไทย เวียดนาม และอินเดีย ปี 2551-2556

(หน่วย: ล้านตันข้าวสาร)

ประเทศ	2551	2552	2553	2554	2555	2556	ค่าเฉลี่ย
ไทย	4.51	6.90	7.59	9.19	8.75	8.56	7.58
เวียดนาม	2.47	3.02	3.56	4.22	6.58	8.14	4.67
อินเดีย	2.01	2.13	2.12	4.54	5.06	4.75	3.44

ที่มา: ธนาคารโลก (2551-2556)

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ประเทศไทย และเวียดนาม มีแนวโน้มของปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิไปตลาดอาเซียนเพิ่มสูงขึ้นทุกปี โดยมีปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิไปตลาดอาเซียนเฉลี่ยเท่ากับ 7.58 และ 4.67 ล้านตันข้าวสาร ตามลำดับ ส่วนประเทศอินเดียมีปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิไปตลาดอาเซียนเพิ่มสูงขึ้นทุกปียกเว้นปี 2556 ที่ปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิไปตลาดอาเซียนลดลง โดยปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิไปตลาดอาเซียนเฉลี่ยของประเทศอินเดียมีค่าเท่ากับ 3.44 ล้านตันข้าวสาร ซึ่งการที่ประเทศอินเดียมีปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิไปตลาดอาเซียนน้อยที่สุดนั้น เนื่องจากประเทศอินเดียมีประชากรจำนวนมาก ปริมาณข้าวหอมมะลิที่อินเดียสามารถผลิตได้จึงต้องเก็บไว้สำหรับการบริโภคภายในประเทศ ทำให้อินเดียส่งออกข้าวหอมมะลิได้ในปริมาณน้อยกว่าประเทศไทย และเวียดนาม อีกทั้งประเทศอินเดียไม่เน้นการส่งออกข้าวหอมมะลิเป็นรายได้หลักของประเทศ จึงทำให้มีผลผลิตข้าวหอมมะลิออกสู่ตลาดน้อย (กรมการข้าว, 2556) โดยปัจจัยด้านปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิไปตลาดอาเซียน ถือเป็นปัจจัยที่ส่งผลดีหรือเป็นปัจจัยบวกต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิ

ตัวชี้วัดด้านปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิไปตลาดอาเซียนมีผลกระทบทางด้านบวกต่อความสามารถในการส่งออก ซึ่งอธิบายได้จากการศึกษาแนวคิดปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออก (รัตนสาขคณิต, 2549) และแนวคิดเกี่ยวกับอุปสงค์การนำเข้าสินค้า (นุสรา นาคคำ, 2549) คือ ปริมาณการส่งออกเป็นตัวสะท้อนความต้องการของตลาดต่างประเทศที่มีต่อข้าวหอมมะลิไทย หรือสะท้อนความมีศักยภาพในการส่งออกข้าวหอมมะลิไทย ถือเป็นตัวชี้วัดที่สะท้อนศักยภาพในการแข่งขันการส่งออกข้าวหอมมะลิ

8. ปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิ

ตารางที่ 4.8 ปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิของประเทศไทย เวียดนาม และอินเดีย ปี 2551-2556
(หน่วย: ล้านตันข้าวสาร)

ประเทศ	2551	2552	2553	2554	2555	2556	ค่าเฉลี่ย
ไทย	1.80	1.26	1.36	3.10	3.05	3.28	2.31
เวียดนาม	0.66	0.70	1.01	0.98	0.74	0.94	0.84
อินเดีย	5.26	5.72	6.50	9.00	10.25	11.75	8.08

ที่มา: Global Trade Atlas (2006-2013)

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ประเทศอินเดียมีปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิมากที่สุด มีปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิเฉลี่ยเท่ากับ 8.08 ล้านตันข้าวสาร ประเทศไทยมีปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิมากเป็นอันดับ 2 มีปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิเฉลี่ยเท่ากับ 2.31 ล้านตันข้าวสาร และประเทศเวียดนามมีปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิน้อยที่สุด มีปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิเฉลี่ยเท่ากับ 0.84 ล้านตันข้าวสาร ซึ่งการที่ประเทศอินเดียมีปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิมากที่สุดนั้น มีสาเหตุเหมือนกับปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลินั่นคือ ประเทศอินเดียมีประชากรจำนวนมาก ปริมาณข้าวหอมมะลิที่อินเดียสามารถผลิตได้จึงต้องเก็บไว้สำหรับการบริโภคภายในประเทศ และจำเป็นต้องมีปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิไว้ในระดับสูง เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของคนในประเทศ (กรมการค้าข้าว, 2556)

ตัวชี้วัดด้านปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิ ผลกระทบทางด้านบวกต่อความสามารถในการส่งออก ซึ่งอธิบายได้จากการศึกษาแนวคิดปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออก (รัตนา สายคณิต, 2549) คือ เมื่อประเทศผู้ผลิตมีปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิมากขึ้น เป็นตัวสะท้อนปริมาณข้าวหอมมะลิที่กันสำรองไว้สำหรับการบริโภคภายในประเทศและสำหรับการส่งออกมีมากขึ้น จึงเป็นตัวชี้วัดที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดศักยภาพในการแข่งขันการส่งออกข้าวหอมมะลิ

9. ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP)

ตารางที่ 4.9 ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ของประเทศไทย เวียดนาม และอินเดีย
ปี 2551-2556

(หน่วย: พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)

ประเทศ	2551	2552	2553	2554	2555	2556	ค่าเฉลี่ย
ไทย	245.80	273.40	318.90	345.70	385.70	387.20	326.12
เวียดนาม	98.30	101.60	112.80	134.60	155.80	170.60	128.95
อินเดีย	1,223.20	1,365.30	1,708.50	1,880.10	1,872.00	1,870.00	1,653.18

ที่มา: ธนาคารโลก (2551-2556)

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ของทั้ง 3 ประเทศมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทุกปี โดยประเทศอินเดียเป็นประเทศที่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1,653.18 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ประเทศไทยมีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) มากเป็นอันดับ 2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 326.12 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และประเทศเวียดนามมีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) น้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 128.95 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ การที่ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ของทั้ง 3 ประเทศมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นนั้น เป็นผลมาจากการเศรษฐกิจมีขยายตัวมากขึ้น ประเทศทั้ง 3 มีการเพิ่มกำลังการผลิตข้าวหอมมะลิให้มามากขึ้น มีการขยายตลาดกับต่างประเทศมากขึ้น (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2556)

ตัวชี้วัดด้านผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) มีผลกระทบทางด้านบวกต่อความสามารถในการส่งออก ซึ่งอธิบายได้จากการศึกษาแนวคิดปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออก (รัตนสาขคณิต, 2549) นั่นคือเมื่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) มีมากขึ้น เป็นตัวสะท้อนว่าสินค้าภายในประเทศมีการผลิตเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเมื่อผู้ผลิตอยากผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายมากขึ้น ทำให้มีสินค้าไว้ชื้ออุปโภคบริโภคภายในประเทศมากขึ้น และเหลือเพียงพอที่จะส่งออกไปยังต่างประเทศ จึงเป็นตัวชี้วัดที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดศักยภาพในการแข่งขันการส่งออกข้าวหอมมะลิ

10. อัตราดอกเบี้ยเงินกู้

ตารางที่ 4.10 อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของประเทศไทยเวียดนาม และอินเดีย ปี 2551-2556

(หน่วย: ร้อยละ)

ประเทศ	2551	2552	2553	2554	2555	2556	ค่าเฉลี่ย
ไทย	6.0	6.0	5.9	6.9	7.1	7.3	6.5
เวียดนาม	15.6	10.4	13.1	17.0	13.5	14.0	13.9
อินเดีย	13.1	12.2	8.3	10.2	10.6	11.0	10.9

ที่มา: ธนาคารโลก (2551-2556)

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ประเทศเวียดนามเป็นประเทศที่มีอัตราดอกเบี้ยสูงที่สุด มีอัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยร้อยละ 13.9 โดยมีประเทศอินเดียมีอัตราดอกเบี้ยสูงเป็นอันดับ 2 มีอัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยร้อยละ 10.9 และประเทศไทยมีอัตราดอกเบี้ยต่ำที่สุด มีอัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยร้อยละ 6.5 การที่ประเทศไทยมีอัตราดอกเบี้ยต่ำที่สุดเป็นผลมาจาก ต้องการกระตุ้นเศรษฐกิจให้มีการขยายตัวมากขึ้น กระตุ้นให้เกิดการลงทุนในด้านต่างๆ ซึ่งรวมไปถึงการปลูกข้าวหอมมะลิ เนื่องจากข้าวหอมมะลิไทยเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในประเทศ และต่างประเทศมากขึ้น (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2556)

ตัวชี้วัดด้านอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ มีผลกระทบทางด้านลบต่อความสามารถในการส่งออก ซึ่งอธิบายได้จากการศึกษาแนวคิดปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออก (รัตนฯ สายคณิต, 2549) คือ เมื่ออัตราดอกเบี้ยสูงขึ้น ทำให้ผู้ผลิตมีต้นทุนในการผลิตข้าวหอมมะลิเพิ่มสูงขึ้น อีกทั้งจำนวนเกษตรกรที่ขอใช้สินเชื่อก็มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปี โดยพบว่า จำนวนเกษตรกรที่มาขอใช้สินเชื่อกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) มีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี โดยในปี 2554 มีจำนวนเกษตรกรที่มาขอใช้สินเชื่อกับธกส. เท่ากับ 6,850,000 ราย คิดเป็นร้อยละ 40.18 ของจำนวนเกษตรกรทั้งหมด และจำนวนเกษตรกรที่มาขอใช้สินเชื่อกับธกส. ในปี 2556 ได้เพิ่มจำนวนขึ้นเป็น 7,345,000 ราย คิดเป็น 42.07 ร้อยละ ของจำนวนเกษตรกรทั้งหมด (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2557) จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่า มีเกษตรกรขอใช้สินเชื่อสำหรับการทำเกษตรกรรมเป็นจำนวนมาก ดังนั้นเมื่ออัตราดอกเบี้ยในการขอสินเชื่อสูงขึ้น จึงทำให้ต้นทุนในการกู้ยืมเงินสำหรับการทำเกษตรกรรมสูงขึ้นตามไปด้วย อัตราดอกเบี้ยที่สูงขึ้นนี้จึงเป็นอุปสรรคทำให้ต้นทุนในการผลิตข้าวหอมมะลิเพิ่มสูงขึ้น ความสามารถในการแข่งขันการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังต่างประเทศจึงน้อยกว่าคู่แข่ง

11. อัตราเงินเฟ้อ

ตารางที่ 4.11 อัตราเงินเฟ้อของประเทศไทย เวียดนาม และอินเดีย ปี 2551-2556

(หน่วย: ร้อยละ)

ประเทศ	2551	2552	2553	2554	2555	2556	ค่าเฉลี่ย
ไทย	1.4	1.8	3.3	3.8	3.0	2.2	2.6
เวียดนาม	19.9	6.5	11.8	18.1	9.2	6.6	12.0
อินเดีย	10.5	10.9	12.0	8.9	9.3	10.9	10.4

ที่มา: ธนาคารโลก (2551-2556)

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ประเทศเวียดนามมีอัตราเงินเฟ้อสูงที่สุด มีอัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยร้อยละ 12.0 โดยมีประเทศอินเดียมีอัตราเงินเฟ้อสูงเป็นอันดับ 2 มีอัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยร้อยละ 10.4 และประเทศไทยมีอัตราเงินเฟ้อต่ำที่สุด มีอัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยร้อยละ 2.6 ซึ่งเมื่อมองภาพรวมแล้วนั้น อัตราเงินเฟ้อที่มาก เป็นผลมาจากการเศรษฐกิจโลกมีการเจริญเติบโตมากขึ้น ภาครัฐบาลและภาคเอกชนมีการร่วมมือกันจัดทำโครงการ นโยบายต่างๆ เพื่อให้เกิดการขยายกำลังการผลิต ประกอบกับต้นทุนในปัจจัยการผลิตมีการปรับตัวสูงขึ้น จึงทำให้แต่ละประเทศมีอัตราเงินเฟ้อมากขึ้น (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2556)

ตัวชี้วัดด้านอัตราเงินเฟ้อ มีผลกระทบทางด้านลบต่อความสามารถในการส่งออก ซึ่งอธิบายได้จากการศึกษาแนวคิดปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออก (รัตนา สายคณิต, 2549) คือ เมื่อเงินเฟ้อมีอัตราสูงขึ้น จะทำให้ราคาสินค้าภายในประเทศและราคาระบบการผลิตต่างๆ สูงขึ้นไปด้วย ซึ่งส่งผลให้ราคาข้าวหอมมะลิที่จะส่งออกมีราคาสูงขึ้น ทำให้ไม่สามารถขายข้าวหอมมะลิแข่งกับประเทศอื่นๆ ได้ จึงถือเป็นอุปสรรคต่อการแข่งขันการส่งออกข้าวหอมมะลิ

12. อัตราแลกเปลี่ยน

ตารางที่ 4.12 อัตราแลกเปลี่ยนของประเทศไทย เวียดนาม และอินเดีย ปี 2551-2556¹

(หน่วย : บาท ต่อ 1 ดอลลาร์สหรัฐ)

ประเทศ	2551	2552	2553	2554	2555	2556	ค่าเฉลี่ย
ไทย (บาท)	33.36	34.34	31.73	30.49	30.63	30.73	31.88
เวียดนาม (ดอง)	34.62	35.37	33.12	31.87	32.12	32.38	33.25
อินเดีย (รูปี)	34.76	35.22	33.06	32.18	34.85	32.45	33.75

ที่มา: จากการคำนวณโดยใช้ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย (2556)

จากตารางที่ 4.12 เมื่อนำอัตราแลกเปลี่ยนเงินดองต่อดอลลาร์สหรัฐของประเทศเวียดนาม และเงินรูปีต่อดอลลาร์สหรัฐของประเทศอินเดียมาคิดเทียบกับประเทศไทย โดยแปลงให้อยู่ในหน่วยเดียวกัน นั่นคือ บาท ต่อ 1 ดอลลาร์สหรัฐ จากการที่ตัวเลขของเวียดนาม และอินเดียสูงกว่าไทย สะท้อนให้เห็นว่า ประเทศเวียดนาม และอินเดียมีค่าเงินที่อ่อนค่ามากกว่าประเทศไทย ซึ่งการที่มีค่าเงินที่อ่อนค่ามากกว่านี้ จะเป็นอุปสรรคต่อความสามารถในการแข่งขันการส่งออกข้าวหอมมะลิ

ในการนำอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรามาคิดค่าดัชนีของการศึกษาในครั้งนี้ จะนำตัวเลขในตารางที่ 4.12 มาหาส่วนกลับ เพื่อให้อัตราแลกเปลี่ยนอยู่ในหน่วย ดอลลาร์สหรัฐ ต่อเงิน 1 บาท (ตารางที่ 4.13) โดยอัตราแลกเปลี่ยนที่อยู่ในหน่วย ดอลลาร์สหรัฐ ต่อเงิน 1 บาท จะเป็นตัวชี้วัดที่นำมาใช้ในการศึกษาในครั้งนี้

¹อัตราแลกเปลี่ยนที่ได้คำนวณมาจาก อัตราแลกเปลี่ยนของประเทศไทย (บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ) เวียดนาม (ดองต่อดอลลาร์สหรัฐ) และอินเดีย (รูปีต่อดอลลาร์สหรัฐ) ณ ค่าเฉลี่ยเดือนธันวาคม โดยใช้ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 4.13 อัตราแลกเปลี่ยนของประเทศไทย เวียดนาม และอินเดีย ปี 2551-2556²

(หน่วย : ดอลลาร์สหรัฐ ต่อ 1 บาท)

ประเทศ	2551	2552	2553	2554	2555	2556	ค่าเฉลี่ย
ไทย	0.0299	0.0291	0.0315	0.0327	0.0326	0.0325	0.0312
เวียดนาม	0.0288	0.0282	0.0301	0.0313	0.0311	0.0308	0.0301
อินเดีย	0.0287	0.0283	0.0302	0.0310	0.0286	0.0308	0.0296

ที่มา: จากการคำนวณโดยใช้ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย (2556)

ปัจจัยด้านอัตราแลกเปลี่ยน มีผลกระทบทางด้านลบต่อความสามารถในการส่งออก ซึ่งอธิบายได้จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการส่งออกสินค้า (รัตน สาสกนิต, 2543) นั่นคือ เมื่ออัตราแลกเปลี่ยนเงินดอลลาร์สหรัฐต่อเงินตราของประเทศผู้ส่งออกมีค่าสูงขึ้น เช่น อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราของประเทศไทยต่อดอลลาร์สหรัฐเปลี่ยนแปลงจาก 0.0299 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาท เป็น 0.0315 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาท แสดงว่าค่าเงินดอลลาร์สหรัฐอ่อนค่าลงเมื่อเทียบกับค่าเงินของประเทศส่งออก (ไทย) ทำให้ประเทศผู้นำเข้าสินค้าลดปริมาณการนำเข้าสินค้า เนื่องจากในสายตาของผู้ซื้อในประเทศนำเข้า สินค้าจากประเทศผู้ส่งออก (ไทย) มีราคาแพงขึ้น คือ ต้องใช้เงินจำนวนมากขึ้นสำหรับการซื้อสินค้าจำนวนเท่าเดิม ดังนั้นอัตราแลกเปลี่ยนเงินดอลลาร์สหรัฐต่อประเทศส่งออกที่สูงขึ้นจึงเป็นอุปสรรคต่อความสามารถในการแข่งขัน

² อัตราแลกเปลี่ยนที่ได้คำนวณมาจาก อัตราแลกเปลี่ยนของประเทศไทย (บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ) เวียดนาม (ดองต่อดอลลาร์สหรัฐ) และอินเดีย (รูปีต่อดอลลาร์สหรัฐ) ณ ค่าเฉลี่ยเดือนธันวาคม โดยใช้ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย

นโยบายและความช่วยเหลือจากภาครัฐของประเทศต่างๆ

นอกจากปัจจัยต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้นแล้วนั้น ยังมีปัจจัยอีก 1 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิของประเทศไทย เวียดนาม และอินเดียไปยังตลาดอาเซียน ดังนี้

ประเทศไทย

รัฐบาลไทยมีนโยบายเพื่อช่วยเหลือชาวนาในประเทศ ดังนี้

1. โครงการจำนำข้าวเปลือก(สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทย, 2556)
2. โครงการประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกข้าว(สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทย, 2556)

โครงการทั้ง 2 นี้เป็นนโยบายที่เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2550 เพื่อช่วยเหลือชาวนาที่ประสบปัญหาการค้าข้าวตกต่ำจากภาวะข้าวล้นตลาดช่วงฤดูการเก็บเกี่ยว และป้องกันความเสี่ยงด้านรายได้ให้แก่ชาวนาไม่ให้อาจขาดทุน แต่จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน จะเห็นว่าไม่เป็นไปตามที่ภาครัฐตั้งใจไว้นั้นคือเกิดปัญหาในการขายข้าวในตลาดโลก เนื่องจากข้าวที่รับจำนำมีราคาสูงมาก เมื่อเปรียบเทียบกับราคาในตลาดโลก นอกจากนี้ รัฐบาลไทยยังไม่อนุญาตให้ต่างชาติเข้ามาซื้อหรือเช่าที่ดินเพื่อทำนา ทั้งในรูปแบบส่วนบุคคลหรือนิติบุคคล

ประเทศเวียดนาม

รัฐบาลเวียดนามมีนโยบายเพื่อช่วยเหลือชาวนาในประเทศ ดังนี้

1. นโยบาย 3 ลด 3 เพิ่มเป็นนโยบายที่เริ่มมาตั้งแต่ปี 2549 และเป็นโครงการที่แพร่หลายโดยทั่วไปในเวียดนามโดยเฉพาะทางภาคใต้ โดยโครงการดังกล่าวเป็นการส่งเสริมให้เกษตรกรทำนาแบบถูกวิธี นั่นคือ 3 ลด ประกอบด้วย 1. ลดปริมาณการใช้เมล็ดพันธุ์ให้เหมาะสม 2. ลดการใช้ปุ๋ยเคมี และ 3. ลดการใช้ยาปราบศัตรูพืชและวัชพืช 3 เพิ่ม ประกอบด้วย 1. เพิ่มผลผลิต 2. เพิ่มคุณภาพ และ 3. เพิ่มผลกำไร (สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทย, 2556)

2. นโยบาย 30 เปอร์เซนต์เป็นนโยบายที่ช่วยให้เกษตรกรมีกำไรอย่างน้อย 30 เปอร์เซนต์ของต้นทุนการผลิต โดยรัฐบาลเวียดนามได้ประกาศขอให้ส่วนกลางและคณะกรรมการประชาชนจังหวัดต่างๆ กำหนดราคาข้าวเปลือกที่จะขายให้กับพ่อค้าคนกลาง เพื่อให้เกษตรกรได้กำไรอย่างน้อย 30 เปอร์เซนต์ (สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทย, 2556)

ประเทศอินเดีย

รัฐบาลอินเดียมีนโยบายเพื่อช่วยเหลือชาวนาในประเทศ ดังนี้

1. การสนับสนุนให้มีการทำการเกษตรแบบยั่งยืน คือทำการเกษตรแบบเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม ลดการใช้สารเคมีและสารกำจัดศัตรูพืชต่างๆ มีการปรับปรุงเรื่องการอนุรักษ์น้ำ และดิน (สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทย, 2556)
2. ส่งเสริมให้มีระบบการจัดเก็บสินค้าโดยการควบคุมอุณหภูมิเพื่อป้องกันการเน่าเสีย (Cold Storage) เพื่อช่วยลดอัตราการสูญเสียผลผลิตทางการเกษตร เนื่องจากอินเดียยังมีปัญหาเกี่ยวกับการจัดเก็บผลผลิตการเกษตรที่ดี ทำให้มีสินค้าเกษตรได้รับความเสียหายจำนวนมาก (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2556)
3. การพัฒนาระบบการขนส่งที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากผู้ประกอบการด้านนี้ยังขาดความรู้และทักษะในการดูแลสินค้าที่ดี อีกทั้งการขนส่งสินค้าด้านการเกษตรยังมีค่าใช้จ่ายสูง และมีขั้นตอนการดำเนินการที่ซับซ้อน (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2556)

บทที่ 5

ผลการวิจัย

ในบทที่ 5 จะทำการวิเคราะห์ความสามารถในการส่งออกข้าวหอมมะลิของประเทศไทย เปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม และอินเดียไปยังตลาดอาเซียน โดยทำการวิเคราะห์จากความสามารถในการแข่งขันโดยใช้ทฤษฎีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ Michael E. Porter และค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage - RCA) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ผลการวิเคราะห์ความได้เปรียบเชิงแข่งขันในการส่งออกข้าวหอมมะลิของประเทศไทย เปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม และอินเดียไปยังตลาดอาเซียน

ค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขัน

ตารางที่ 5.1 ผลกระทบต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิของตัวชี้วัดต่างๆ ที่ใช้ในการศึกษา

	ตัวชี้วัด	ผลกระทบต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิ
ปัจจัยการผลิต	พื้นที่เพาะปลูกข้าวหอมมะลิ	ด้านบวก (+)
	ต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิ	ด้านลบ (-)
	ค่าแรงงานขั้นต่ำ	ด้านลบ (-)
	จำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรม	ด้านบวก (+)
	ผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่	ด้านบวก (+)
ความต้องการ (อุปสงค์)	ปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิ	ด้านบวก (+)
	ปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน	ด้านบวก (+)
สิ่งสนับสนุนเกี่ยวเนื่อง	ปริมาณการสำรองข้าวหอมมะลิ	ด้านบวก (+)
	ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP)	ด้านบวก (+)

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

	ตัวชี้วัด	ผลกระทบต่อการส่งออก
		ข้าวหอมมะลิ
กลยุทธ์โครงสร้าง	อัตราดอกเบี้ยเงินกู้	ด้านลบ (-)
และสภาพการแข่งขัน	อัตราเงินเฟ้อ	ด้านลบ (-)
	อัตราแลกเปลี่ยน	ด้านลบ (-)

ที่มา: จากการวิเคราะห์

จากตารางที่ 5.1 สามารถอธิบายตัวชี้วัดในแต่ละตัวแปร ได้ดังนี้

1. ด้านปัจจัยการผลิต ประกอบไปด้วย 5 ตัวแปร คือ

1.1 พื้นที่เพาะปลูกข้าวหอมมะลิ ส่งผลกระทบด้านบวกต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิ คือ เมื่อประเทศผู้ผลิตมีพื้นที่ในการเพาะปลูกข้าวหอมมะลิมากขึ้นจะทำให้มีปริมาณข้าวหอมมะลิเพิ่มขึ้น จึงเป็นตัวชี้วัดที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดศักยภาพในการแข่งขันการส่งออกข้าวหอมมะลิ

1.2 ต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิ ส่งผลกระทบด้านลบต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิ คือ เมื่อประเทศผู้ผลิตมีต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ทำให้กำไรที่ได้ลดลง ผู้ผลิตจำเป็นต้องขายข้าวหอมมะลิให้มีราคาสูงขึ้น จึงเป็นอุปสรรคต่อการแข่งขันการส่งออกข้าวหอมมะลิ

1.3 ค่าแรงงานขั้นต่ำ ส่งผลกระทบด้านลบต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิ คือ เมื่อประเทศผู้ผลิตมีค่าแรงขั้นต่ำสูงขึ้น ทำให้มีค่าใช้จ่ายในการผลิตข้าวหอมมะลิมากขึ้น (ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น) จำเป็นต้องขายข้าวหอมมะลิในราคาสูงขึ้น จึงเป็นอุปสรรคต่อการแข่งขันการส่งออกข้าวหอมมะลิ

1.4 จำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรม ส่งผลกระทบด้านบวกต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิ คือเมื่อประเทศผู้ผลิตมีจำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรมเพิ่มขึ้น ทำให้สามารถผลิตข้าวหอมมะลิได้เพิ่มมากขึ้น เมื่อผลิตข้าวหอมมะลิได้ปริมาณมากขึ้น จึงเป็นตัวชี้วัดที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดศักยภาพในการแข่งขันการส่งออกข้าวหอมมะลิ

1.5 ผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่ ส่งผลกระทบด้านบวกต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิ คือเมื่อประเทศผู้ผลิตมีผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่มากขึ้น ทำให้ได้ปริมาณข้าวหอมมะลิมากขึ้น จึงเป็นตัวชี้วัดที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดศักยภาพในการแข่งขันการส่งออกข้าวหอมมะลิ

2. ด้านความต้องการ (อุปสงค์) ประกอบไปด้วย 2 ตัวแปร คือ

2.1 ปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิ ส่งผลกระทบด้านบวกต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิ คือ ถ้าผู้บริโภคภายในประเทศมีความต้องการบริโภคข้าวหอมมะลิเพิ่มมากขึ้น จะเป็นแรงกดดันให้ผู้ผลิต ผลิตข้าวหอมมะลิให้มีคุณภาพ และมีปริมาณมากขึ้น ก่อให้เกิดการพัฒนา และขยายตัวของผู้ผลิตในประเทศ จึงถือเป็นตัวชี้วัดที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดศักยภาพในการแข่งขันการส่งออกข้าวหอมมะลิ

2.2 ปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน ส่งผลกระทบด้านบวกต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิ คือ ปริมาณการส่งออกเป็นตัวสะท้อนความต้องการของตลาดต่างประเทศที่มีต่อข้าวหอมมะลิไทย หรือสะท้อนความมีศักยภาพในการส่งออกข้าวหอมมะลิไทย ถือเป็นตัวชี้วัดที่สะท้อนศักยภาพในการแข่งขันการส่งออกข้าวหอมมะลิ

3. ด้านสิ่งสนับสนุนเกี่ยวเนื่อง ประกอบไปด้วย 2 ตัวแปร คือ

3.1 ปริมาณการสำรองข้าวหอมมะลิส่งผลกระทบด้านบวกต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิ คือเมื่อประเทศผู้ผลิตมีปริมาณการสำรองข้าวหอมมะลิมากขึ้น เป็นตัวสะท้อนปริมาณข้าวหอมมะลิที่กันสำรองไว้สำหรับการบริโภคภายในประเทศและสำหรับการส่งออกมีมากขึ้น จึงเป็นตัวชี้วัดที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดศักยภาพในการแข่งขันการส่งออกข้าวหอมมะลิ

3.2 ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ส่งผลกระทบด้านบวกต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิ คือ เมื่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) มีมากขึ้น เป็นตัวสะท้อนว่าสินค้าภายในประเทศมีการผลิตเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเมื่อผู้ผลิตอยากผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายมากขึ้น ทำให้มีสินค้าไว้ใช้อุปโภคบริโภคภายในประเทศมากขึ้น และเหลือเพียงพอที่จะส่งออกไปยังต่างประเทศ จึงเป็นตัวชี้วัดที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดศักยภาพในการแข่งขันการส่งออกข้าวหอมมะลิ

4. ด้านกลยุทธ์โครงสร้างและสภาพการแข่งขัน ประกอบไปด้วย 3 ตัวแปร คือ

4.1 อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ส่งผลกระทบด้านลบต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิ คือเมื่ออัตราดอกเบี้ยในการขอสินเชื่อสูงขึ้น จึงทำให้ต้นทุนในการกู้ยืมเงินสำหรับการทำเกษตรกรรมสูงขึ้นตามไปด้วย อัตราดอกเบี้ยที่สูงขึ้นนี้จึงเป็นอุปสรรคทำให้ต้นทุนในการผลิตข้าวหอมมะลิเพิ่มสูงขึ้นความสามารถในการแข่งขันการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังต่างประเทศจึงน้อยกว่าคู่แข่ง

4.2 อัตราเงินเฟ้อ ส่งผลกระทบด้านลบต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิ คือ เมื่ออัตราเงินเฟ้อสูงขึ้น ส่งผลให้ราคาสินค้าต่างๆ ปรับตัวสูงขึ้น (รวมถึงข้าวหอมมะลิ) จึงเป็นอุปสรรคต่อการแข่งขันการส่งออกข้าวหอมมะลิ

4.3 อัตราแลกเปลี่ยนส่งผลกระทบด้านลบต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิ คือ เมื่ออัตราแลกเปลี่ยนเงินดอลลาร์สหรัฐต่อเงินตราของประเทศผู้ส่งออกมีค่าสูงขึ้น เช่น อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราของประเทศไทยต่อดอลลาร์สหรัฐเปลี่ยนแปลงจาก 0.0299 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาท เป็น 0.0315 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาท แสดงว่าค่าเงินดอลลาร์สหรัฐอ่อนค่าลงเมื่อเทียบกับค่าเงินของประเทศส่งออก (ไทย) ทำให้ประเทศผู้นำเข้าสินค้าลดปริมาณการนำเข้าสินค้า เนื่องจากในสายตาของผู้ซื้อในประเทศนำเข้า สินค้าจากประเทศผู้ส่งออก (ไทย) มีราคาแพงขึ้น คือ ต้องใช้เงินจำนวนมากขึ้นสำหรับการซื้อสินค้าจำนวนเท่าเดิม ดังนั้นอัตราแลกเปลี่ยนเงินดอลลาร์สหรัฐต่อประเทศส่งออกที่สูงขึ้นจึงเป็นอุปสรรคต่อความสามารถในการแข่งขัน

5.1.1 การเปรียบเทียบค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันในการส่งออกข้าวหอมมะลิของประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

1. ค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของตัวชี้วัด (C_{ij}) และของปัจจัยในแต่ละด้าน (ขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2)

จากการนำข้อมูลต่างๆ มาคำนวณหาค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของตัวชี้วัดตามวิธีการศึกษาได้ผลการคำนวณดังตารางที่ 5.2 จากนั้นนำค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันที่ได้จากตารางที่ 5.2 มาลบ 100 เพื่อแสดงความได้เปรียบเสียเปรียบในแต่ละตัวชี้วัด ดังแสดงได้ในตารางที่ 5.3 ดังนี้

ตารางที่ 5.2 ผลการวิเคราะห์ความได้เปรียบเชิงแข่งขันของตัวชี้วัด (C_j) ที่มีผลกระทบต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียนของประเทศไทย
เปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม ปี 2551-2556

		ปี พ.ศ.					
		2551	2552	2553	2554	2555	2556
ปัจจัยการผลิต	พื้นที่เพาะปลูกข้าวหอมมะลิ	128.43	131.29	130.10	131.19	132.78	130.53
	ต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิ	85.83	86.32	85.56	85.02	86.40	85.95
	ค่าแรงงานขั้นต่ำ	26.63	32.05	38.46	46.97	40.77	36.67
	จำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรม	75.33	78.38	78.19	77.64	78.41	77.19
	ผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่	73.81	75.41	76.06	75.54	80.68	78.28
ค่าเฉลี่ยดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขัน		78.01	80.69	81.67	83.27	80.81	81.72
ความต้องการ (อุปสงค์)	ปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิ	103.56	103.99	98.97	98.96	106.08	107.62
	ปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน	145.23	156.23	153.10	154.08	124.80	104.91
	ค่าเฉลี่ยดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขัน	124.40	130.11	126.03	126.52	115.44	106.27

ตารางที่ 5.2 (ต่อ)

	ตัวชี้วัด	ปี พ.ศ.					
		2551	2552	2553	2554	2555	2556
สิ่งสนับสนุนเกี่ยวเนื่อง	ปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิ	163.33	144.44	125.74	168.39	175.74	171.34
	ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP)	160.01	162.84	164.63	161.06	159.61	155.94
	ค่าเฉลี่ยดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขัน	161.67	153.64	145.19	164.70	167.68	163.64
กลยุทธ์โครงสร้าง และสภาพการแข่งขัน	อัตราดอกเบี้ยเงินกู้	161.54	142.31	154.96	159.41	147.41	147.86
	อัตราเงินเฟ้อ	192.96	172.31	172.03	179.07	167.39	166.67
	อัตราแลกเปลี่ยน	96.67	96.55	96.77	95.72	95.40	94.77
	ค่าเฉลี่ยดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขัน	50.39	62.94	58.75	55.27	63.27	63.58

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางที่ 5.3 ผลการวิเคราะห์ความได้เปรียบเชิงแข่งขันของปัจจัยในแต่ละด้านที่มีผลต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียนของประเทศไทย
เปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม ปี 2551-2556

ตัวชี้วัด		ปี พ.ศ.					
		2551	2552	2553	2554	2555	2556
ปัจจัยการผลิต	พื้นที่เพาะปลูกข้าวหอมมะลิ	28.43	31.29	30.10	31.19	32.78	30.53
	ต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิ	-14.17	-13.68	-14.44	-14.98	-13.60	-14.05
	ค่าแรงงานขั้นต่ำ	-73.37	-67.95	-61.54	-53.03	-59.23	-63.33
	จำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรม	-24.67	-21.62	-21.81	-22.36	-21.59	-22.81
	ผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่	-26.19	-24.59	-23.94	-24.46	-19.32	-21.72
ค่าเฉลี่ย		-21.99	-19.31	-18.33	-16.73	-19.19	-18.28
ความต้องการ (อุปสงค์)	ปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิ	3.56	3.99	-1.03	-1.04	6.08	7.62
	ปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน	45.23	56.23	53.10	54.08	24.80	4.91
ค่าเฉลี่ย		24.40	30.11	26.03	26.52	15.44	6.27
สิ่งสนับสนุน เกี่ยวเนื่อง	ปริมาณการสำรองข้าวหอมมะลิ	63.33	44.44	25.74	68.39	75.74	71.34
	ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP)	60.01	62.84	64.63	61.01	59.61	55.94
ค่าเฉลี่ย		61.67	53.64	45.19	64.70	67.68	63.64

ตารางที่ 5.3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด		ปี พ.ศ.					
		2551	2552	2553	2554	2555	2556
กลยุทธ์โครงสร้าง และสภาพการแข่งขัน	อัตราดอกเบี้ยเงินกู้	61.54	42.31	54.96	59.41	47.41	47.86
	อัตราเงินเฟ้อ	92.96	72.31	72.03	79.07	67.39	66.67
	อัตราแลกเปลี่ยน	-3.33	-3.45	-3.23	-4.28	-4.60	-5.23
ค่าเฉลี่ย		49.61	37.06	41.25	44.73	36.73	36.42

ที่มา: จากการคำนวณ

จากผลการคำนวณค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของปัจจัยแต่ละด้านของประเทศไทย เปรียบเทียบกับประเทศเวียดนามระหว่าง ปี 2551-2556 (ตารางที่ 5.3) สามารถนำมาสรุปได้ดังนี้

ประเทศไทย-เวียดนาม

ปี พ.ศ. 2551

1. ด้านปัจจัยการผลิต มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 5 ปัจจัย คือ ประเทศไทยได้เปรียบในพื้นที่ปลูกข้าวหอมมะลิร้อยละ 28.43 เสียเปรียบในต้นทุนการผลิต ข้าวหอมมะลิร้อยละ 14.17 เสียเปรียบในค่าแรงงานขั้นต่ำร้อยละ 73.37 เสียเปรียบในจำนวน แรงงานในภาคเกษตรกรรมร้อยละ 24.67 และเสียเปรียบในปริมาณผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่ ร้อยละ 26.19

ดังนั้น ประเทศไทยเสียเปรียบด้านปัจจัยการผลิตร้อยละ 21.99 เมื่อเปรียบเทียบกับ ประเทศเวียดนาม (ภาพที่ 5.1)

2. ด้านความต้องการ (อุปสงค์) มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 2 ปัจจัย คือ ประเทศไทยได้เปรียบในปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิร้อยละ 3.56 และได้เปรียบใน ปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิร้อยละ 45.23

ดังนั้น ประเทศไทยได้เปรียบด้านความต้องการ (อุปสงค์) ร้อยละ 24.40 เมื่อ เปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม (ภาพที่ 5.1)

3. ด้านสิ่งสนับสนุนเกี่ยวเนื่อง มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 2 ปัจจัย คือ ประเทศไทยได้เปรียบในปริมาณการสำรองข้าวหอมมะลิร้อยละ 63.33 และได้เปรียบใน ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ร้อยละ 60.01

ดังนั้น ประเทศไทยได้เปรียบด้านสิ่งสนับสนุนเกี่ยวเนื่องร้อยละ 61.67 เมื่อเปรียบเทียบกับ ประเทศเวียดนาม (ภาพที่ 5.1)

4. ด้านกลยุทธ์โครงสร้างและสภาพการแข่งขัน มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 3 ปัจจัย คือ ประเทศไทยได้เปรียบในอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ร้อยละ 61.54 ได้เปรียบในอัตราเงินเฟ้อ ร้อยละ 92.96 และเสียเปรียบในอัตราแลกเปลี่ยนร้อยละ 3.33

ดังนั้น ประเทศไทยได้เปรียบด้านกลยุทธ์โครงสร้างและสภาพการแข่งขันร้อยละ 49.61 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม (ภาพที่ 5.1)

ปี พ.ศ. 2552

1. ด้านปัจจัยการผลิต มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 5 ปัจจัย คือ ประเทศไทยได้เปรียบในพื้นที่ปลูกข้าวหอมมะลิร้อยละ 31.29 เสียเปรียบในต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิร้อยละ 13.68 เสียเปรียบในค่าแรงงานขั้นต่ำร้อยละ 67.95 เสียเปรียบในจำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรมร้อยละ 21.62 และเสียเปรียบในปริมาณผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่ร้อยละ 24.59

ดังนั้น ประเทศไทยเสียเปรียบด้านปัจจัยการผลิตร้อยละ 19.31 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม (ภาพที่ 5.2)

2. ด้านความต้องการ (อุปสงค์) มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 2 ปัจจัย คือ ประเทศไทยได้เปรียบในปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิร้อยละ 3.99 และได้เปรียบในปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิร้อยละ 56.23

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบด้านความต้องการ (อุปสงค์) ร้อยละ 30.11 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม (ภาพที่ 5.2)

3. ด้านสิ่งสนับสนุนเกี่ยวเนื่อง มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 2 ปัจจัย คือ ประเทศไทยได้เปรียบในปริมาณการสำรองข้าวหอมมะลิร้อยละ 44.44 และได้เปรียบในผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ร้อยละ 62.84

ดังนั้น ประเทศไทยได้เปรียบด้านสิ่งสนับสนุนเกี่ยวเนื่องร้อยละ 53.64 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม (ภาพที่ 5.2)

4. ด้านกลยุทธ์โครงสร้างและสภาพการแข่งขัน มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 3 ปัจจัย คือ ประเทศไทยได้เปรียบในอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ร้อยละ 42.31 ได้เปรียบในอัตราเงินเฟ้อร้อยละ 72.31 และเสียเปรียบในอัตราแลกเปลี่ยนร้อยละ 3.45

ดังนั้น ประเทศไทยได้เปรียบด้านกลยุทธ์โครงสร้างและสภาพการแข่งขันร้อยละ 37.06 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม (ภาพที่ 5.2)

ปี พ.ศ. 2553

1. ด้านปัจจัยการผลิต มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 5 ปัจจัย คือ ประเทศไทยได้เปรียบในพื้นที่ปลูกข้าวหอมมะลิร้อยละ 30.10 เสียเปรียบในต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิร้อยละ 14.44 เสียเปรียบในค่าแรงงานขั้นต่ำร้อยละ 61.54 เสียเปรียบในจำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรมร้อยละ 21.81 และเสียเปรียบในปริมาณผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่ร้อยละ 23.94

ดังนั้น ประเทศไทยเสียเปรียบด้านปัจจัยการผลิตร้อยละ 18.33 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม (ภาพที่ 5.3)

2. ด้านความต้องการ (อุปสงค์) มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 2 ปัจจัย คือ ประเทศไทยเสียเปรียบในปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิร้อยละ 1.03 และได้เปรียบในปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิร้อยละ 53.10

ดังนั้น ประเทศไทยได้เปรียบด้านความต้องการ (อุปสงค์) ร้อยละ 26.03 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม (ภาพที่ 5.3)

3. ด้านสิ่งสนับสนุนเกี่ยวเนื่อง มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 2 ปัจจัย คือ ประเทศไทยได้เปรียบในปริมาณการสำรองข้าวหอมมะลิร้อยละ 25.74 และได้เปรียบในผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ร้อยละ 64.63

ดังนั้น ประเทศไทยได้เปรียบด้านสิ่งสนับสนุนเกี่ยวเนื่องร้อยละ 45.19 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม (ภาพที่ 5.3)

4. ด้านกลยุทธ์โครงสร้างและสภาพการแข่งขัน มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 3 ปัจจัย คือ ประเทศไทยได้เปรียบในอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ร้อยละ 54.96 ได้เปรียบในอัตราเงินเฟ้อร้อยละ 72.03 และเสียเปรียบในอัตราแลกเปลี่ยนร้อยละ 3.23

ดังนั้น ประเทศไทยได้เปรียบด้านกลยุทธ์โครงสร้างและสภาพการแข่งขันร้อยละ 41.25 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม (ภาพที่ 5.3)

ปี พ.ศ. 2554

1. ด้านปัจจัยการผลิต มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 5 ปัจจัย คือ ประเทศไทยได้เปรียบในพื้นที่ปลูกข้าวหอมมะลิร้อยละ 31.19 เสียเปรียบในต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิร้อยละ 14.98 เสียเปรียบในค่าแรงงานขั้นต่ำร้อยละ 53.03 เสียเปรียบในจำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรมร้อยละ 22.36 และเสียเปรียบในปริมาณผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่ ร้อยละ 24.46

ดังนั้น ประเทศไทยเสียเปรียบด้านปัจจัยการผลิตร้อยละ 16.73 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม (ภาพที่ 5.4)

2. ด้านความต้องการ (อุปสงค์) มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 2 ปัจจัย คือ ประเทศไทยเสียเปรียบในปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิร้อยละ 1.04 และได้เปรียบในปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิร้อยละ 54.08

ดังนั้น ประเทศไทยได้เปรียบด้านความต้องการ (อุปสงค์) ร้อยละ 26.52 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม (ภาพที่ 5.4)

3. ด้านสิ่งสนับสนุนเกี่ยวเนื่อง มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 2 ปัจจัย คือ ประเทศไทยได้เปรียบในปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิร้อยละ 68.39 และได้เปรียบในผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ร้อยละ 61.01

ดังนั้น ประเทศไทยได้เปรียบด้านสิ่งสนับสนุนเกี่ยวเนื่องร้อยละ 64.70 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม (ภาพที่ 5.4)

4. ด้านกลยุทธ์โครงสร้างและสภาพการแข่งขัน มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 3 ปัจจัย คือ ประเทศไทยได้เปรียบในอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ร้อยละ 59.41 ได้เปรียบในอัตราเงินเฟ้อร้อยละ 79.07 และเสียเปรียบในอัตราแลกเปลี่ยน ร้อยละ 4.28

ดังนั้น ประเทศไทยได้เปรียบด้านกลยุทธ์โครงสร้างและสภาพการแข่งขันร้อยละ 44.73 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม (ภาพที่ 5.4)

ปี พ.ศ. 2555

1. ด้านปัจจัยการผลิต มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 5 ปัจจัย คือ ประเทศไทยได้เปรียบในพื้นที่ปลูกข้าวหอมมะลิร้อยละ 32.78 เสียเปรียบในต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิร้อยละ 13.60 เสียเปรียบในค่าแรงงานขั้นต่ำร้อยละ 59.23 เสียเปรียบในจำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรมร้อยละ 21.59 และเสียเปรียบในปริมาณผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่ ร้อยละ 19.32

ดังนั้น ประเทศไทยเสียเปรียบด้านปัจจัยการผลิตร้อยละ 16.19 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม (ภาพที่ 5.5)

2. ด้านความต้องการ (อุปสงค์) มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 2 ปัจจัย คือ ประเทศไทยได้เปรียบในปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิร้อยละ 6.08 และได้เปรียบในปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิร้อยละ 24.80

ดังนั้น ประเทศไทยได้เปรียบด้านความต้องการ (อุปสงค์) ร้อยละ 15.44 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม (ภาพที่ 5.5)

3. ด้านสิ่งสนับสนุนเกี่ยวเนื่อง มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 2 ปัจจัย คือ ประเทศไทยได้เปรียบในปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิร้อยละ 75.74 และได้เปรียบในผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ร้อยละ 59.61

ดังนั้น ประเทศไทยได้เปรียบด้านสิ่งสนับสนุนเกี่ยวเนื่องร้อยละ 67.68 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม (ภาพที่ 5.5)

4. ด้านกลยุทธ์โครงสร้างและสภาพการแข่งขัน มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 3 ปัจจัย คือ ประเทศไทยได้เปรียบในอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ร้อยละ 47.41 ได้เปรียบในอัตราเงินเฟ้อร้อยละ 67.39 และเสียเปรียบในอัตราแลกเปลี่ยนร้อยละ 4.60

ดังนั้น ประเทศไทยได้เปรียบด้านกลยุทธ์โครงสร้างและสภาพการแข่งขันร้อยละ 36.73 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม (ภาพที่ 5.5)

ปี พ.ศ. 2556

1. ด้านปัจจัยการผลิต มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 5 ปัจจัย คือ ประเทศไทยได้เปรียบในพื้นที่ปลูกข้าวหอมมะลิร้อยละ 30.53 เสียเปรียบในต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิร้อยละ 14.05 เสียเปรียบในค่าแรงงานขั้นต่ำร้อยละ 63.33 เสียเปรียบในจำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรมร้อยละ 22.81 และเสียเปรียบในปริมาณผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่ ร้อยละ 21.72

ดังนั้น ประเทศไทยเสียเปรียบด้านปัจจัยการผลิตร้อยละ 18.28 เมื่อเปรียบเทียบกับ ประเทศเวียดนาม (ภาพที่ 5.6)

2. ด้านความต้องการ (อุปสงค์) มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 2 ปัจจัย คือ ประเทศไทยได้เปรียบในปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิร้อยละ 7.62 และได้เปรียบใน ปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิร้อยละ 4.91

ดังนั้น ประเทศไทยได้เปรียบด้านความต้องการ (อุปสงค์) ร้อยละ 6.27 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม (ภาพที่ 5.6)

3. ด้านสิ่งสนับสนุนเกี่ยวเนื่อง มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 2 ปัจจัย คือ ประเทศไทยได้เปรียบในปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิร้อยละ 71.34 และได้เปรียบใน ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ร้อยละ 55.94

ดังนั้น ประเทศไทยได้เปรียบด้านสิ่งสนับสนุนเกี่ยวเนื่องร้อยละ 63.64 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม (ภาพที่ 5.6)

4. ด้านกลยุทธ์โครงสร้างและสภาพการแข่งขัน มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 3 ปัจจัย คือ ประเทศไทยได้เปรียบในอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ร้อยละ 47.86 ได้เปรียบใน อัตราเงินเฟ้อ ร้อยละ 66.67 และเสียเปรียบในอัตราแลกเปลี่ยน ร้อยละ 5.23

ดังนั้น ประเทศไทยได้เปรียบด้านกลยุทธ์โครงสร้างและสภาพการแข่งขันร้อยละ 36.42 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม (ภาพที่ 5.6)

2. ค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันเฉลี่ยต่อปีของแต่ละด้าน (ขั้นตอนที่ 3)

นำค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันในปัจจัยด้านต่างๆ มาหาค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันเฉลี่ยต่อปีได้ดังนี้

1. ด้านปัจจัยการผลิต มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 5 ปัจจัย คือ ประเทศไทยได้เปรียบในพื้นที่ปลูกข้าวหอมมะลิเฉลี่ยร้อยละ 30.72 เสียเปรียบในต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยร้อยละ 14.15 เสียเปรียบในค่าแรงงานขั้นต่ำเฉลี่ยร้อยละ 63.08 เสียเปรียบในจำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรมเฉลี่ยร้อยละ 22.48 และเสียเปรียบในปริมาณผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่เฉลี่ยร้อยละ 23.37

ดังนั้น ประเทศไทยเสียเปรียบด้านปัจจัยการผลิตเฉลี่ยร้อยละ 18.47 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม (ภาพที่ 5.7)

2. ด้านความต้องการ (อุปสงค์) มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 2 ปัจจัย คือ ประเทศไทยได้เปรียบในปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิเฉลี่ยร้อยละ 3.20 และได้เปรียบในปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิเฉลี่ยร้อยละ 39.73

ดังนั้น ประเทศไทยได้เปรียบด้านความต้องการ (อุปสงค์) เฉลี่ยร้อยละ 21.47 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม (ภาพที่ 5.7)

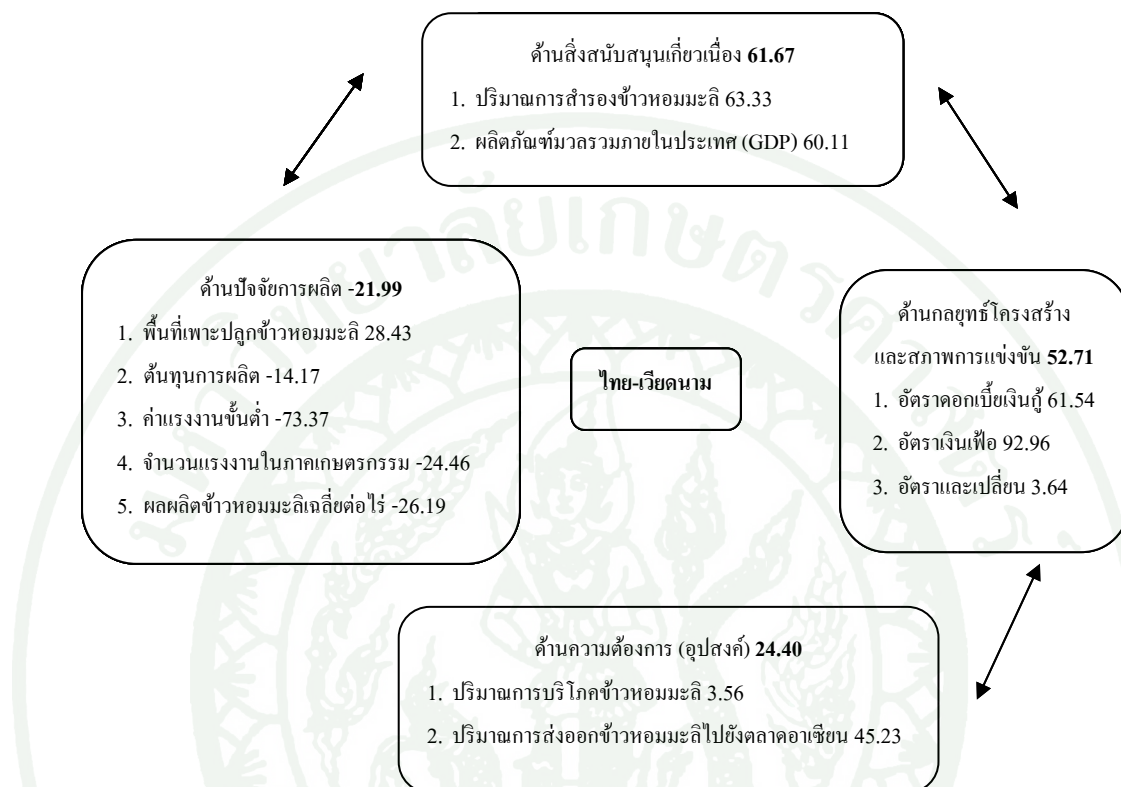
3. ด้านสิ่งสนับสนุนเกี่ยวเนื่อง มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 2 ปัจจัย คือ ประเทศไทยได้เปรียบในปริมาณการสำรวจข้าวหอมมะลิเฉลี่ยร้อยละ 58.16 และได้เปรียบในผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) เฉลี่ยร้อยละ 60.67

ดังนั้น ประเทศไทยได้เปรียบด้านสิ่งสนับสนุนเกี่ยวเนื่องเฉลี่ยร้อยละ 59.42 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม (ภาพที่ 5.7)

4. ด้านกลยุทธ์โครงสร้างและสภาพการแข่งขัน มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 3 ปัจจัย คือ ประเทศไทยได้เปรียบในอัตราดอกเบี้ยเงินกู้เฉลี่ยร้อยละ 52.25 ได้เปรียบในอัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยร้อยละ 75.07 และเสียเปรียบในอัตราแลกเปลี่ยน ร้อยละ 4.02

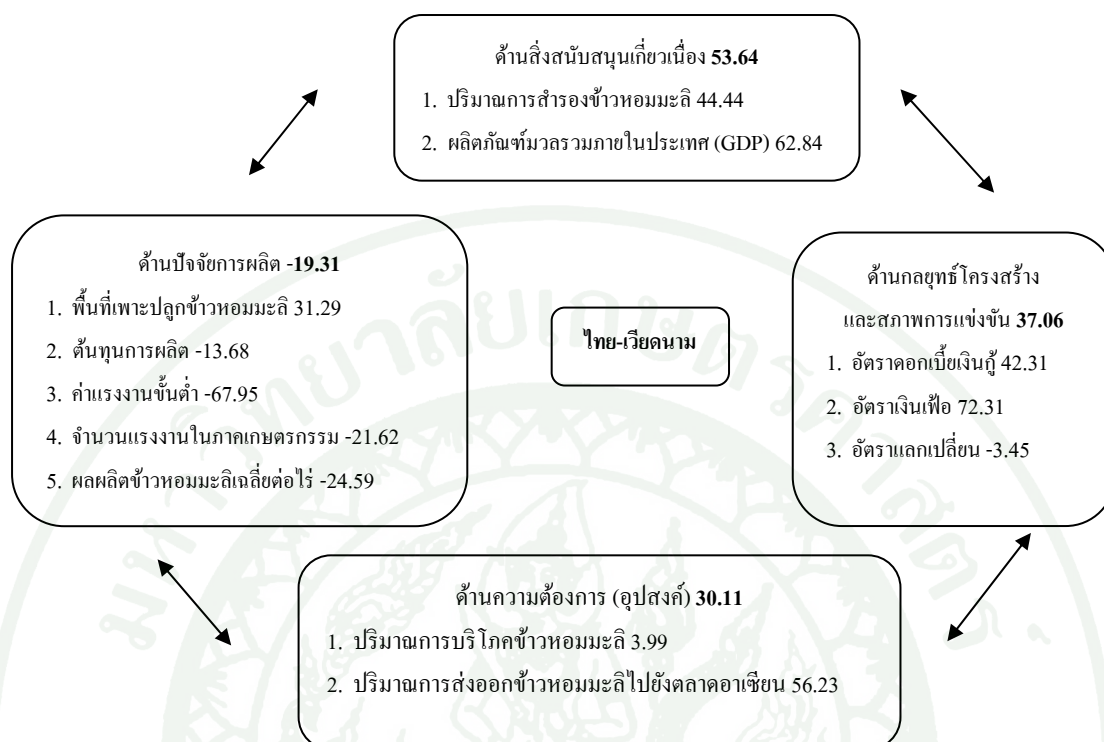
ดังนั้น ประเทศไทยได้เปรียบด้านกลยุทธ์โครงสร้างและสภาพการแข่งขันเฉลี่ยร้อยละ 41.10 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม (ภาพที่ 5.7)

ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้สามารถนำมาสรุปเป็นภาพตามแบบจำลอง Diamond Model ได้ดังนี้

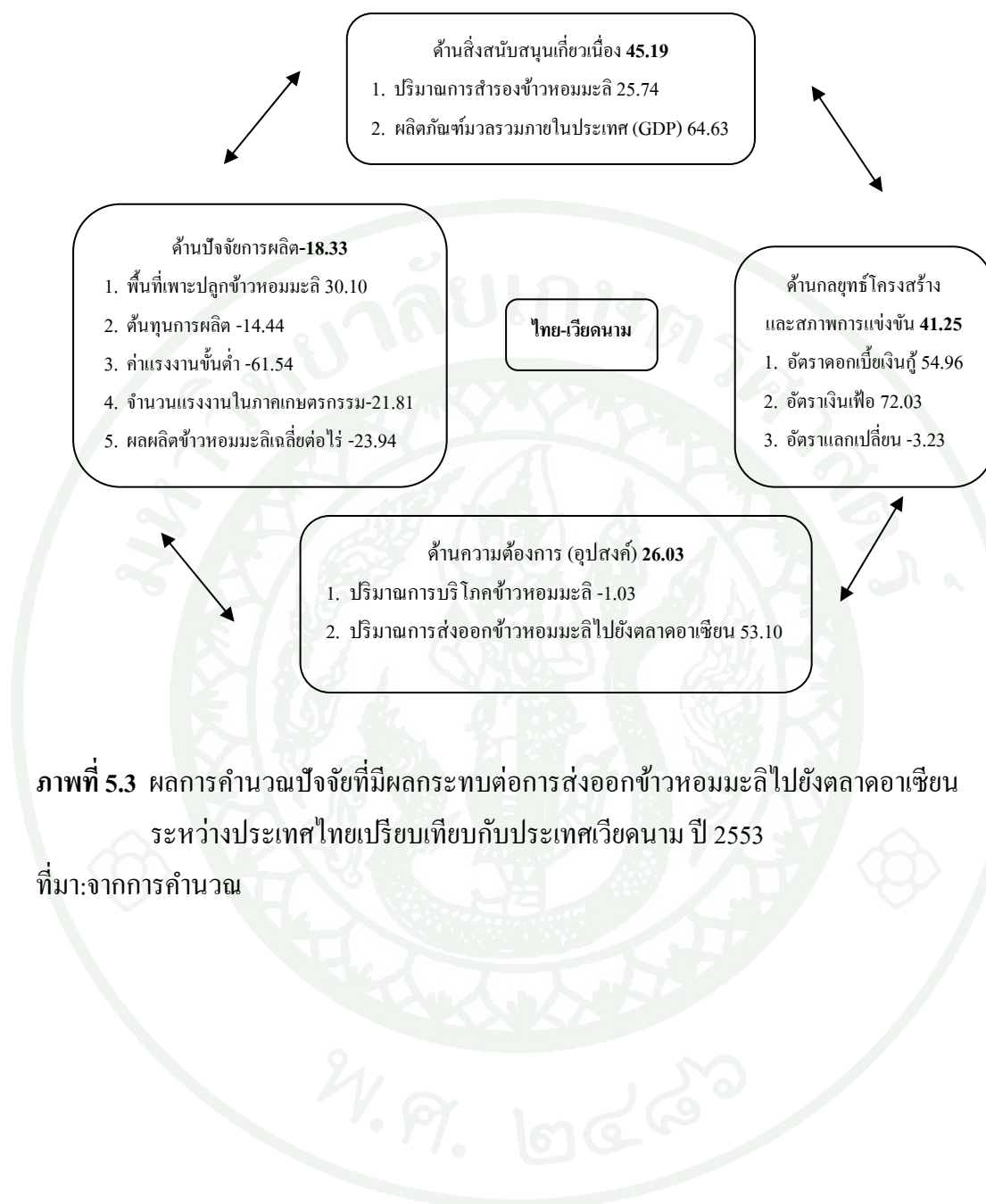

ภาพที่ 5.1 ผลการคำนวณปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน
ระหว่างประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม ปี 2551

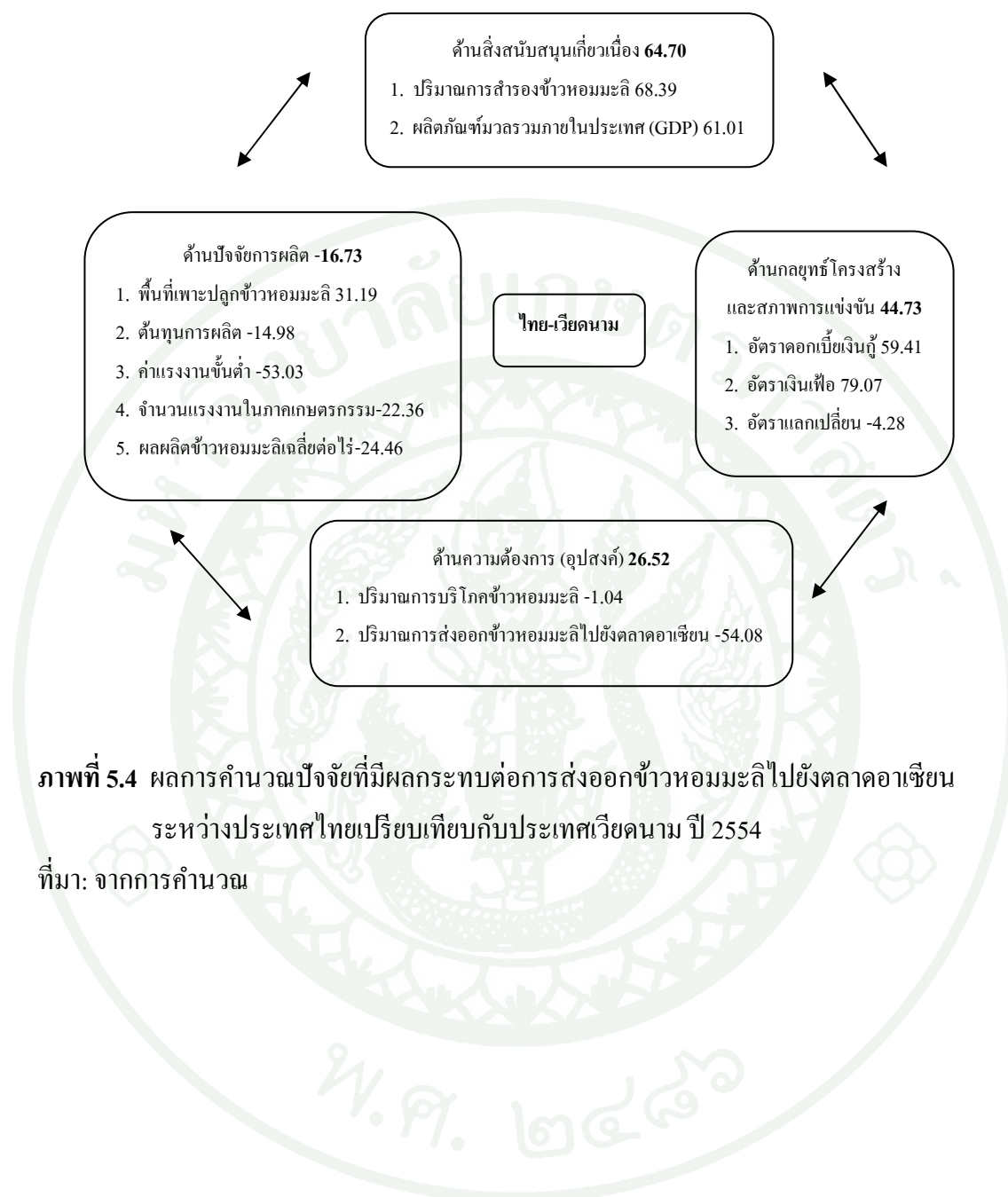
ที่มา: จากการคำนวณ

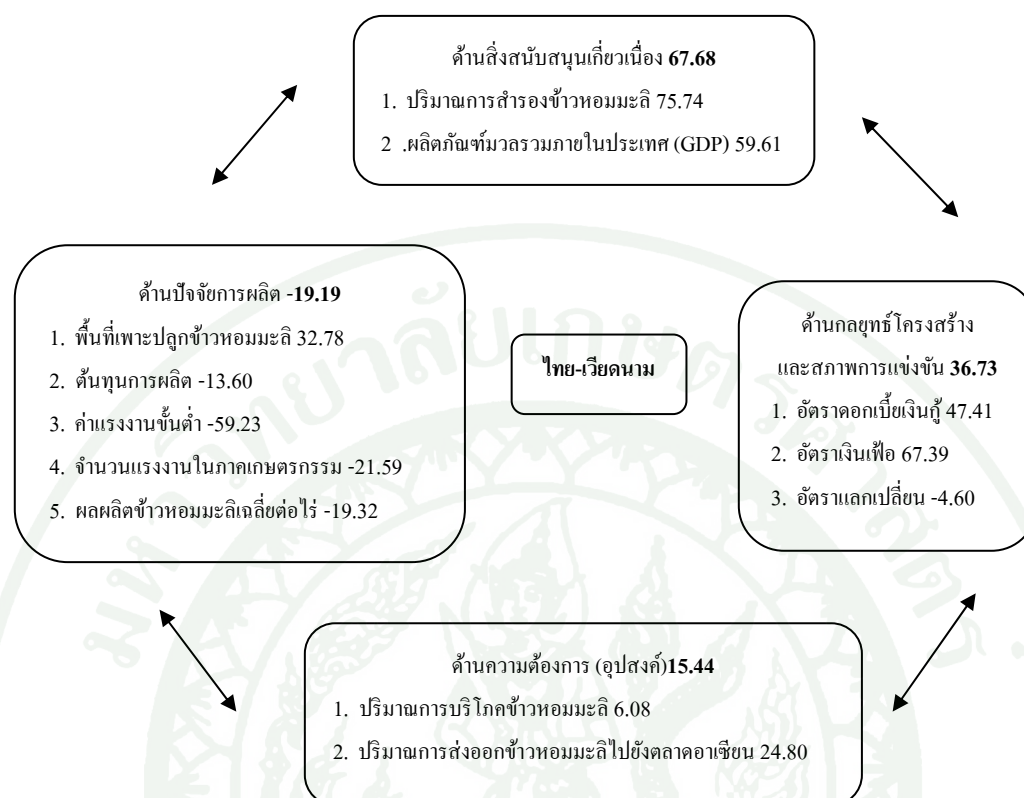
ภาพที่ 5.2 ผลการคำนวณปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน
ระหว่างประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม ปี 2552
ที่มา: จากการคำนวณ

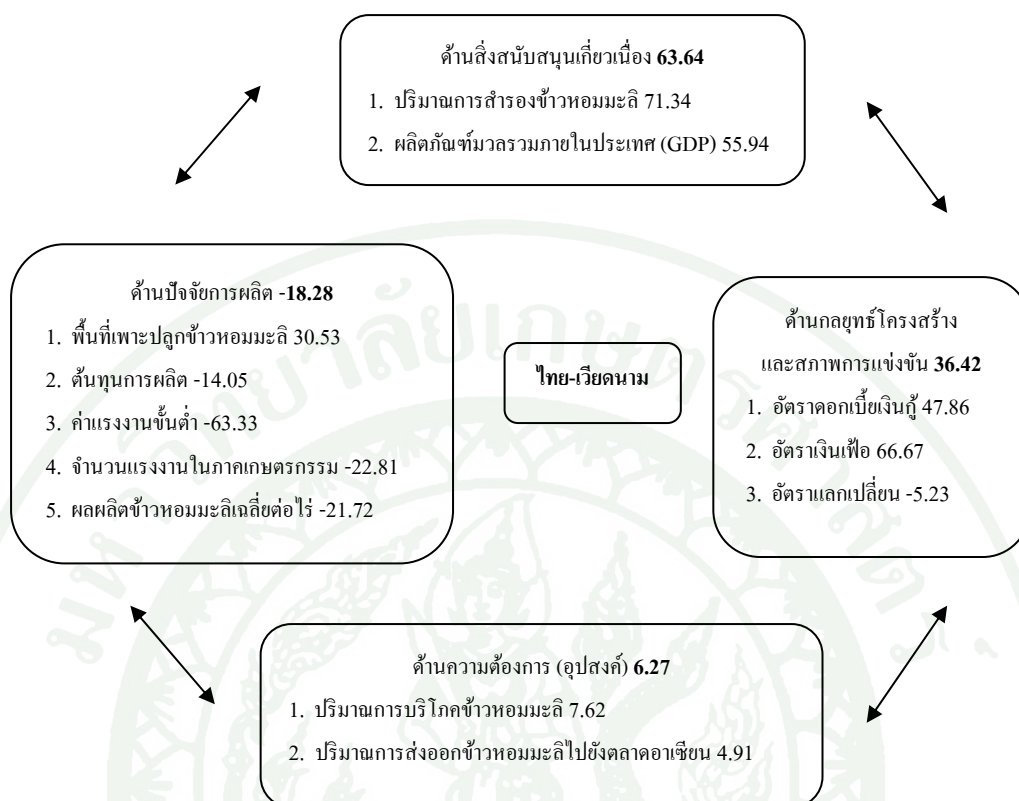
ภาพที่ 5.3 ผลการคำนวณปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน
ระหว่างประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม ปี 2553
 ที่มา:จากการคำนวณ

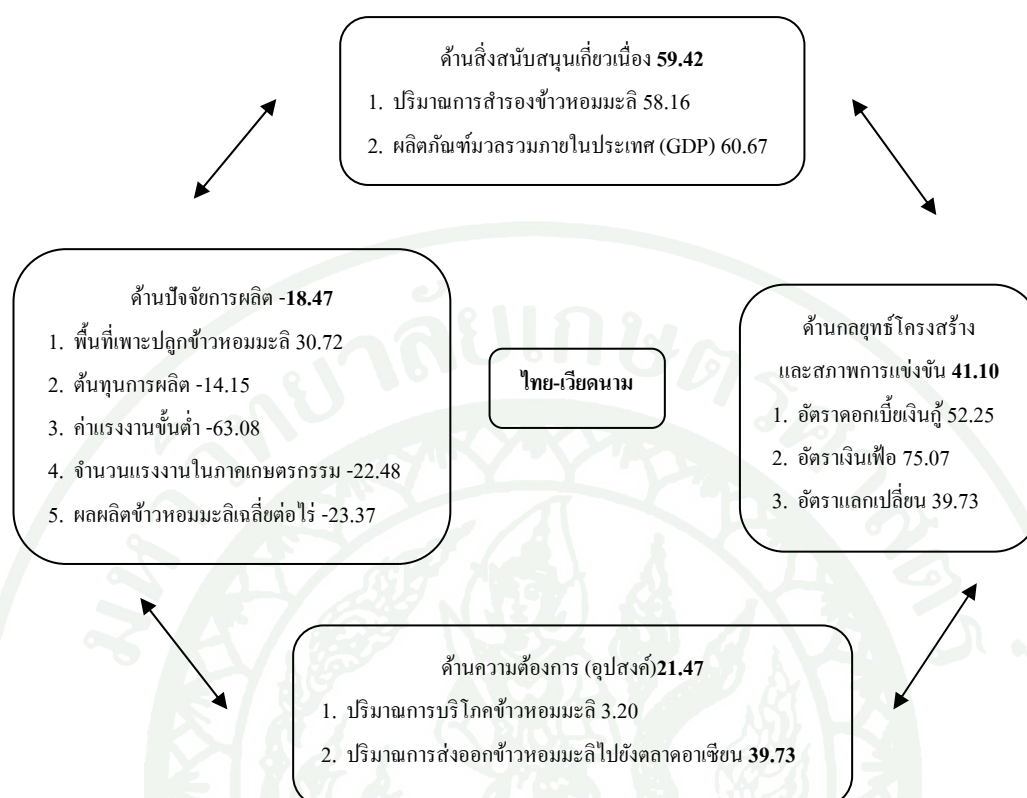
ภาพที่ 5.4 ผลการคำนวณปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน
ระหว่างประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม ปี 2554
ที่มา: จากการคำนวณ

ภาพที่ 5.5 ผลการคำนวณปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน
ระหว่างประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม ปี 2555
ที่มา: จากการคำนวณ

ภาพที่ 5.6 ผลการคำนวณปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน
ระหว่างประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม ปี 2556
ที่มา: จากการคำนวณ

ภาพที่ 5.7 ผลการคำนวณปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน
ระหว่างประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนามเฉลี่ย
ที่มา: จากการคำนวณ

3. ค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันในภาพรวม (E) (ขั้นตอนที่ 4)

เมื่อนำค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันในปัจจัยด้านต่างๆ โดยเฉลี่ยช่วงปี 2551-2556 คูณกับค่าถ่วงน้ำหนัก ทำให้สามารถหาภาพรวมของความได้เปรียบเสียเปรียบในปัจจัยแต่ละด้านได้ดังนี้

1. การหาค่าถ่วงน้ำหนักในแต่ละด้าน

- ปัจจัยด้านปัจจัยการผลิตซึ่งมีตัวชี้วัด 5 ตัว จะถ่วงน้ำหนักโดยค่า $\frac{5}{12} * 100 = 41.67\%$

- ปัจจัยด้านกลยุทธ์โครงสร้างและสภาพการแข่งขันซึ่งมีตัวชี้วัด 3 ตัว จะถ่วงน้ำหนักโดยค่า $\frac{3}{12} * 100 = 25.00\%$

- ปัจจัยด้านความต้องการ (อุปสงค์) และปัจจัยด้านสิ่งสนับสนุนเกี่ยวเนื่อง ซึ่งมีตัวชี้วัด 2 ตัว จะถ่วงน้ำหนักโดยค่า $\frac{2}{12} * 100 = 16.67\%$

2. การหาค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันในภาพรวม

- ปัจจัยด้านปัจจัยการผลิต $\frac{-18.47 * 41.67}{100} = -7.70$

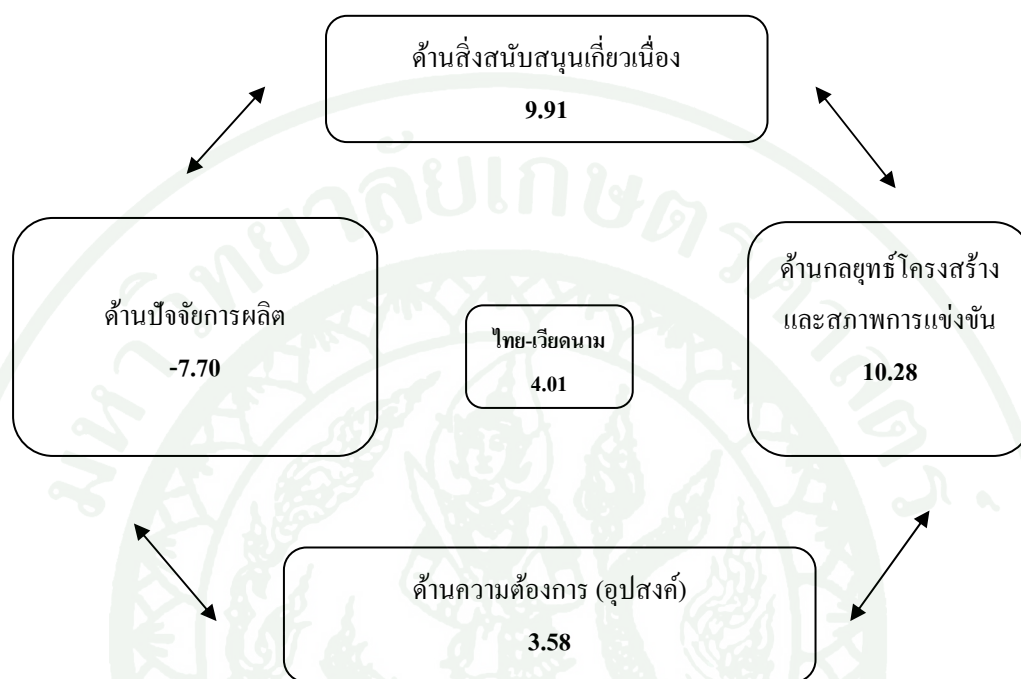
- ปัจจัยด้านความต้องการ (อุปสงค์) $\frac{21.47 * 16.67}{100} = 3.58$

- ปัจจัยด้านสิ่งสนับสนุนเกี่ยวเนื่อง $\frac{59.42 * 16.67}{100} = 9.91$

- ปัจจัยด้านกลยุทธ์โครงสร้างและสภาพการแข่งขัน $\frac{41.10 * 25}{100} = 10.28$

ดังนั้น $\frac{-7.70 + 3.58 + 9.91 + 10.28}{4} = 4.01$

สามารถสรุปได้ว่า ประเทศไทยมีความได้เปรียบต่อประเทศเวียดนามร้อยละ 4.19 (ภาพที่ 5.8)

ภาพที่ 5.8 ภาพรวมผลสรุปปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน ระหว่างประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม ที่มา: จากการคำนวณ

5.1.2 การเปรียบเทียบค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันในการส่งออกข้าวหอมมะลิของประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

1. ค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของตัวชี้วัด (C_{ij}) และของปัจจัยในแต่ละด้าน (ขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2)

จากการนำข้อมูลต่างๆ มาคำนวณหาค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของตัวชี้วัดตามวิธีการศึกษาได้ผลการคำนวณดังตารางที่ 5.4 จากนั้นนำค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันที่ได้จากตารางที่ 5.4 มาลบ 100 เพื่อแสดงความได้เปรียบเสียเปรียบในแต่ละตัวชี้วัด ดังแสดงได้ในตารางที่ 5.5 ดังนี้

ตารางที่ 5.4 ผลการวิเคราะห์ความได้เปรียบเชิงแข่งขันของตัวชี้วัด (C_y) ที่มีผลกระทบต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียนของประเทศไทย
เปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย ปี 2551-2556

		ตัวชี้วัด	ปี พ.ศ.					
			2551	2552	2553	2554	2555	2556
ปัจจัยการผลิต	พื้นที่เพาะปลูกข้าวหอมมะลิ	23.53	23.16	24.21	24.09	28.08	24.97	
	ต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิ	88.28	89.20	87.19	87.58	88.27	86.72	
	ค่าแรงงานขั้นต่ำ	87.66	92.95	98.08	99.39	75.11	64.00	
	จำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรม	5.48	5.67	5.64	5.58	5.63	5.54	
	ผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่	158.0	152.3	152.5	151.2	153.5	150.5	
		ค่าเฉลี่ยดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขัน	72.60	72.66	73.52	73.58	70.12	66.36
ความต้องการ (อุปสงค์)	ปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิ	29.31	29.33	27.27	26.72	31.14	29.92	
	ปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน	155.4	169.1	172.0	150.6	142.1	144.5	
		ค่าเฉลี่ยดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขัน	92.37	99.23	99.65	88.66	86.65	87.21
สิ่งสนับสนุนเกี่ยวเนื่อง	ปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิ	34.22	22.03	20.92	34.44	29.76	27.91	
	ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP)	20.09	20.02	18.67	18.39	20.60	20.71	
		ค่าเฉลี่ยดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขัน	27.15	21.02	19.79	26.19	21.18	24.31

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางที่ 5.4 (ต่อ)

	ตัวชี้วัด	ปี พ.ศ.					
		2551	2552	2553	2554	2555	2556
กลยุทธ์โครงสร้างและสภาพการแข่งขัน	อัตราดอกเบี้ยเงินกู้	154.20	150.82	128.92	132.25	133.02	133.64
	อัตราเงินเฟ้อ	183.67	183.49	172.50	157.30	167.74	179.82
	อัตราแลกเปลี่ยน	95.99	97.25	95.87	94.80	87.73	94.77
	ค่าเฉลี่ยดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขัน	55.38	56.15	67.57	71.88	70.50	64.92

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางที่ 5.5 ผลการวิเคราะห์ความได้เปรียบเชิงแข่งขันของปัจจัยในแต่ละด้านที่มีผลต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียนของประเทศไทย
เปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย ปี 2551-2556

ตัวชี้วัด		ปี พ.ศ.					
		2551	2552	2553	2554	2555	2556
ปัจจัยการผลิต	พื้นที่เพาะปลูกข้าวหอมมะลิ	-76.47	-76.84	-75.79	-75.91	-71.92	-75.03
	ต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิ	-11.72	-10.80	-12.81	-12.42	-11.73	-13.28
	ค่าแรงงานขั้นต่ำ	-12.34	-7.05	-1.92	-0.61	-24.89	-36.00
	จำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรม	-94.52	-94.33	-94.36	-94.42	-94.37	-94.46
	ผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่	58.06	52.31	52.50	51.28	53.52	50.55
ค่าเฉลี่ย		-27.40	-27.34	-26.48	-26.42	-29.88	-33.64
ความต้องการ (อุปสงค์)	ปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิ	-70.69	-70.67	-72.76	-73.28	-68.86	-70.08
	ปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน	55.43	69.13	72.07	50.60	42.17	44.51
ค่าเฉลี่ย		-7.63	-0.77	-0.35	-11.34	-13.35	-12.79
สิ่งสนับสนุน เกี่ยวเนื่อง	ปริมาณการสำรองข้าวหอมมะลิ	-65.78	-77.97	-79.08	-65.55	-70.24	-72.09
	ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP)	-79.91	-79.98	-81.33	-81.61	-79.40	-79.29
ค่าเฉลี่ย		-72.85	-78.98	-80.21	-73.81	-74.82	-75.69

ตารางที่ 5.5 (ต่อ)

ตัวชี้วัด		ปี พ.ศ.					
		2551	2552	2553	2554	2555	2556
กลยุทธ์โครงสร้าง และสภาพการแข่งขัน	อัตราดอกเบี้ยเงินกู้	54.20	50.82	28.92	32.25	33.02	33.64
	อัตราเงินเฟ้อ	83.67	83.49	72.50	57.30	67.74	79.82
	อัตราแลกเปลี่ยน	4.03	2.50	4.02	5.25	12.11	5.30
ค่าเฉลี่ย		47.30	45.60	35.15	31.60	37.62	39.59

ที่มา: จากการคำนวณ

จากผลการคำนวณค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของปัจจัยแต่ละด้านของประเทศไทย เปรียบเทียบกับประเทศอินเดียระหว่างปี 2551-2556 (ตารางที่ 5.5) สามารถนำมาสรุปได้ดังนี้

ประเทศไทย-อินเดีย

ปี พ.ศ. 2551

1. ด้านปัจจัยการผลิต มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 5 ปัจจัย คือ ประเทศไทยเสียเปรียบในพื้นที่ปลูกข้าวหอมมะลิร้อยละ 76.47 เสียเปรียบในต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิ ร้อยละ 11.72 เสียเปรียบในค่าแรงงานขั้นต่ำร้อยละ 12.34 เสียเปรียบในจำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรม ร้อยละ 94.52 และได้เปรียบในปริมาณผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่ ร้อยละ 58.06

ดังนั้น ประเทศไทยเสียเปรียบด้านปัจจัยการผลิตร้อยละ 27.40 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย (ภาพที่ 5.9)

2. ด้านความต้องการ (อุปสงค์) มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 2 ปัจจัย คือ ประเทศไทยเสียเปรียบในปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิร้อยละ 70.69 และได้เปรียบในปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิ ร้อยละ 55.43

ดังนั้น ประเทศไทยเสียเปรียบด้านความต้องการ (อุปสงค์) ร้อยละ 7.63 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย (ภาพที่ 5.9)

3. ด้านสิ่งสนับสนุนเกี่ยวเนื่อง มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 2 ปัจจัย คือ ประเทศไทยเสียเปรียบในปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิ ร้อยละ 65.78 และเสียเปรียบในผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ร้อยละ 79.91

ดังนั้น ประเทศไทยเสียเปรียบด้านสิ่งสนับสนุนเกี่ยวเนื่องร้อยละ 72.85 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย (ภาพที่ 5.9)

4. ด้านกลยุทธ์โครงสร้างและสภาพการแข่งขัน มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 3 ปัจจัย คือ ประเทศไทยได้เปรียบในอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ร้อยละ 54.20 ได้เปรียบในอัตราเงินเฟ้อ ร้อยละ 83.67 และได้เปรียบในอัตราแลกเปลี่ยน ร้อยละ 4.03

ดังนั้น ประเทศไทยได้เปรียบด้านกลยุทธ์โครงสร้างและสภาพการแข่งขันร้อยละ 47.30 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย (ภาพที่ 5.9)

ปี พ.ศ. 2552

1. ด้านปัจจัยการผลิต มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 5 ปัจจัย คือ ประเทศไทยเสียเปรียบในพื้นที่ปลูกข้าวหอมมะลิร้อยละ 76.84 เสียเปรียบในต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิ ร้อยละ 10.80 เสียเปรียบในค่าแรงงานขั้นต่ำ ร้อยละ 7.05 เสียเปรียบในจำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรม ร้อยละ 94.33 และได้เปรียบในปริมาณผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่ ร้อยละ 52.31

ดังนั้น ประเทศไทยเสียเปรียบด้านปัจจัยการผลิตร้อยละ 27.34 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย (ภาพที่ 5.10)

2. ด้านความต้องการ (อุปสงค์) มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 2 ปัจจัย คือ ประเทศไทยเสียเปรียบในปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิ ร้อยละ 70.67 และได้เปรียบในปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิ ร้อยละ 69.13

ดังนั้น ประเทศไทยเสียเปรียบด้านความต้องการ (อุปสงค์) ร้อยละ 0.77 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย (ภาพที่ 5.10)

3. ด้านสิ่งสนับสนุนเกี่ยวเนื่อง มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 2 ปัจจัย คือ ประเทศไทยเสียเปรียบในปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิ ร้อยละ 77.79 และเสียเปรียบในผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ร้อยละ 79.98

ดังนั้น ประเทศไทยเสียเปรียบด้านสิ่งสนับสนุนเกี่ยวเนื่องร้อยละ 78.98 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย (ภาพที่ 5.10)

4. ด้านกลยุทธ์โครงสร้างและสภาพการแข่งขัน มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 3 ปัจจัย คือ ประเทศไทยได้เปรียบในอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ร้อยละ 50.82 ได้เปรียบในอัตราเงินเฟ้อ ร้อยละ 83.49 และได้เปรียบในอัตราแลกเปลี่ยน ร้อยละ 2.50

ดังนั้น ประเทศไทยได้เปรียบด้านกลยุทธ์โครงสร้างและสภาพการแข่งขัน ร้อยละ 45.60 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย (ภาพที่ 5.10)

ปี พ.ศ. 2553

1. ด้านปัจจัยการผลิต มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 5 ปัจจัย คือ ประเทศไทยเสียเปรียบในพื้นที่ปลูกข้าวหอมมะลิ ร้อยละ 75.79 เสียเปรียบในต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิ ร้อยละ 12.81 เสียเปรียบในค่าแรงงานขั้นต่ำ ร้อยละ 1.92 เสียเปรียบในจำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรม ร้อยละ 94.36 และได้เปรียบในปริมาณผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่ ร้อยละ 52.50

ดังนั้น ประเทศไทยเสียเปรียบด้านปัจจัยการผลิต ร้อยละ 26.48 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย (ภาพที่ 5.11)

2. ด้านความต้องการ (อุปสงค์) มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 2 ปัจจัย คือ ประเทศไทยเสียเปรียบในปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิ ร้อยละ 72.76 และได้เปรียบในปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิ ร้อยละ 72.07

ดังนั้น ประเทศไทยเสียเปรียบด้านความต้องการ (อุปสงค์) ร้อยละ 0.35 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย (ภาพที่ 5.11)

3. ด้านสิ่งสนับสนุนเกี่ยวเนื่อง มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 2 ปัจจัย คือ ประเทศไทยเสียเปรียบในปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิ ร้อยละ 79.08 และเสียเปรียบในผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ร้อยละ 81.33

ดังนั้น ประเทศไทยเสียเปรียบด้านสิ่งสนับสนุนเกี่ยวเนื่อง ร้อยละ 80.21 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย (ภาพที่ 5.11)

4. ด้านกลยุทธ์โครงสร้างและสภาพการแข่งขัน มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 3 ปัจจัย คือ ประเทศไทยได้เปรียบในอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ร้อยละ 28.92 ได้เปรียบในอัตราเงินเฟ้อ ร้อยละ 72.50 และได้เปรียบในอัตราแลกเปลี่ยน ร้อยละ 4.02

ดังนั้น ประเทศไทยได้เปรียบด้านกลยุทธ์โครงสร้างและสภาพการแข่งขัน ร้อยละ 35.15 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย (ภาพที่ 5.11)

ปี พ.ศ.2554

1. ด้านปัจจัยการผลิต มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 5 ปัจจัย คือ ประเทศไทยเสียเปรียบในพื้นที่ปลูกข้าวหอมมะลิ ร้อยละ 75.91 เสียเปรียบในต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิ ร้อยละ 12.42 เสียเปรียบในค่าแรงงานขั้นต่ำ ร้อยละ 0.61 เสียเปรียบในจำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรม ร้อยละ 94.42 และได้เปรียบในปริมาณผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่ ร้อยละ 51.28

ดังนั้น ประเทศไทยเสียเปรียบด้านปัจจัยการผลิต ร้อยละ 26.42 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย (ภาพที่ 5.12)

2. ด้านความต้องการ (อุปสงค์) มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 2 ปัจจัย คือ ประเทศไทยเสียเปรียบในปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิ ร้อยละ 73.28 และได้เปรียบในปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิ ร้อยละ 50.60

ดังนั้น ประเทศไทยเสียเปรียบด้านความต้องการ (อุปสงค์) ร้อยละ 11.34 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย (ภาพที่ 5.12)

3. ด้านสิ่งสนับสนุนเกี่ยวเนื่อง มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 2 ปัจจัย คือ ประเทศไทยเสียเปรียบในปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิ ร้อยละ 65.55 และเสียเปรียบในผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ร้อยละ 81.61

ดังนั้น ประเทศไทยเสียเปรียบด้านสิ่งสนับสนุนเกี่ยวเนื่อง ร้อยละ 73.81 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย (ภาพที่ 5.12)

4. ด้านกลยุทธ์โครงสร้างและสภาพการแข่งขัน มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 3 ปัจจัย คือ ประเทศไทยได้เปรียบในอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ร้อยละ 32.25 ได้เปรียบในอัตราเงินเฟ้อ ร้อยละ 57.30 และได้เปรียบในอัตราแลกเปลี่ยน ร้อยละ 5.25

ดังนั้น ประเทศไทยได้เปรียบด้านกลยุทธ์โครงสร้างและสภาพการแข่งขัน ร้อยละ 31.60 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย (ภาพที่ 5.12)

ปี พ.ศ. 2555

1. ด้านปัจจัยการผลิต มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 5 ปัจจัย คือ ประเทศไทยเสียเปรียบในพื้นที่ปลูกข้าวหอมมะลิ ร้อยละ 71.92 เสียเปรียบในต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิ ร้อยละ 11.73 เสียเปรียบในค่าแรงงานขั้นต่ำ ร้อยละ 24.89 เสียเปรียบในจำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรม ร้อยละ 94.37 และได้เปรียบในปริมาณผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่ ร้อยละ 53.52

ดังนั้น ประเทศไทยเสียเปรียบด้านปัจจัยการผลิต ร้อยละ 29.88 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย (ภาพที่ 5.13)

2. ด้านความต้องการ (อุปสงค์) มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 2 ปัจจัย คือ ประเทศไทยเสียเปรียบในปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิ ร้อยละ 68.86 และได้เปรียบในปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิ ร้อยละ 42.17

ดังนั้น ประเทศไทยเสียเปรียบด้านความต้องการ (อุปสงค์) ร้อยละ 13.35 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย (ภาพที่ 5.13)

3. ด้านสิ่งสนับสนุนเกี่ยวเนื่อง มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 2 ปัจจัย คือ ประเทศไทยเสียเปรียบในปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิ ร้อยละ 70.24 และเสียเปรียบในผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ร้อยละ 79.40

ดังนั้น ประเทศไทยเสียเปรียบด้านสิ่งสนับสนุนเกี่ยวเนื่องร้อยละ 74.82 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย (ภาพที่ 5.13)

4. ด้านกลยุทธ์โครงสร้างและสภาพการแข่งขัน มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 3 ปัจจัย คือ ประเทศไทยได้เปรียบในอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ร้อยละ 33.02 ได้เปรียบในอัตราเงินเฟ้อร้อยละ 67.74 และได้เปรียบในอัตราแลกเปลี่ยนร้อยละ 12.11

ดังนั้น ประเทศไทยได้เปรียบด้านกลยุทธ์โครงสร้างและสภาพการแข่งขันร้อยละ 37.62 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย (ภาพที่ 5.13)

ปี พ.ศ. 2556

1. ด้านปัจจัยการผลิต มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 5 ปัจจัย คือ ประเทศไทยเสียเปรียบในพื้นที่ปลูกข้าวหอมมะลิ ร้อยละ 75.03 เสียเปรียบในต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิ ร้อยละ 13.28 เสียเปรียบในค่าแรงงานขั้นต่ำ ร้อยละ 36.00 เสียเปรียบในจำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรม ร้อยละ 94.46 และได้เปรียบในปริมาณผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่ ร้อยละ 50.55

ดังนั้น ประเทศไทยเสียเปรียบด้านปัจจัยการผลิตร้อยละ 33.64 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย (ภาพที่ 5.14)

2. ด้านความต้องการ (อุปสงค์) มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 2 ปัจจัย คือ ประเทศไทยเสียเปรียบในปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิ ร้อยละ 70.08 และได้เปรียบในปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิ ร้อยละ 44.51

ดังนั้น ประเทศไทยได้เปรียบด้านความต้องการ (อุปสงค์) ร้อยละ 12.79 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย (ภาพที่ 5.14)

3. ด้านสิ่งสนับสนุนเกี่ยวเนื่อง มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 2 ปัจจัย คือ ประเทศไทยเสียเปรียบในปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิ ร้อยละ 72.09 และเสียเปรียบในผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ร้อยละ 79.29

ดังนั้น ประเทศไทยเสียเปรียบด้านสิ่งสนับสนุนเกี่ยวเนื่อง ร้อยละ 75.69 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย (ภาพที่ 5.14)

4. ด้านกลยุทธ์โครงสร้างและสภาพการแข่งขัน มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 3 ปัจจัย คือ ประเทศไทยได้เปรียบในอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ร้อยละ 33.64 ได้เปรียบในอัตราเงินเฟ้อ ร้อยละ 79.82 และได้เปรียบในอัตราแลกเปลี่ยน ร้อยละ 5.3

ดังนั้น ประเทศไทยได้เปรียบด้านกลยุทธ์โครงสร้างและสภาพการแข่งขัน ร้อยละ 39.59 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย (ภาพที่ 5.14)

2. ค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันเฉลี่ยต่อปีของแต่ละด้าน (ขั้นตอนที่ 3)

นำค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันในปัจจัยด้านต่างๆ มาหาค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันเฉลี่ยต่อปีได้ ดังนี้

1. ด้านปัจจัยการผลิต มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 5 ปัจจัย คือ ประเทศไทยเสียเปรียบในพื้นที่ปลูกข้าวหอมมะลิเฉลี่ย ร้อยละ 75.33 เสียเปรียบในต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ย ร้อยละ 12.13 เสียเปรียบในค่าแรงงานขั้นต่ำเฉลี่ย ร้อยละ 13.80 เสียเปรียบในจำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรมเฉลี่ย ร้อยละ 94.41 และได้เปรียบในปริมาณผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่เฉลี่ย ร้อยละ 53.04

ดังนั้น ประเทศไทยเสียเปรียบด้านปัจจัยการผลิตเฉลี่ย ร้อยละ 28.53 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย (ภาพที่ 5.15)

2. ด้านความต้องการ (อุปสงค์) มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 2 ปัจจัย คือ ประเทศไทยเสียเปรียบในปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิเฉลี่ย ร้อยละ 71.06 และได้เปรียบในปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิเฉลี่ย ร้อยละ 55.65

ดังนั้น ประเทศไทยเสียเปรียบด้านความต้องการ (อุปสงค์) เฉลี่ยร้อยละ 7.71 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย (ภาพที่ 5.15)

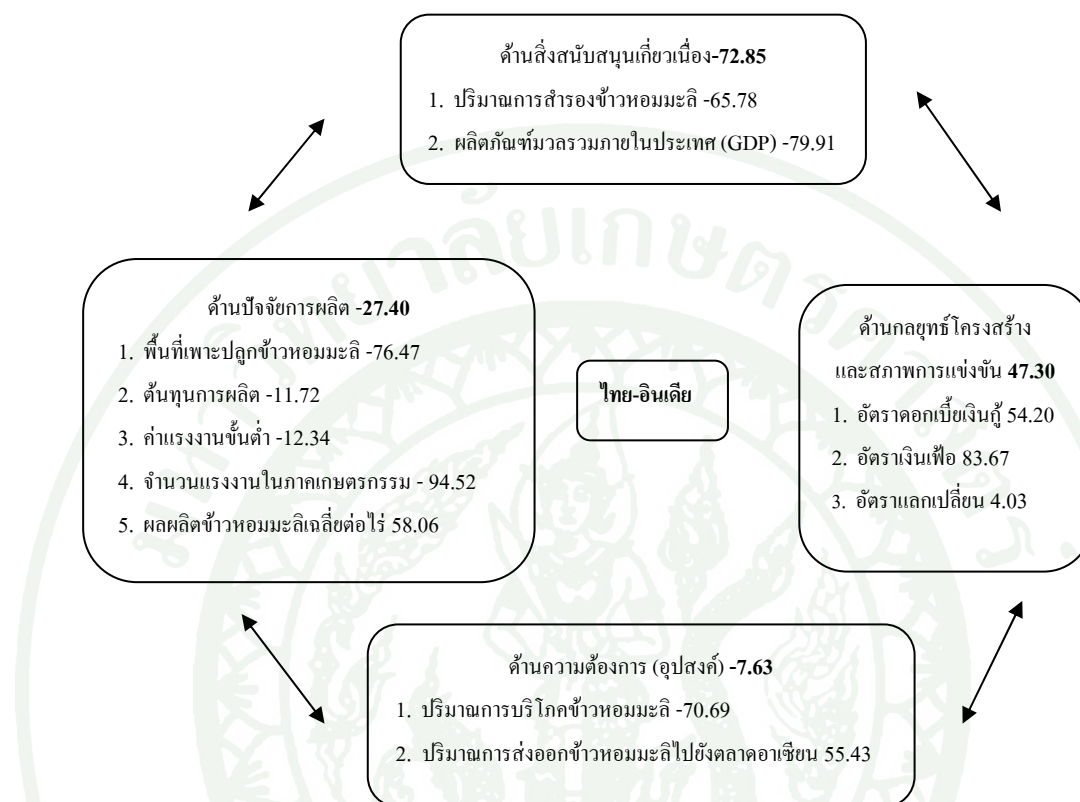
3. ด้านสิ่งสนับสนุนเกี่ยวเนื่อง มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 2 ปัจจัย คือ ประเทศไทยเสียเปรียบในปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิเฉลี่ย ร้อยละ 71.79 และเสียเปรียบในผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) เฉลี่ย ร้อยละ 80.25

ดังนั้น ประเทศไทยเสียเปรียบด้านสิ่งสนับสนุนเกี่ยวเนื่องเฉลี่ย ร้อยละ 76.02 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย (ภาพที่ 5.15)

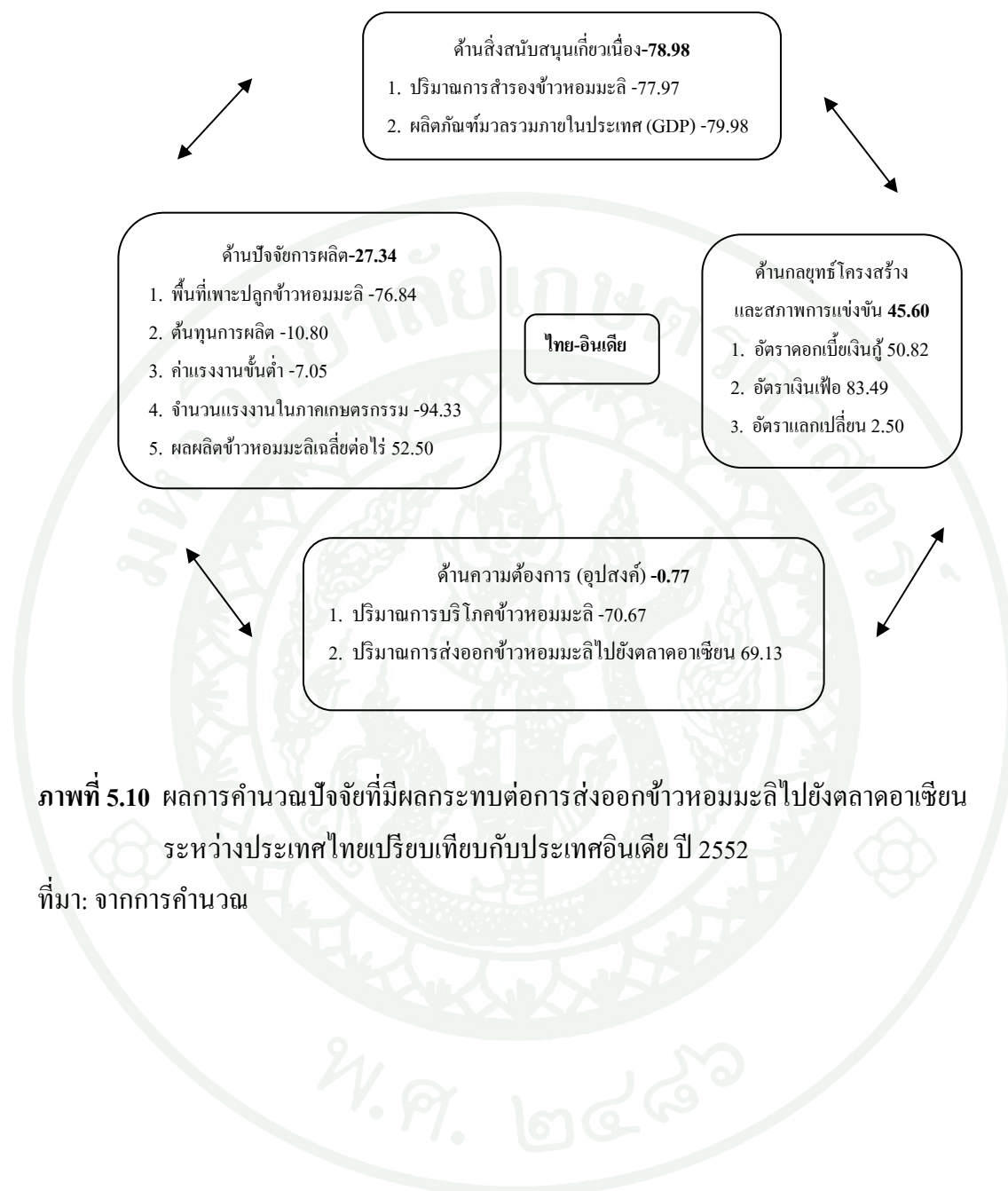
4. ด้านกลยุทธ์โครงสร้างและสภาพการแข่งขัน มีผลลัพธ์ของค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของ 3 ปัจจัย คือ ประเทศไทยได้เปรียบในอัตราดอกเบี้ยเงินกู้เฉลี่ย ร้อยละ 38.81 ได้เปรียบในอัตราเงินเฟ้อเฉลี่ย ร้อยละ 74.09 และได้เปรียบในอัตราแลกเปลี่ยน ร้อยละ 5.54

ดังนั้น ประเทศไทยได้เปรียบด้านกลยุทธ์โครงสร้างและสภาพการแข่งขันเฉลี่ย ร้อยละ 26.05 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย (ภาพที่ 5.15)

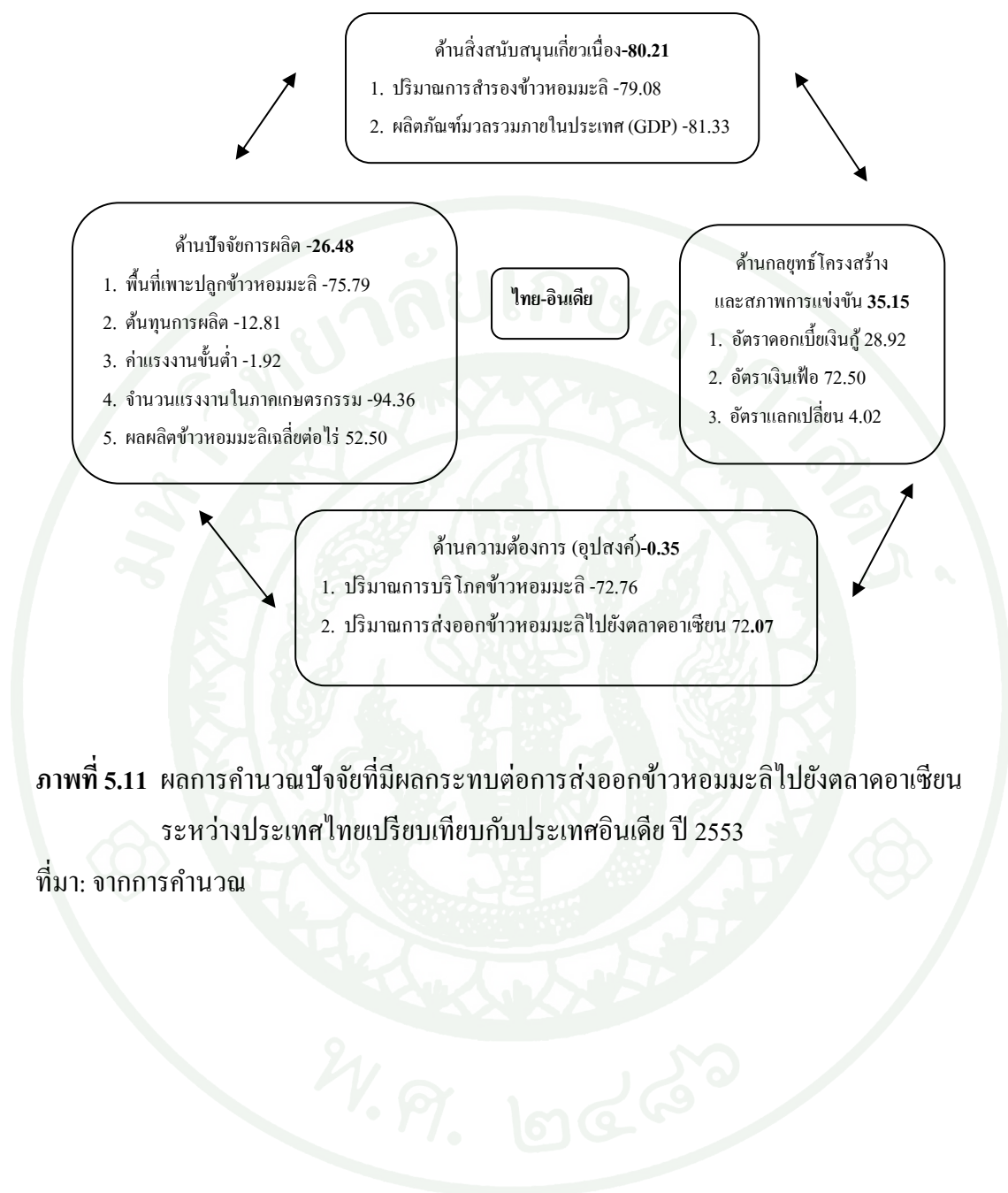
ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้สามารถนำมาสรุปเป็นภาพตามแบบจำลอง Diamond Model ได้ดังนี้

ภาพที่ 5.9 ผลการคำนวณปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน
ระหว่างประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย ปี 2551
ที่มา: จากการคำนวณ

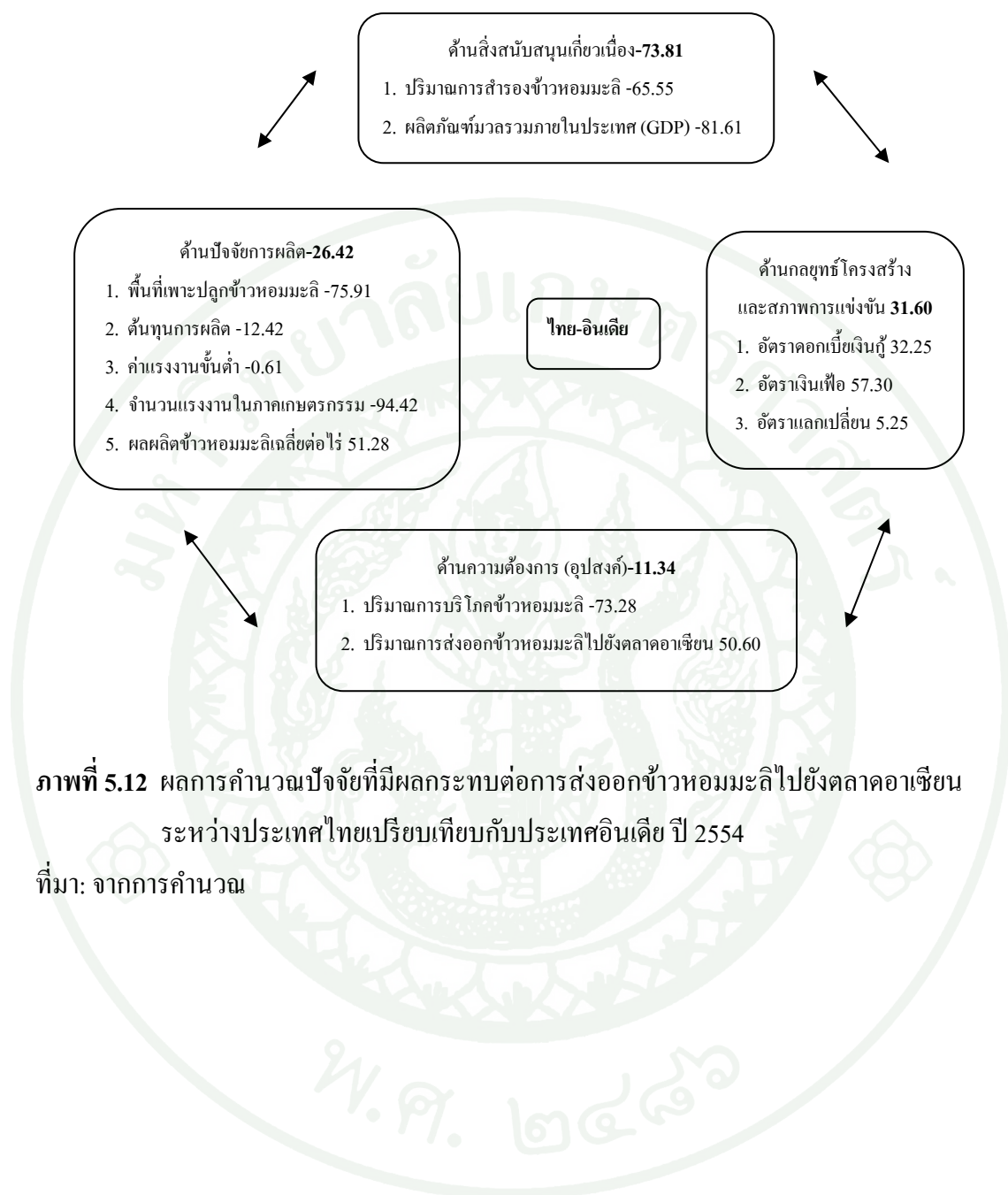

ภาพที่ 5.10 ผลการคำนวณปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน
ระหว่างประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย ปี 2552
ที่มา: จากการคำนวณ

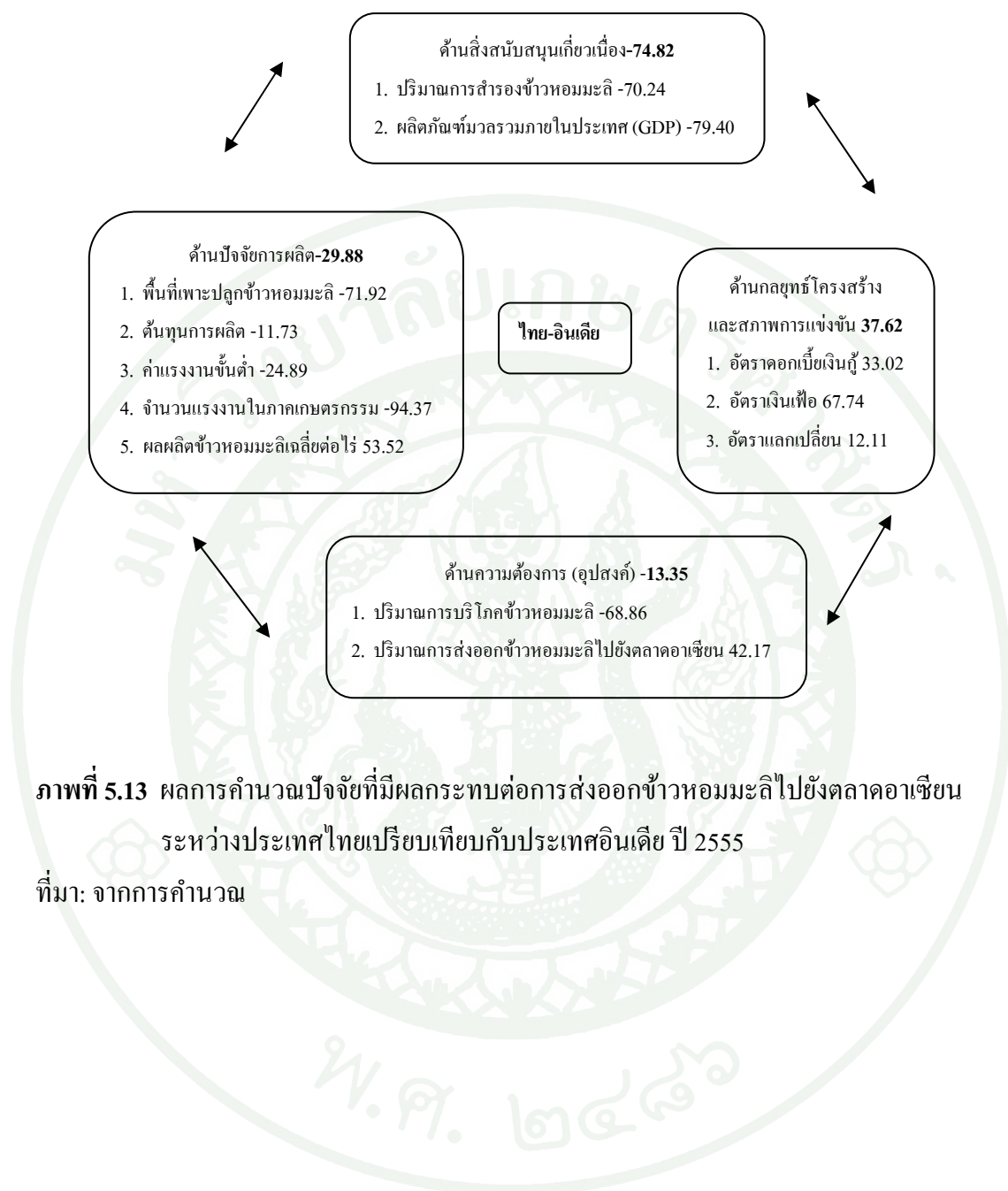

ภาพที่ 5.11 ผลการคำนวณปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน
ระหว่างประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย ปี 2553

ที่มา: จากการคำนวณ

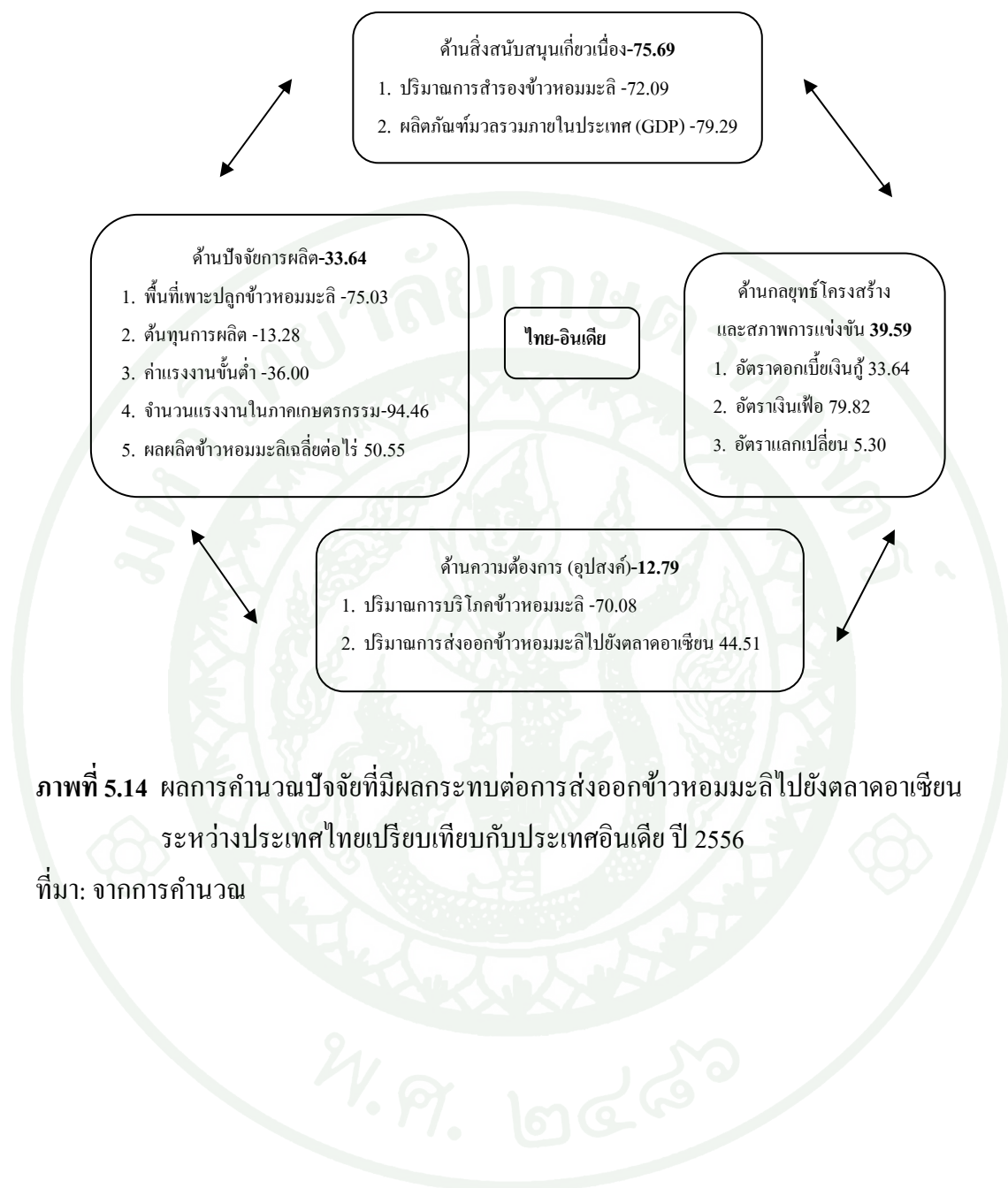

ภาพที่ 5.12 ผลการคำนวณปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน
ระหว่างประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย ปี 2554
ที่มา: จากการคำนวณ

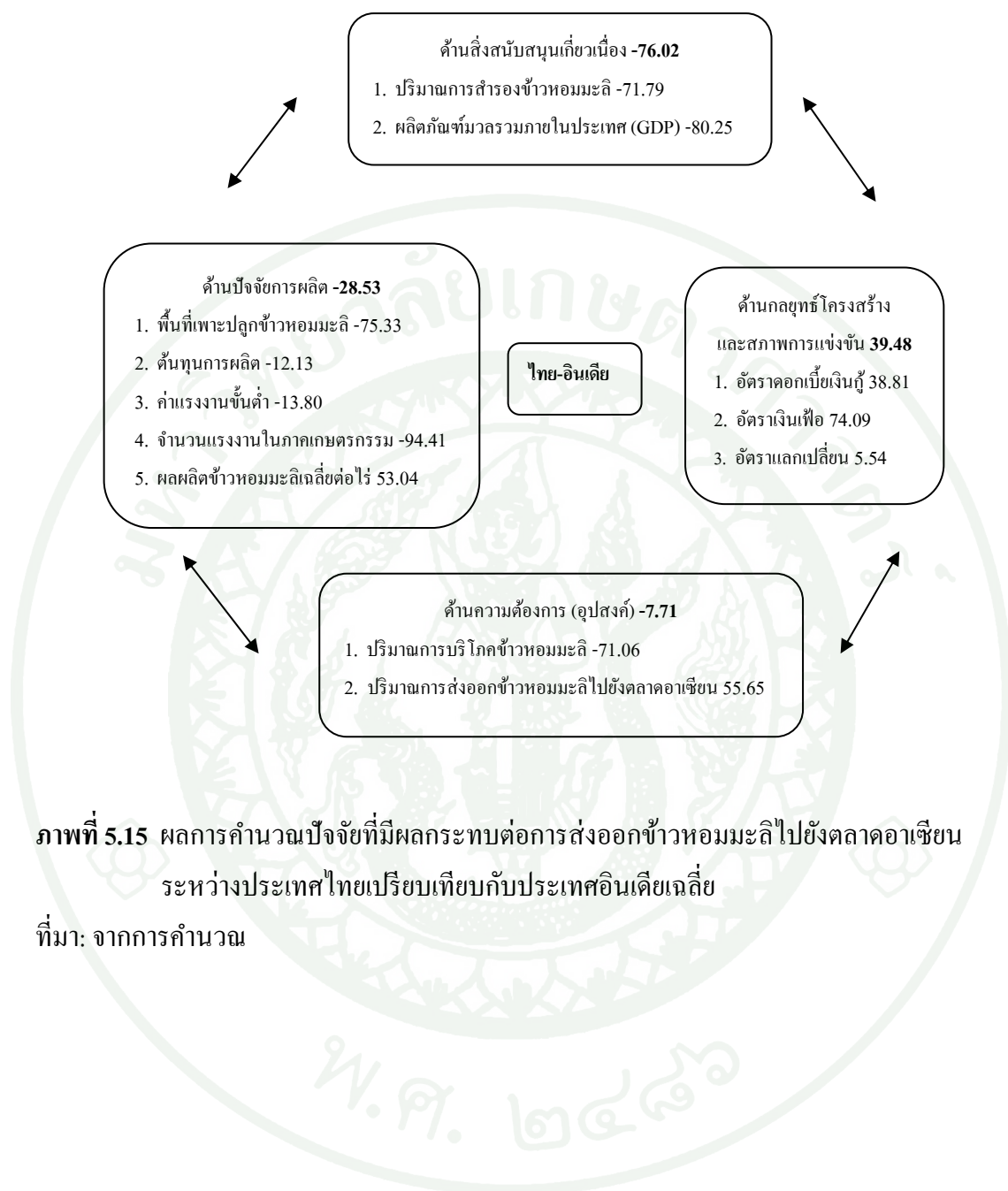
ภาพที่ 5.13 ผลการคำนวณปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน
ระหว่างประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย ปี 2555

ที่มา: จากการคำนวณ

ภาพที่ 5.14 ผลการคำนวณปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน
ระหว่างประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย ปี 2556

ที่มา: จากการคำนวณ

ภาพที่ 5.15 ผลการคำนวณปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน
ระหว่างประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศอินเดียเฉลี่ย
ที่มา: จากการคำนวณ

3. ค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันในภาพรวม (E) (ขั้นตอนที่4)

เมื่อนำค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันในปัจจัยด้านต่างๆ โดยเฉลี่ยช่วงปี 2551-2556 คูณกับค่าถ่วงน้ำหนัก ทำให้สามารถหาภาพรวมของความได้เปรียบเสียเปรียบในปัจจัยแต่ละด้านได้ดังนี้

1. การหาค่าถ่วงน้ำหนักในแต่ละด้าน

- ปัจจัยด้านปัจจัยการผลิต ซึ่งมีตัวชี้วัด 5 ตัว จะถ่วงน้ำหนักโดยค่า $\frac{5}{12} * 100 = 41.67\%$

- ปัจจัยด้านกลยุทธ์โครงสร้างและสภาพการแข่งขัน ซึ่งมีตัวชี้วัด 3 ตัว จะถ่วงน้ำหนักโดยค่า $\frac{3}{12} * 100 = 25.00\%$

- ปัจจัยด้านความต้องการ (อุปสงค์) และปัจจัยด้านสิ่งสนับสนุนเกี่ยวเนื่อง ซึ่งมีตัวชี้วัด 2 ตัว จะถ่วงน้ำหนักโดยค่า $\frac{2}{12} * 100 = 16.67\%$

2. การหาค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันในภาพรวม

- ปัจจัยด้านปัจจัยการผลิต $\frac{-28.53 * 41.67}{100} = -11.89$

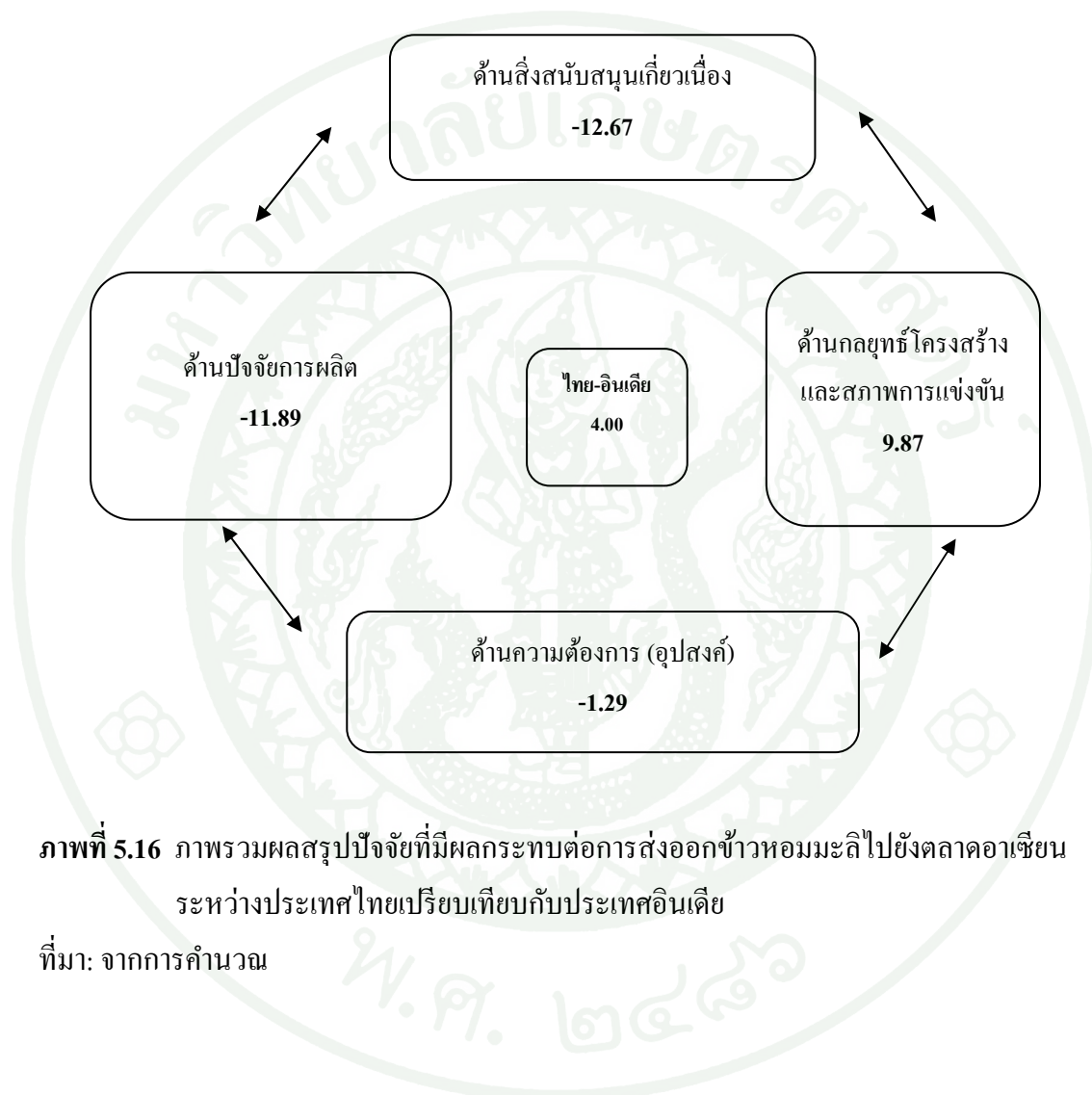
- ปัจจัยด้านความต้องการ (อุปสงค์) $\frac{-7.71 * 16.67}{100} = -1.29$

- ปัจจัยด้านสิ่งสนับสนุนเกี่ยวเนื่อง $\frac{-76.02 * 16.67}{100} = -12.67$

- ปัจจัยด้านกลยุทธ์โครงสร้างและสภาพการแข่งขัน $\frac{35.77 * 25}{100} = 8.94$

$$\text{ดังนั้น } \frac{-11.89-1.29-12.67+8.94}{4} = -4.23$$

สามารถสรุปได้ว่า ประเทศไทยมีความเสียเปรียบต่อประเทศอินเดีย ร้อยละ 4.23 (ภาพที่ 5.16)

ภาพที่ 5.16 ภาพรวมผลสรุปปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน
ระหว่างประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย
ที่มา: จากการคำนวณ

**ผลการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage-RCA) ในการส่งออกข้าวหอมมะลิของประเทศไทย เปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม และอินเดียไป
ยังตลาดอาเซียน**

เป็นการวิเคราะห์เพื่อหาความได้เปรียบด้านการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นวิธีการเปรียบเทียบสัดส่วนของสินค้าในการส่งออกของประเทศหนึ่งๆ เมื่อเปรียบเทียบกับสัดส่วนของสินค้านั้นในตลาดโลก ในที่นี้จะทำการวิเคราะห์การส่งออกข้าวหอมมะลิของ 3 ประเทศด้วยกัน คือ ประเทศเวียดนาม ประเทศอินเดีย และประเทศไทยส่งออกไปยังตลาดอาเซียน ซึ่งมีสูตรที่ใช้ในการคำนวณดังนี้

$$RCA = \frac{x_i^a / x^a}{x_i^w / x^w}$$

โดยที่	RCA	คือ	ค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน
	x_i^a	คือ	มูลค่าการส่งออกข้าวหอมมะลิของประเทศ a ไปยังตลาดอาเซียน
	x^a	คือ	มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรทั้งหมดของประเทศ a ไปยังตลาดอาเซียน
	x_i^w	คือ	มูลค่าการส่งออกข้าวหอมมะลิของโลก
	x^w	คือ	มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรทั้งหมดของโลก
	i	คือ	ข้าวหอมมะลิ
	a	คือ	ประเทศไทย เวียดนาม และอินเดีย
	w	คือ	โลก

ค่า RCA ที่ได้จะนำไปเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของโลกซึ่งมีค่าเท่ากับ 1 ดังนั้นจึงสามารถแปลความหมายของ RCA ได้ดังนี้ ถ้าค่า RCA มากกว่า 1 แสดงว่า ประเทศนั้นมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกข้าวหอมมะลิเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ

ถ้าค่า RCA น้อยกว่า 1 แสดงว่า ประเทศนั้นไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกสินค้าข้าวหอมมะลิเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ

จากสูตรข้างต้นสามารถนำมาหาค่า RCA ของประเทศไทย เวียดนาม และอินเดียได้ดังนี้

ตารางที่ 5.6 การคำนวณค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) ของการส่งออกข้าวหอมมะลิของประเทศไทย เวียดนาม และอินเดียไปยังตลาดอาเซียนระหว่างปี 2547-2555

ประเทศผู้ส่งออก	ปีที่ทำการศึกษา								
	2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555
ไทย	0.82	1.48	1.67	1.55	1.41	1.35	1.13	1.33	2.36
เวียดนาม	1.74	3.04	3.05	2.86	2.32	1.81	2.04	1.89	2.91
อินเดีย	0.81	1.30	1.14	0.97	0.77	0.65	0.65	0.89	2.27

ที่มา: จากการคำนวณ

จากตารางที่ 5.6 ซึ่งแสดงผลการคำนวณค่า RCA การส่งออกข้าวหอมมะลิเมื่อเปรียบเทียบกับสินค้าทั้งหมดของประเทศไทย เวียดนาม และอินเดียไปยังตลาดอาเซียน ระหว่างปี 2547-2555 จะเห็นได้ว่าค่า RCA การส่งออกข้าวหอมมะลิของประเทศไทย และเวียดนามนั้นมีค่ามากกว่า 1 เกือบทุกปี ยกเว้นเพียงปี 2547 เพียงปีเดียวที่ค่า RCA ของไทยมีค่าน้อยกว่า 1 ส่วนประเทศอินเดียนั้นพบว่า ค่า RCA ส่วนใหญ่มีค่าน้อยกว่า 1 แสดงให้เห็นว่า ประเทศไทย และเวียดนามเป็นประเทศที่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน

เมื่อพิจารณาในช่วงปี 2547-2548 พบว่าค่า RCA ของประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น คือมีค่าเท่ากับ 0.82 และ 1.48 ตามลำดับ ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับประเทศเวียดนาม และอินเดีย โดยประเทศเวียดนามมีค่า RCA เท่ากับ 1.74 และ 3.04 ตามลำดับ และประเทศอินเดียมียค่า RCA เท่ากับ 0.81 และ 1.30 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาในช่วงปี 2549-2553 พบว่า ค่า RCA ของประเทศไทย และอินเดียมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยค่า RCA ของไทยเท่ากับ 1.67 1.55 1.41 1.35 และ 1.13 ตามลำดับ และประเทศอินเดียมียค่า RCA เท่ากับ 1.14 0.97 0.77 0.65 และ 0.65 ตามลำดับ มีเพียงประเทศเวียดนามเพียงประเทศเดียวที่ค่า RCA มีแนวโน้มลดลงในช่วง 4 ปีแรก (ช่วงปี 2549-2552) และปรับเพิ่มสูงขึ้นอีกครั้งในปี 2553 มีค่า RCA เท่ากับ 3.05 2.86 2.32 1.81 และ 2.04 ตามลำดับ มีสาเหตุเนื่องมาจาก ประเทศเวียดนามเริ่มใช้นโยบาย 3 ลด 3 เพิ่ม (สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทย, 2555) ซึ่ง 3 ลด คือ ลดปริมาณการใช้เมล็ดพันธุ์ให้เหมาะสม ลดการใช้ปุ๋ยเคมี และลดการใช้ยาปราบศัตรูพืชและวัชพืช ส่วน 3 เพิ่ม คือ เพิ่มผลผลิต เพิ่มคุณภาพ และเพิ่มผลกำไร ซึ่งนโยบายนี้ได้ช่วยลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิตให้แก่ชาวนาเวียดนามได้อย่างมาก

เมื่อพิจารณาในช่วงปี 2554-2555 พบว่าค่า RCA ของทั้ง 3 ประเทศ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน โดยค่า RCA ของไทยมีค่าเท่ากับ 1.33 และ 2.36 ตามลำดับ ค่า RCA ของเวียดนามมีค่าเท่ากับ 1.89 และ 2.91 ตามลำดับ และค่า RCA ของอินเดียมียค่าเท่ากับ 0.89 และ 2.27 ตามลำดับ เนื่องมาจากเศรษฐกิจของโลกเริ่มขยายตัว ประกอบกับประเทศไทยประสบกับปัญหาอุทกภัยครั้งใหญ่ในช่วงปี 2554 (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2556) จึงทำให้ประเทศเวียดนาม และอินเดียสามารถส่งออกข้าวหอมมะลิของไทยได้เพิ่มขึ้น ทำให้ค่า RCA ของประเทศเวียดนาม และอินเดียมียค่ามากขึ้น

ผลจากการวิเคราะห์ค่า RCA ดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าในช่วงปี 2547-2548 ประเทศไทย เวียดนาม และอินเดียมีแนวโน้มการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียนได้เพิ่มมากขึ้น โดยดูจากค่า RCA ที่มากขึ้น ซึ่งค่า RCA เฉลี่ยในช่วงนี้ของทั้ง 3 ประเทศมีค่ามากกว่า 1 แสดงว่าเมื่อมองภาพรวมแล้วในช่วงปี 2547-2548 ประเทศไทย เวียดนาม และอินเดีย มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน สำหรับในช่วงปี 2549-2553 เป็นช่วงที่ประเทศไทย และเวียดนามมีได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน โดยประเทศไทยมีแนวโน้มการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียนลดลง ขณะที่ประเทศเวียดนามมีแนวโน้มการส่งออกลดลงในช่วง 4 ปีแรก (ปี 2549-2552) และมีการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียนเพิ่มขึ้นในปี 2553 ส่วนประเทศอินเดีย มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียนเพียงแค่ปีเดียวเท่านั้น คือ ในปี 2549 หลังจากนั้นประเทศอินเดียก็ไม่ได้มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียนมาโดยตลอด และในช่วงสุดท้าย คือ ช่วงปี 2554-2555 ประเทศไทยและเวียดนาม ยังคงมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียนเหมือนเดิม อีกทั้งการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียนของทั้ง 2 ประเทศก็มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นด้วย ส่วนประเทศอินเดียนั้นยังคงไม่ได้มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียนในปี 2554 แต่ค่า RCA ในปี 2555 มีการปรับตัวเพิ่มสูงขึ้นจนมีค่ามากกว่า 1 จึงทำให้ในปีนั้นประเทศอินเดียมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน ทั้งนี้ค่า RCA ที่คำนวณได้ในแต่ละประเทศมีความแตกต่างกัน ซึ่งเป็นผลมาจากการที่แต่ละประเทศมีส่วนการส่งออกข้าวหอมมะลิต่อสินค้าเกษตรทั้งหมดที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ประเทศที่มีการส่งออกข้าวหอมมะลิมาก จะทำให้ค่า RCA สูงตามไปด้วย

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ในการศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ส่วนคือ 1. ศึกษาความได้เปรียบเชิงแข่งขันของการส่งออกข้าวหอมมะลิของประเทศไทย เวียดนาม และอินเดีย และ 2. ศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏของการส่งออกข้าวหอมมะลิของประเทศไทย เวียดนามและอินเดีย ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. การศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 คือ การวิเคราะห์ความได้เปรียบเชิงแข่งขันจากการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิของประเทศไทย เปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม และอินเดียโดยใช้แบบจำลอง Diamond Model ร่วมกับการหาค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันซึ่งเป็นแนวคิดของรองศาสตราจารย์ จีรพรรณ กุลดิลกในการวิเคราะห์ พบว่า ประเทศไทยมีความได้เปรียบเสียเปรียบต่อประเทศเวียดนาม และอินเดียในด้านต่างๆ แตกต่างกันไป โดยประเทศไทยมีความได้เปรียบต่อประเทศเวียดนาม 3 ด้าน คือ 1. ด้านความต้องการ (อุปสงค์) 2. ด้านสิ่งสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง และ 3. ด้านกลยุทธ์โครงสร้างและสภาพการแข่งขัน และมีความเสียเปรียบต่อประเทศเวียดนาม 1 ด้าน คือ ด้านปัจจัยการผลิต และประเทศไทยมีความได้เปรียบต่อประเทศอินเดียเพียงด้านเดียว คือ ด้านกลยุทธ์โครงสร้างและสภาพการแข่งขัน และเสียเปรียบต่อประเทศอินเดีย 3 ด้าน คือ 1. ด้านปัจจัยการผลิต 2. ด้านความต้องการ (อุปสงค์) และ 3. ด้านสิ่งสนับสนุนและเกี่ยวเนื่อง ซึ่งเมื่อดูภาพรวมตั้งแต่ปี 2551-2556 สรุปได้ว่า ประเทศไทยมีความได้เปรียบประเทศเวียดนาม ร้อยละ 2.02 และเสียเปรียบต่อประเทศอินเดีย ร้อยละ 4.84

จะเห็นว่าถ้าดูเฉพาะปัจจัยด้านปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิ ประเทศไทยมีความได้เปรียบต่อคู่แข่งที่สำคัญอย่างประเทศเวียดนาม และอินเดีย สามารถส่งออกข้าวหอมมะลิได้มากที่สุด แต่เมื่อดูปัจจัยด้านอื่นๆ ประกอบ พบว่าประเทศไทยมีความเสียเปรียบในด้านต่างๆ หลายด้าน ค่าแรงงานขั้นต่ำ ต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิ จำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรม เป็นต้น ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้สามารถปรับปรุง พัฒนาให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นได้ เช่น ปัจจัยด้านต้นทุนการผลิต เราสามารถลดต้นทุนการผลิตได้ เช่น ลดการใช้สารเคมี หันมาใช้ปุ๋ยชีวภาพแทน ด้านปริมาณการ

ผลิต และด้านผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ทำให้ได้โดยปรับปรุง พัฒนาสายพันธุ์ข้าวให้มีคุณภาพมากขึ้น ทนต่อโรค และศัตรูพืช ให้ความรู้ และข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่ชาวนา เป็นต้น สิ่งต่างๆ เหล่านี้ จะส่งผลให้ประเทศไทยได้เปรียบในการส่งออกข้าวหอมมะลิมากยิ่งขึ้น

2. การศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 คือ การวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏของการส่งออกข้าวหอมมะลิของประเทศไทย เวียดนามและอินเดียไปยังตลาดอาเซียน

เมื่อพิจารณาในช่วงปี 2547-2548 พบว่าเป็นช่วงที่ประเทศไทย เวียดนาม และอินเดียมีค่า RCA เพิ่มขึ้น โดยค่า RAC ของไทย และอินเดียมีลักษณะเหมือนกัน คือ มีค่าน้อยกว่า 1 ในปี 2547 และมีค่ามากกว่า 1 ในปี 2548 แสดงว่าประเทศไทย และอินเดียไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียนในปี 2547 แต่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียนในปี 2549 ซึ่งแตกต่างจากประเทศเวียดนาม เนื่องจากเวียดนามมีค่า RCA มากกว่า 1 ทั้ง 2 ปี แสดงว่าประเทศเวียดนามมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียนทั้งในปี 2548 และ 2549

เมื่อพิจารณาในช่วงปี 2549-2553 ซึ่งเป็นช่วงที่ไทย และเวียดนามมีค่า RCA มากกว่า 1 ทุกปี แสดงว่าไทย และเวียดนามมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน ซึ่งแตกต่างจากประเทศอินเดีย เนื่องมาจากประเทศอินเดียมีค่า RCA มากกว่า 1 เพียงปีเดียว คือ ในปี 2549 (มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน) แต่หลังจากนั้นค่า RCA ก็มีการปรับตัวลดลงมาโดยตลอด แสดงว่าในช่วงปี 2550-2553 ประเทศอินเดียไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน

เมื่อพิจารณาในช่วงปี 2554-2555 เป็นช่วงที่ไทยมีค่า RCA มากกว่า 1 และค่า RCA มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น แสดงว่าไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน ซึ่งค่า RCA ของประเทศเวียดนามก็มีค่ามากกว่า 1 และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น เช่นเดียวกัน แสดงว่า ประเทศเวียดนามมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียนเช่นเดียวกัน ส่วนอินเดียนั้น ถึงแม้ว่าค่า RCA จะมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น แต่ถ้า RCA ในปี 2554 ยังคงน้อยกว่า 1 อยู่ แสดงให้เห็นว่าประเทศอินเดียไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียนในปี 2554 แต่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียนในปี 2555 ซึ่งสาเหตุที่โดยส่วนใหญ่แล้ว

ประเทศอินเดียมีความเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน เพราะประเทศอินเดียไม่ได้เน้นการส่งออกข้าวหอมมะลิเป็นรายได้หลักของประเทศ เนื่องจากประชากรในประเทศอินเดียมีจำนวนมาก ข้าวที่ผลิตได้ส่วนใหญ่จึงต้องเก็บไว้สำหรับการบริโภคภายในประเทศเป็นหลัก ส่วนที่เหลือจากการบริโภคถึงนำส่งออกไปต่างประเทศ

ผลจากการศึกษาค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของตัวชี้วัดต่างๆ ตามหลัก Diamond Model พบว่า ประเทศไทยมีความเสียเปรียบต่อประเทศอินเดีย แต่ผลจากการศึกษาค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) พบว่า ประเทศอินเดียมีความเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน แสดงให้เห็นว่า ในปัจจุบันประเทศอินเดียยังไม่ใช่คู่แข่งที่สำคัญในการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน เนื่องจากประเทศอินเดียไม่ได้ส่งออกข้าวหอมมะลิเป็นหลัก แต่ค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขันของตัวชี้วัดต่างๆ ที่คำนวณได้สะท้อนให้เห็นว่า ถ้าประเทศอินเดียมีความต้องการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียนมากขึ้น ประเทศอินเดียอาจเป็นคู่แข่งที่สำคัญของไทย เพราะมีศักยภาพของความได้เปรียบเชิงแข่งขันในด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านปัจจัยการผลิต

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิเคราะห์ความได้เปรียบเชิงแข่งขันของการส่งออกข้าวหอมมะลิของประเทศไทย เวียดนาม และอินเดียไปยังตลาดอาเซียน และการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏของการส่งออกข้าวหอมมะลิของประเทศไทย เวียดนาม และอินเดียไปยังตลาดอาเซียน สามารถนำมาสรุปเป็นข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาและข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไปได้ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา

เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นประเทศส่งออกข้าวหอมมะลิมากที่สุดของโลกต่อไป จำเป็นต้องปรับปรุง พัฒนาปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อ การส่งออกข้าวหอมมะลิ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านปัจจัยการผลิต ดังนี้

1. ส่งเสริมให้ชาวนาลดต้นทุนการปลูกข้าวอย่างจริงจัง รมรณรงค์ให้ใช้ปุ๋ยชีวภาพแทนปุ๋ยเคมีที่มีราคาสูงขึ้น โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเข้ามาดูแลและส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาพันธุ์ข้าวที่สามารถเพาะปลูกได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น ทนต่อโรค และศัตรูพืช มีระบบป้องกันน้ำท่วมอย่างยั่งยืนเพื่อป้องกันความเสียหายในฤดูน้ำหลาก
2. จัดให้มีการจำหน่ายวัตถุดิบต่างๆ ในการปลูกข้าว เช่น เมล็ดพันธุ์ข้าว ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืชต่างๆ เป็นต้น ในราคาถูกกว่าท้องตลาดเพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว
3. รัฐบาลควรมีมาตรการเพื่อควบคุมค่าแรงงานขั้นต่ำให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม ไม่ให้สูงเกินไปหรือต่ำเกินไป เช่น การควบคุมจำนวนแรงงานต่างด้าวให้เหมาะสม
4. จัดให้มีการอบรม ให้ความรู้ในด้านต่างๆแก่เกษตรกร ให้รู้จักนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยต่างๆมาประยุกต์ใช้กับการปลูกข้าว เพื่อเพิ่มศักยภาพ และประสิทธิภาพในการผลิตข้าวให้มากยิ่งขึ้น
5. เพิ่มช่องทางในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับข้าว จัดให้มีการจำหน่ายข้าวหอมมะลิราคาถูกลงตามงานแสดงสินค้าต่างๆ ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการบริโภคข้าวหอมมะลามากขึ้น
6. รัฐบาลควรมีมาตรการตรวจสอบข้าวหอมมะลิไม่ให้มีการปลอมปนข้าว มีบรรจุภัณฑ์ที่ได้มาตรฐาน เป็นการรักษามาตรฐาน และคุณภาพข้าวหอมมะลิเพื่อให้ผู้บริโภคมีความเชื่อมั่นในคุณภาพข้าวหอมมะลิไทย รวมถึงการตรวจสอบการปนเปื้อนของสารเคมีต่างๆ ในข้าวหอมมะลิเพื่อเพิ่มความมั่นใจให้แก่ผู้บริโภคมากขึ้น
7. จัดโครงการให้สินเชื่อแก่ชาวนาในอัตราดอกเบี้ยต่ำ หรือมีช่วงปลอดดอกเบี้ย เพื่อเป็นการช่วยลดต้นทุนการผลิตข้าวของชาวนาให้ลดลง
8. หลังจากมีการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558 ประเทศไทยควรสร้างความร่วมมือที่ดีกับประเทศเวียดนามในการส่งออกข้าวหอมมะลิ เพื่อเพิ่มความสามารถในการส่งออกข้าวหอมมะลิให้มีอำนาจในการต่อรองมากขึ้น และสามารถแข่งขันกับประเทศอินเดียได้

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิของประเทศไทย เวียดนาม และอินเดียไปยังตลาดอาเซียนเพียงตลาดเดียว แต่ความเป็นจริงแล้วข้าวหอมมะลิไทยยังเป็นสินค้าที่ต้องการของอีกหลายประเทศทั่วโลก ดังนั้นการศึกษาในครั้งต่อไปจะทำการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออกข้าวหอมมะลิระหว่างตลาดอาเซียนกับตลาดอื่นๆ เช่น ตลาดอเมริกา

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

เกรนทร์ ถาวร. 2546. องค์ประกอบปัจจัยที่มีผลต่อการขยายตัวของ การส่งออกข้าวของไทย.

วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

การค้าไทย. 2556. สถิติมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรที่สำคัญ. (Online). www2.ops3.moc.go.th,

10 กันยายน 2556.

ขานขนิษฐ อัมพประภา. 2548. การวิเคราะห์นโยบาย และปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออกข้าวไทย

ระหว่างปี พ.ศ.2530-2544. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จิรพรรณ กุลดิลก. 2546. แนวทางการเพิ่มศักยภาพการแข่งขันและการขยายการลงทุนของ

ธุรกิจเสื้อผ้าสำเร็จรูปเพื่อเตรียมความพร้อมกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน.

รายงานการวิจัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ชนงกรณ์ กุณฑลบุตร. 2548. การบริหารธุรกิจระหว่างประเทศ. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชนัฐฐา อยู่เสนาสน์. 2539. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อราคาส่งออกข้าวไทย.

วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร,

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ฐะปะนีย์ มะลิซ้อน. 2539. ความสามารถในการแข่งขันส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศ

ไทย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร,

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ธนาคารโลก. 2551-2556. ค่าแรงงานขั้นต่ำ จำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรม ปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ และอัตราเงินเฟ้อของประเทศไทย เวียดนาม และอินเดีย. (Online). <http://data.worldbank.org>, 25 เมษายน 2557.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2556. ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ. (Online). www.bot.or.th, 10 พฤษภาคม 2557.

นุสรุ นาคคำ. 2549. การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์การนำเข้าสินค้าทุนของประเทศไทยจากประเทศญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกา. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ประพันธ์ เสวตนันท์ และ ไพศาล เล็กอุทัย. 2544. หลักเศรษฐศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประภาพร ศรีเหรา. 2543. การศึกษาเปรียบเทียบสถานการณ์การแข่งขันการค้าข้าวส่งออกของประเทศไทยและเวียดนาม. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พงศกร ตั้งสยามวนิชย์. 2552. ศักยภาพการส่งออกข้าวของไทย. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยนเรศวร.

พนิตนาฏ ยวงศิริ. 2553. การเปรียบเทียบศักยภาพการส่งออกข้าวของไทยและเวียดนาม. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ภาณุ วสุนธราภิวัฒน์. 2545. ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏและปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์การส่งออกปลาทูน่ากระป๋องของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

รัตนา สายคณิต. 2543. **หลักเศรษฐศาสตร์: มหเศรษฐศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. 2549. **เศรษฐศาสตร์การจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิโรจน์ เดชนาบุญชาชัย. 2548. **การจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร. 2556. **มูลค่าการส่งออกสินค้าที่สำคัญของไทย**. (Online). www2.ops3.moc.go.th, 10 กันยายน 2556.

สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทย. 2550. **นโยบายต่างๆ และปัญหาในการส่งออกข้าวไทย**. (Online). www.riceexporters.or.th, 5 มีนาคม 2557.

สายฝน ตรีกลสุทรพิย์. 2543. **ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบการส่งออกข้าวของไทยในปี 2529-2539**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

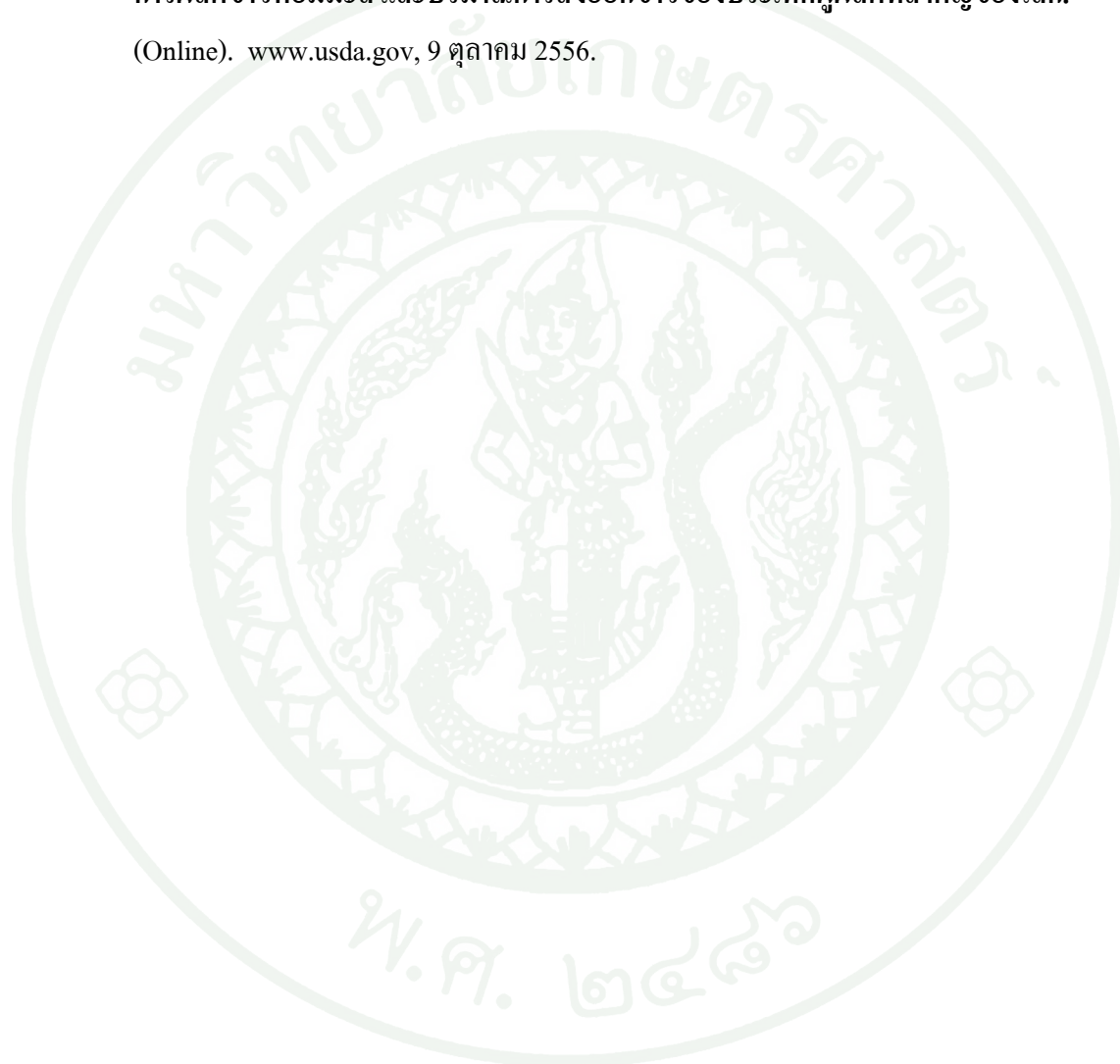
สำนักเศรษฐกิจการเกษตร. 2556. **วิธีการตลาดข้าวไทย**. (Online). www.oae.go.th, 15 กุมภาพันธ์ 2557.

Global Trade Atlas. 2006-2013. **ผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่ ปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิ ปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิ และปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิของไทย** เวียดนาม และอินเดีย. (Online). www.gtis.com/gta, 20 มีนาคม 2557.

Porter, M. E. 1990-1998. **The Competitive Advantage of Nations**. Free Press, New York.

Siamwalla, A and S. Haykin. 1983. **The World Rice Market: Structure, Conduct, and Performance.** Research Report 39 to International Food Policy Research Institute.

USDA (United States Department of Agriculture). 2556. พื้นที่เพาะปลูกข้าว ผลผลิตข้าว ต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิ และปริมาณการส่งออกข้าวของประเทศผู้ผลิตที่สำคัญของโลก. (Online). www.usda.gov, 9 ตุลาคม 2556.

วิธีการคำนวณค่าดัชนีความได้เปรียบเชิงแข่งขัน

ไทย-เวียดนาม

1. ด้านปัจจัยการผลิต

ปี พ.ศ. 2551

พื้นที่เพาะปลูกข้าวหอมมะลิ หาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 + \frac{(63.8 - 45.66) * 100}{63.8} \\ &= 100 + 28.43 \\ &= 128.43 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในพื้นที่เพาะปลูกข้าวหอมมะลิ 128.43 หรือร้อยละ 28.43 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

ต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิ หาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 - \frac{(5,800 - 4,978) * 100}{5,800} \\ &= 100 - 14.17 \\ &= 85.83 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิ 85.83 หรือร้อยละ 100 - 85.83 = 14.17 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

ค่าแรงงานขั้นต่ำ หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 - \frac{(154 - 41) * 100}{154} \\ &= 100 - 73.37 \\ &= 26.63 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในค่าแรงงานขั้นต่ำ 26.63 หรือร้อยละ $100 - 26.63 = 73.37$ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

จำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรม หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 + \frac{(16.09 - 21.36) * 100}{21.36} \\ &= 100 - 24.67 \\ &= 75.33 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในจำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรม 75.33 หรือร้อยละ $100 - 75.33 = 24.67$ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

ผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 + \frac{(310 - 420) * 100}{420} \\ &= 100 - 26.19 \\ &= 73.81 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่ 73.81 หรือร้อยละ $100 - 73.81 = 26.19$ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

ปี พ.ศ. 2552

พื้นที่เพาะปลูกข้าวหอมมะลิ หาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 + \frac{(64.14 - 44.07) * 100}{64.14} \\ &= 100 + 31.29 \\ &= 131.29 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในพื้นที่เพาะปลูกข้าวหอมมะลิ 131.29 หรือร้อยละ 31.29 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

ต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิ หาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 - \frac{(5,920 - 5,110) * 100}{5,920} \\ &= 100 - 13.68 \\ &= 86.32 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิ 86.32 หรือร้อยละ 100 - 86.32 = 13.68 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

ค่าแรงงานขั้นต่ำ หาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 - \frac{(156 - 50) * 100}{156} \\ &= 100 - 67.95 \\ &= 32.05 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในค่าแรงงานขั้นต่ำ 32.05 หรือร้อยละ 100 - 32.05 = 67.95 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

จำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรม หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 + \frac{(16.86 - 21.51) * 100}{21.51} \\ &= 100 - 21.62 \\ &= 78.38 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในจำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรม 78.38 หรือร้อยละ $100 - 78.38 = 21.62$ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

ผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 + \frac{(325 - 431) * 100}{431} \\ &= 100 - 24.59 \\ &= 75.41 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่ 75.41 หรือร้อยละ $100 - 75.41 = 24.59$ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

ปี พ.ศ. 2553

พื้นที่เพาะปลูกข้าวหอมมะลิ หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 + \frac{(66.21 - 46.28) * 100}{66.21} \\ &= 100 + 30.10 \\ &= 130.10 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในพื้นที่เพาะปลูกข้าวหอมมะลิ 130.10 หรือร้อยละ 30.10 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

ต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิ หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 - \frac{(6,130.50 - 5,245) * 100}{6,130.50} \\ &= 100 - 14.44 \\ &= 85.56 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิ 85.56 หรือร้อยละ
 $100 - 85.56 = 14.44$ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

ค่าแรงงานขั้นต่ำ หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 - \frac{(156 - 60) * 100}{156} \\ &= 100 - 61.54 \\ &= 38.46 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในค่าแรงงานขั้นต่ำ 38.46 หรือร้อยละ $100 - 38.46 = 61.54$
 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

จำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรม หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 + \frac{(16.99 - 21.73) * 100}{21.73} \\ &= 100 - 21.81 \\ &= 78.19 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในจำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรม 78.19 หรือร้อยละ
 $100 - 78.19 = 21.81$ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

ผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 + \frac{(330.50 - 434.50) * 100}{434.50} \\ &= 100 - 23.94 \\ &= 76.06 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่ 76.06 หรือร้อยละ $100 - 76.06 = 23.94$ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

ปี พ.ศ. 2554

พื้นที่เพาะปลูกข้าวหอมมะลิ หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 + \frac{(66.71 - 45.90) * 100}{66.71} \\ &= 100 + 31.19 \\ &= 131.19 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในพื้นที่เพาะปลูกข้าวหอมมะลิ 131.19 หรือร้อยละ 31.19 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

ต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิ หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 - \frac{(6,275 - 5,335) * 100}{6,275} \\ &= 100 - 14.98 \\ &= 85.02 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิ 85.02 หรือร้อยละ $100 - 85.02 = 14.98$ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

ค่าแรงงานขั้นต่ำ หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 - \frac{(165 - 77.5) * 100}{165} \\ &= 100 - 53.03 \\ &= 46.97 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในค่าแรงงานขั้นต่ำ 46.97 หรือร้อยละ $100 - 46.97 = 53.03$ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

จำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรม หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 + \frac{(17.05 - 21.96) * 100}{21.96} \\ &= 100 - 22.36 \\ &= 77.64 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในจำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรม 77.64 หรือร้อยละ $100 - 77.64 = 22.36$ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

ผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 + \frac{(330.50 - 437.50) * 100}{437.50} \\ &= 100 - 24.46 \\ &= 75.54 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่ 75.54 หรือร้อยละ $100 - 75.54 = 24.46$ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

ปี พ.ศ. 2555

พื้นที่เพาะปลูกข้าวหอมมะลิ หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 + \frac{(68.08 - 45.76) * 100}{68.08} \\ &= 100 + 32.78 \\ &= 132.78 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในพื้นที่เพาะปลูกข้าวหอมมะลิ 132.78 หรือร้อยละ 32.78 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

ต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิ หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 - \frac{(6,344 - 5,481) * 100}{6,344} \\ &= 100 - 13.60 \\ &= 86.40 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิ 86.40 หรือร้อยละ 100 - 86.40 = 13.60 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

ค่าแรงงานขั้นต่ำ หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 - \frac{(233 - 95) * 100}{233} \\ &= 100 - 59.23 \\ &= 40.77 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในค่าแรงงานขั้นต่ำ 40.77 หรือร้อยละ 100 - 40.77 = 59.23 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

จำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรม หาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 + \frac{(17.40 - 22.19) * 100}{22.19} \\ &= 100 - 21.59 \\ &= 78.41 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในจำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรม 78.41 หรือร้อยละ 100 - 78.41 = 21.59 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

ผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่หาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 + \frac{(355 - 440) * 100}{440} \\ &= 100 - 19.32 \\ &= 80.68 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่ 80.68 หรือร้อยละ 100 - 80.68 = 19.32 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

ปี พ.ศ. 2556

พื้นที่เพาะปลูกข้าวหอมมะลิ หาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 + \frac{(66.44 - 46.35) * 100}{66.46} \\ &= 100 + 30.53 \\ &= 130.53 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในพื้นที่เพาะปลูกข้าวหอมมะลิ 130.53 หรือร้อยละ 30.53 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

ต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิ หาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 - \frac{(6,550 - 5,630) * 100}{6,550} \\ &= 100 - 14.05 \\ &= 85.95 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิ 85.95 หรือร้อยละ
 $100 - 85.95 = 14.05$ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

ค่าแรงงานขั้นต่ำ หาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 - \frac{(300 - 110) * 100}{300} \\ &= 100 - 63.33 \\ &= 36.67 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในค่าแรงงานขั้นต่ำ 36.67 หรือร้อยละ $100 - 36.67 = 63.33$
 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

จำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรม หาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 + \frac{(17.46 - 22.62) * 100}{22.62} \\ &= 100 - 22.81 \\ &= 77.19 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในจำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรม 77.19 หรือร้อยละ
 $100 - 77.19 = 22.81$ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

ผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่หาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 + \frac{(364 - 465) * 100}{465} \\ &= 100 - 21.72 \\ &= 78.28 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่ 78.28 หรือร้อยละ $100 - 78.28 = 21.72$ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

2. ด้านความต้องการ (อุปสงค์)

ปี พ.ศ. 2551

ปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิภายในประเทศ หาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 + \frac{(9.54 - 9.20) * 100}{9.54} \\ &= 100 + 3.56 \\ &= 103.56 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิภายในประเทศ 103.56 หรือร้อยละ 3.56 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

ปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน หาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 + \frac{(4.51 - 2.47) * 100}{4.51} \\ &= 100 + 45.23 \\ &= 145.23 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน 145.23 หรือร้อยละ 45.23 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

ปี พ.ศ. 2552

ปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิภายในประเทศ หาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 + \frac{(9.78 - 9.39) * 100}{9.78} \\ &= 100 + 3.99 \\ &= 103.99 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิภายในประเทศ 103.99 หรือร้อยละ 3.99 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

ปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน หาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 + \frac{(6.9 - 3.02) * 100}{6.90} \\ &= 100 + 56.23 \\ &= 156.23 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน 156.23 หรือร้อยละ 56.23 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

ปี พ.ศ. 2553

ปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิภายในประเทศ หาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 + \frac{(9.60 - 9.70) * 100}{9.70} \\ &= 100 - 1.03 \\ &= 98.97 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิภายในประเทศ 98.97 หรือร้อยละ $100 - 98.97 = 1.03$ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

ปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน หาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 + \frac{(7.59 - 3.56) * 100}{7.59} \\ &= 100 + 53.10 \\ &= 153.10 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน 153.10 หรือร้อยละ 53.10 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

ปี พ.ศ. 2554

ปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิภายในประเทศ หาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 + \frac{(9.50 - 9.60) * 100}{9.60} \\ &= 100 - 1.04 \\ &= 98.96 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิภายในประเทศ 98.96 หรือร้อยละ $100 - 98.96 = 1.04$ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

ปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน หาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 + \frac{(9.19 - 4.22) * 100}{9.19} \\ &= 100 + 54.08 \\ &= 154.08 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน 154.08 หรือร้อยละ 54.08 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

ปี พ.ศ. 2555

ปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิภายในประเทศ หาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 + \frac{(10.20 - 9.58) * 100}{10.20} \\ &= 100 + 6.08 \\ &= 106.08 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิภายในประเทศ 106.08 หรือร้อยละ 6.08 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

ปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน หาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 + \frac{(8.75 - 6.58) * 100}{8.75} \\ &= 100 + 24.8 \\ &= 124.80 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน 124.80 หรือร้อยละ 24.80 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

ปี พ.ศ. 2556

ปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิภายในประเทศ หาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 + \frac{(10.50 - 9.70) * 100}{10.50} \\ &= 100 + 7.62 \\ &= 107.62 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิภายในประเทศ 107.62 หรือร้อยละ 7.62 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

ปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน หาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 + \frac{(8.56 - 8.14) * 100}{8.56} \\ &= 100 + 4.91 \\ &= 104.91 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน 104.91 หรือร้อยละ 4.91 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

3. ด้านสิ่งสนับสนุนเกี่ยวเนื่อง

ปี พ.ศ. 2551

ปริมาณการสำรองข้าวหอมมะลิทำได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 + \frac{(1.8 - 0.66) * 100}{1.80} \\ &= 100 + 63.33 \\ &= 163.33 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในปริมาณการสำรองข้าวหอมมะลิ 163.33 หรือร้อยละ 63.33 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP)ทำได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 + \frac{(245.80 - 98.3) * 100}{245.80} \\ &= 100 + 60.01 \\ &= 160.01 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) 160.01 หรือร้อยละ 60.01 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

ปี พ.ศ. 2552

ปริมาณการสำรองข้าวหอมมะลิทำได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 + \frac{(1.26 - 0.70) * 100}{1.26} \\ &= 100 + 44.44 \\ &= 144.44 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิ 144.44 หรือร้อยละ 44.44 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP)หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 + \frac{(273.4 - 101.60) * 100}{273.40} \\ &= 100 + 62.84 \\ &= 162.84 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) 162.84 หรือร้อยละ 62.84 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

ปี พ.ศ. 2553

ปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิหาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 + \frac{(1.36 - 1.01) * 100}{1.36} \\ &= 100 + 25.74 \\ &= 125.74 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิ 125.74 หรือร้อยละ 25.74 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP)หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 + \frac{(318.90 - 112.80) * 100}{318.90} \\ &= 100 + 64.63 \\ &= 164.63 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) 164.63 หรือร้อยละ 64.63 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

ปี พ.ศ. 2554

ปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 + \frac{(3.10 - 0.98) * 100}{3.10} \\ &= 100 + 68.39 \\ &= 168.39 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิ 168.39 หรือร้อยละ 68.39 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP)หาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 + \frac{(345.70 - 134.60) * 100}{345.70} \\ &= 100 + 61.06 \\ &= 161.06 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) 161.06 หรือร้อยละ 61.06 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

ปี พ.ศ. 2555

ปริมาณการสำรองข้าวหอมมะลิทำได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 + \frac{(3.05 - 0.74) * 100}{3.05} \\ &= 100 + 75.74 \\ &= 175.74 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในปริมาณการสำรองข้าวหอมมะลิ 175.74 หรือร้อยละ 75.74 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP)ทำได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 + \frac{(385.70 - 155.80) * 100}{385.70} \\ &= 100 + 59.61 \\ &= 159.61 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) 159.61 หรือร้อยละ 59.61 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

ปี พ.ศ. 2556

ปริมาณการสำรองข้าวหอมมะลิทำได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 + \frac{(3.28 - 0.94) * 100}{3.28} \\ &= 100 + 71.34 \\ &= 171.34 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในปริมาณการสำรองข้าวหอมมะลิ 171.34 หรือร้อยละ 171.34 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 + \frac{(387.20 - 170.60) * 100}{387.20} \\ &= 100 + 55.94 \\ &= 155.94 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) 155.94 หรือร้อยละ 55.94 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

4. ด้านกลยุทธ์โครงสร้างและสภาพการแข่งขัน

ปี พ.ศ. 2551

อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 - \frac{(6.0 - 15.6) * 100}{15.60} \\ &= 100 + 61.54 \\ &= 161.54 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ 161.54 หรือร้อยละ 61.54 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

อัตราเงินเฟ้อ หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 - \frac{(1.40 - 19.90) * 100}{19.90} \\ &= 100 + 92.96 \\ &= 192.96 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในอัตราเงินเฟ้อ 192.96 หรือร้อยละ 92.96 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

อัตราแลกเปลี่ยน หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 - \frac{(0.0299 - 0.0288) * 100}{0.0299} \\ &= 100 - 3.33 \\ &= 96.67 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในอัตราแลกเปลี่ยน 96.67 หรือร้อยละ $100 - 96.67 = 3.33$ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

ปี พ.ศ. 2552

อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 - \frac{(6.0 - 10.4) * 100}{10.4} \\ &= 100 + 42.31 \\ &= 142.31 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ 142.31 หรือร้อยละ 42.31 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

อัตราเงินเฟ้อ หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 - \frac{(1.80 - 6.50) * 100}{6.50} \\ &= 100 + 72.31 \\ &= 172.31 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในอัตราเงินเฟ้อ 172.31 หรือร้อยละ 72.31 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

อัตราแลกเปลี่ยน หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 - \frac{(0.0291 - 0.0282) * 100}{0.0291} \\ &= 100 - 3.45 \\ &= 96.55 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในอัตราแลกเปลี่ยน 96.55 หรือร้อยละ $100 - 96.55 = 3.45$ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

ปี พ.ศ. 2553

อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 - \frac{(5.9 - 13.1) * 100}{13.1} \\ &= 100 + 54.96 \\ &= 154.96 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ 154.96 หรือร้อยละ 54.96 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

อัตราเงินเฟ้อ หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 - \frac{(3.3 - 11.8) * 100}{11.8} \\ &= 100 + 72.03 \\ &= 172.03 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในอัตราเงินเฟ้อ 172.03 หรือร้อยละ 72.03 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

อัตราแลกเปลี่ยน หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 - \frac{(0.0315 - 0.0301) * 100}{0.0315} \\ &= 100 - 3.25 \\ &= 96.77 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในอัตราแลกเปลี่ยน 96.77 หรือร้อยละ $100 - 96.77 = 3.23$ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

ปี พ.ศ. 2554

อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 - \frac{(6.9 - 17.0) * 100}{17.0} \\ &= 100 + 59.41 \\ &= 159.41 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ 159.41 หรือร้อยละ 59.41 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

อัตราเงินเฟ้อ หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 - \frac{(3.8 - 18.1) * 100}{18.1} \\ &= 100 + 79.01 \\ &= 179.01 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในอัตราเงินเฟ้อ 179.01 หรือร้อยละ 79.01 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

อัตราแลกเปลี่ยน หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 - \frac{(0.0327 - 0.0313) * 100}{0.0327} \\ &= 100 - 4.28 \\ &= 95.72 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในอัตราแลกเปลี่ยน 95.72 หรือร้อยละ $100 - 95.72 = 4.28$ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

ปี พ.ศ. 2555

อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 - \frac{(7.1 - 13.5) * 100}{13.5} \\ &= 100 + 47.41 \\ &= 147.41 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ 147.41 หรือร้อยละ 47.41 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

อัตราเงินเฟ้อ หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 - \frac{(3.0 - 9.2) * 100}{9.2} \\ &= 100 + 67.39 \\ &= 167.39 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในอัตราเงินเฟ้อ 167.39 หรือร้อยละ 67.39 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

อัตราแลกเปลี่ยน หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 - \frac{(0.0326 - 0.0311) * 100}{0.0326} \\ &= 100 - 4.60 \\ &= 95.40 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในอัตราแลกเปลี่ยน 95.40 หรือร้อยละ $100 - 95.40 = 4.60$ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

ปี พ.ศ. 2556

อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 - \frac{(7.3 - 14.0) * 100}{14.0} \\ &= 100 + 47.86 \\ &= 147.86 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ 147.86 หรือร้อยละ 47.86 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

อัตราเงินเฟ้อ หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 - \frac{(2.2 - 6.6) * 100}{6.6} \\ &= 100 + 66.67 \\ &= 166.67 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในอัตราเงินเฟ้อ 166.67 หรือร้อยละ 66.67 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

อัตราแลกเปลี่ยน หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 - \frac{(0.0325 - 0.0308) * 100}{0.0325} \\ &= 100 - 5.23 \\ &= 94.77 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในอัตราแลกเปลี่ยน 94.77 หรือร้อยละ $100 - 94.77 = 5.23$ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม

ไทย – อินเดีย

1. ด้านปัจจัยการผลิต

ปี พ.ศ. 2551

พื้นที่เพาะปลูกข้าวหอมมะลิ หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 + \frac{(63.8 - 271.2) * 100}{271.20} \\ &= 100 - 76.47 \\ &= 23.53 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในพื้นที่เพาะปลูกข้าวหอมมะลิ 23.53 หรือร้อยละ
 $100 - 23.53 = 76.47$ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

ต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิ หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 - \frac{(5,800 - 5,120) * 100}{5,800} \\ &= 100 - 11.72 \\ &= 88.28 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิ 88.28 หรือร้อยละ
 $100 - 88.28 = 11.72$ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

ค่าแรงงานขั้นต่ำ หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 - \frac{(154 - 135) * 100}{154} \\ &= 100 - 12.34 \\ &= 87.66 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในค่าแรงงานขั้นต่ำ 87.66 หรือร้อยละ $100 - 87.66 = 12.34$ เมื่อ
 เปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

จำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรม หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 + \frac{(16.09 - 293.84) * 100}{293.84} \\ &= 100 - 94.52 \\ &= 5.48 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในจำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรม 5.48 หรือร้อยละ
 $100 - 5.48 = 94.52$ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

ผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่หาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 + \frac{(310 - 130) * 100}{310} \\ &= 100 + 58.06 \\ &= 158.06 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่ 158.06 หรือร้อยละ 58.06 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

ปี พ.ศ. 2552

พื้นที่เพาะปลูกข้าวหอมมะลิ หาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 + \frac{(64.14 - 276.95) * 100}{276.95} \\ &= 100 - 76.84 \\ &= 23.16 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในพื้นที่เพาะปลูกข้าวหอมมะลิ 23.16 หรือร้อยละ 100 - 23.16 = 76.84 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

ต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิ หาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 - \frac{(5,920 - 5,280.50) * 100}{5,920} \\ &= 100 - 10.80 \\ &= 89.20 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิ 89.20 หรือร้อยละ 100 - 89.20 = 10.80 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

ค่าแรงงานขั้นต่ำ หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 - \frac{(156 - 145) * 100}{156} \\ &= 100 - 7.05 \\ &= 92.95 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในค่าแรงงานขั้นต่ำ 92.95 หรือร้อยละ 100 - 92.95 = 7.05 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

จำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรม หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 + \frac{(16.86 - 297.53) * 100}{297.53} \\ &= 100 - 94.33 \\ &= 5.67 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในจำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรม 5.67 หรือร้อยละ 100 - 5.67 = 94.33 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

ผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 + \frac{(325 - 155) * 100}{325} \\ &= 100 + 52.31 \\ &= 152.31 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่ 152.31 หรือร้อยละ 52.31 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

ปี พ.ศ. 2553

พื้นที่เพาะปลูกข้าวหอมมะลิ หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 + \frac{(66.21 - 273.51) * 100}{273.51} \\ &= 100 - 75.79 \\ &= 24.21 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในพื้นที่เพาะปลูกข้าวหอมมะลิ 24.21 หรือร้อยละ
 $100 - 24.21 = 75.79$ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

ต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิ หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 - \frac{(6,130.50 - 5,345) * 100}{6,130.50} \\ &= 100 - 12.81 \\ &= 87.19 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิ 87.19 หรือร้อยละ
 $100 - 87.19 = 12.81$ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

ค่าแรงงานขั้นต่ำ หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 - \frac{(156 - 153) * 100}{156} \\ &= 100 - 1.92 \\ &= 98.08 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในค่าแรงงานขั้นต่ำ 98.08 หรือร้อยละ
 $100 - 98.08 = 1.92$ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

จำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรม หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 + \frac{(16.99 - 301.41) * 100}{301.41} \\ &= 100 - 94.36 \\ &= 5.64 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในจำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรม 5.64 หรือร้อยละ 100 - 5.64 = 94.36 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

ผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 + \frac{(330.50 - 157) * 100}{330.50} \\ &= 100 + 52.50 \\ &= 152.50 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่ 152.50 หรือร้อยละ 52.50 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

ปี พ.ศ. 2554

พื้นที่เพาะปลูกข้าวหอมมะลิ หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 + \frac{(66.71 - 276.95) * 100}{276.95} \\ &= 100 - 75.91 \\ &= 24.09 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในพื้นที่เพาะปลูกข้าวหอมมะลิ 24.09 หรือร้อยละ 100 - 24.09 = 75.91 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

ต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิ หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 - \frac{(6,275 - 5,495.50) * 100}{6,275} \\ &= 100 - 12.42 \\ &= 87.58 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิ 87.58 หรือร้อยละ
 $100 - 87.58 = 12.42$ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

ค่าแรงงานขั้นต่ำ หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 - \frac{(165 - 164) * 100}{165} \\ &= 100 - 0.61 \\ &= 99.39 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในค่าแรงงานขั้นต่ำ 99.39 หรือร้อยละ $100 - 99.39 = 0.61$
 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

จำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรม หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 + \frac{(17.05 - 305.29) * 100}{305.29} \\ &= 100 - 94.42 \\ &= 5.58 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในจำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรม 5.58 หรือร้อยละ
 $100 - 5.58 = 94.42$ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

ผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่หาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 + \frac{(331.50 - 161.50) * 100}{331.50} \\ &= 100 + 51.28 \\ &= 151.28 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่ 151.28 หรือร้อยละ 51.28 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

ปี พ.ศ. 2555

พื้นที่เพาะปลูกข้าวหอมมะลิ หาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 + \frac{(68.08 - 242.45) * 100}{242.45} \\ &= 100 - 71.92 \\ &= 28.08 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในพื้นที่เพาะปลูกข้าวหอมมะลิ 28.08 หรือร้อยละ 100 - 28.08 = 71.92 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

ต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิ หาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 - \frac{(6,344 - 5,600) * 100}{6,344} \\ &= 100 - 11.73 \\ &= 88.27 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิ 88.27 หรือร้อยละ 100 - 88.27 = 11.73 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

ค่าแรงงานขั้นต่ำ หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 - \frac{(233 - 175) * 100}{233} \\ &= 100 - 24.89 \\ &= 75.11 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในค่าแรงงานขั้นต่ำ 75.11 หรือร้อยละ $100 - 75.11 = 24.89$ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

จำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรม หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 + \frac{(17.40 - 309.17) * 100}{309.17} \\ &= 100 - 94.37 \\ &= 5.63 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในจำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรม 5.63 หรือร้อยละ $100 - 5.63 = 94.37$ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

ผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 + \frac{(355 - 165) * 100}{355} \\ &= 100 + 53.52 \\ &= 153.52 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่ 153.52 หรือร้อยละ 53.52 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

ปี พ.ศ. 2556

พื้นที่เพาะปลูกข้าวหอมมะลิ หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 + \frac{(66.64 - 266.83) * 100}{266.83} \\ &= 100 - 75.03 \\ &= 24.97 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในพื้นที่เพาะปลูกข้าวหอมมะลิ 24.97 หรือร้อยละ
 $100 - 24.97 = 75.03$ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

ต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิ หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 - \frac{(6,550 - 5,680) * 100}{6,550} \\ &= 100 - 13.28 \\ &= 86.72 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิ 86.72 หรือร้อยละ
 $100 - 86.72 = 13.28$ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

ค่าแรงงานขั้นต่ำ หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 - \frac{(300 - 192) * 100}{300} \\ &= 100 - 36 \\ &= 64 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในค่าแรงงานขั้นต่ำ 64 หรือร้อยละ $100 - 64 = 36$ เมื่อ
 เปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

จำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรม หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 + \frac{(17.46 - 315.37) * 100}{315.37} \\ &= 100 - 94.46 \\ &= 5.54 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในจำนวนแรงงานในภาคเกษตรกรรม 5.54 หรือร้อยละ 100 - 5.54 = 94.46 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

ผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 + \frac{(364 - 180) * 100}{364} \\ &= 100 + 50.55 \\ &= 150.55 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในผลผลิตข้าวหอมมะลิเฉลี่ยต่อไร่ 150.55 หรือร้อยละ 50.55 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

2. ด้านความต้องการ (อุปสงค์)

ปี พ.ศ. 2551

ปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิภายในประเทศ หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 + \frac{(9.54 - 32.55) * 100}{32.55} \\ &= 100 - 70.69 \\ &= 29.31 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิภายในประเทศ 29.31 หรือ ร้อยละ $100 - 29.31 = 70.69$ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

ปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน หาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 + \frac{(4.51 - 2.01) * 100}{4.51} \\ &= 100 + 55.43 \\ &= 155.43 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน 155.43 หรือร้อยละ 55.43 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

ปี พ.ศ. 2552

ปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิภายในประเทศ หาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 + \frac{(9.78 - 33.35) * 100}{33.35} \\ &= 100 - 70.67 \\ &= 29.33 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิภายในประเทศ 29.33 หรือ ร้อยละ $100 - 29.33 = 70.67$ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

ปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน หาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 + \frac{(6.90 - 2.13) * 100}{6.90} \\ &= 100 + 69.13 \\ &= 169.13 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน 169.13 หรือร้อยละ 69.13 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

ปี พ.ศ. 2553

ปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิภายในประเทศ หาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 + \frac{(9.60 - 35.24) * 100}{35.24} \\ &= 100 - 72.76 \\ &= 27.24 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิภายในประเทศ 27.247 หรือร้อยละ 100 - 27.24 = 72.76 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

ปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน หาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 + \frac{(7.59 - 2.12) * 100}{7.59} \\ &= 100 + 72.07 \\ &= 172.07 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน 172.07 หรือร้อยละ 72.07 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

ปี พ.ศ. 2554

ปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิภายในประเทศ หาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 + \frac{(9.50 - 35.55) * 100}{35.55} \\ &= 100 - 73.28 \\ &= 26.72 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิภายในประเทศ 26.72 หรือร้อยละ $100 - 26.72 = 73.28$ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

ปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน หาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 + \frac{(9.19 - 4.54) * 100}{9.19} \\ &= 100 + 50.60 \\ &= 150.60 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน 150.60 หรือร้อยละ 50.60 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

ปี พ.ศ. 2555

ปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิภายในประเทศ หาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 + \frac{(10.20 - 32.76) * 100}{32.76} \\ &= 100 - 68.86 \\ &= 31.14 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิภายในประเทศ 31.14 หรือร้อยละ $100 - 31.14 = 68.86$ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

ปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน หาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 + \frac{(8.75 - 5.06) * 100}{8.75} \\ &= 100 + 42.17 \\ &= 142.17 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน 142.17 หรือร้อยละ 42.17 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

ปี พ.ศ. 2556

ปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิภายในประเทศ หาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 + \frac{(10.50 - 35.09) * 100}{35.09} \\ &= 100 - 70.08 \\ &= 29.92 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในปริมาณการบริโภคข้าวหอมมะลิภายในประเทศ 29.92 หรือร้อยละ $100 - 29.92 = 70.08$ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

ปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน หาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 + \frac{(8.56 - 4.75) * 100}{8.56} \\ &= 100 + 44.51 \\ &= 144.51 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิไปยังตลาดอาเซียน 144.51 หรือร้อยละ 44.51 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

3. ด้านสิ่งสนับสนุนเกี่ยวเนื่อง

ปี พ.ศ. 2551

ปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิหาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 + \frac{(1.80 - 5.26) * 100}{5.26} \\ &= 100 - 65.78 \\ &= 34.22 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิ 34.22 หรือร้อยละ $100 - 34.22 = 65.78$ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP)หาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 + \frac{(245.8 - 1,223.2) * 100}{1,223.2} \\ &= 100 - 79.91 \\ &= 20.09 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) 20.09 หรือร้อยละ $100 - 20.09 = 79.91$ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

ปี พ.ศ. 2552

ปริมาณการสำรองข้าวหอมมะลิหาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 + \frac{(1.26 - 5.72) * 100}{5.72} \\ &= 100 - 77.97 \\ &= 22.03 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในปริมาณการสำรองข้าวหอมมะลิ 22.03 หรือร้อยละ $100 - 22.03 = 77.97$ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP)หาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 + \frac{(273.40 - 1,365.3) * 100}{1,365.3} \\ &= 100 - 79.98 \\ &= 20.02 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) 20.02 หรือร้อยละ $100 - 20.02 = 79.98$ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

ปี พ.ศ. 2553

ปริมาณการสำรองข้าวหอมมะลิหาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 + \frac{(1.36 - 6.50) * 100}{6.50} \\ &= 100 - 79.08 \\ &= 20.92 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิ 20.92 หรือร้อยละ
 $100 - 20.92 = 79.08$ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP)หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 + \frac{(318.90 - 1,708.50) * 100}{1,708.50} \\ &= 100 - 81.33 \\ &= 18.67 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) 18.67 หรือ
 ร้อยละ $100 - 18.67 = 81.33$ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

ปี พ.ศ. 2554

ปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิหาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 + \frac{(3.10 - 9.00) * 100}{9.00} \\ &= 100 - 65.55 \\ &= 34.44 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิ 34.44 หรือร้อยละ
 $100 - 34.44 = 65.55$ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP)หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 + \frac{(345.70 - 1,880.10) * 100}{1,880.10} \\ &= 100 - 81.61 \\ &= 18.39 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) 18.39 หรือ ร้อยละ $100 - 18.39 = 81.61$ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

ปี พ.ศ. 2555

ปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 + \frac{(3.05 - 10.25) * 100}{10.25} \\ &= 100 - 70.24 \\ &= 29.76 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในปริมาณการส่งออกข้าวหอมมะลิ 29.76 หรือร้อยละ $100 - 29.76 = 70.24$ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP)หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 + \frac{(385.70 - 1,872) * 100}{1,872} \\ &= 100 - 79.40 \\ &= 20.60 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) 20.60 หรือ ร้อยละ $100 - 20.60 = 79.40$ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

ปี พ.ศ. 2556

ปริมาณการสำรองข้าวหอมมะลิหาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 + \frac{(3.28 - 11.75) * 100}{11.75} \\ &= 100 - 72.09 \\ &= 27.91 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในปริมาณการสำรองข้าวหอมมะลิ 27.91 หรือร้อยละ $100 - 27.91 = 72.09$ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP)หาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 + \frac{(387.2 - 1,870) * 100}{1,870} \\ &= 100 - 79.29 \\ &= 20.71 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) 20.71 หรือร้อยละ $100 - 20.71 = 79.29$ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

4. ด้านกลยุทธ์โครงสร้างและสภาพการแข่งขัน

ปี พ.ศ. 2551

อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 - \frac{(6.0 - 13.1) * 100}{13.1} \\ &= 100 + 54.20 \\ &= 154.20 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ 154.20 หรือร้อยละ 54.20 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

อัตราเงินเฟ้อ หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 - \frac{(1.40 - 10.50) * 100}{10.50} \\ &= 100 + 86.67 \\ &= 186.67 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในอัตราเงินเฟ้อ 186.67 หรือร้อยละ 86.67 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

อัตราแลกเปลี่ยน หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 - \frac{(0.0299 - 0.0287) * 100}{0.0299} \\ &= 100 - 4.01 \\ &= 95.99 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในอัตราแลกเปลี่ยน 95.99 หรือร้อยละ $100 - 95.99 = 4.01$
เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

ปี พ.ศ. 2552

อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ หาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 - \frac{(6.0 - 12.20) * 100}{12.20} \\ &= 100 + 50.82 \\ &= 150.82 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ 150.82 หรือร้อยละ 50.82 เมื่อ
เปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

อัตราเงินเฟ้อ หาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 - \frac{(1.80 - 10.9) * 100}{10.9} \\ &= 100 + 83.49 \\ &= 183.49 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในอัตราเงินเฟ้อ 183.49 หรือร้อยละ 83.49 เมื่อเปรียบเทียบกับ
ประเทศอินเดีย

อัตราแลกเปลี่ยน หาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 - \frac{(0.0291 - 0.0283) * 100}{0.0291} \\ &= 100 - 2.75 \\ &= 97.25 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในอัตราแลกเปลี่ยน 97.25 หรือร้อยละ $100 - 97.25 = 2.75$
เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

ปี พ.ศ. 2553

อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 - \frac{(5.9 - 8.3) * 100}{8.3} \\ &= 100 + 28.92 \\ &= 128.92 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ 128.92 หรือร้อยละ 28.92 เมื่อ
เปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

อัตราเงินเฟ้อ หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 - \frac{(3.3 - 12.0) * 100}{12.0} \\ &= 100 + 72.50 \\ &= 172.50 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในอัตราเงินเฟ้อ 172.50 หรือร้อยละ 72.50 เมื่อเปรียบเทียบกับ
ประเทศอินเดีย

อัตราแลกเปลี่ยน หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 - \frac{(0.0315 - 0.0302) * 100}{0.0315} \\ &= 100 - 4.13 \\ &= 95.87 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในอัตราแลกเปลี่ยน 68.47 หรือร้อยละ $100 - 68.47 = 31.53$ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

ปี พ.ศ. 2554

อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ หาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 - \frac{(6.9 - 10.2) * 100}{10.2} \\ &= 100 + 32.35 \\ &= 132.35 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ 132.35 หรือร้อยละ 32.35 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

อัตราเงินเฟ้อ หาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 - \frac{(3.8 - 8.9) * 100}{8.9} \\ &= 100 + 57.30 \\ &= 157.30 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในอัตราเงินเฟ้อ 157.30 หรือร้อยละ 57.30 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

อัตราแลกเปลี่ยน หาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 - \frac{(0.0327 - 0.0310) * 100}{0.0327} \\ &= 100 - 5.20 \\ &= 94.80 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในอัตราแลกเปลี่ยน 94.80 หรือร้อยละ $100 - 94.80 = 5.20$
เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

ปี พ.ศ. 2555

อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ หาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 - \frac{(7.1 - 10.6) * 100}{10.6} \\ &= 100 + 33.02 \\ &= 133.02 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ 133.02 หรือร้อยละ 33.02 เมื่อ
เปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

อัตราเงินเฟ้อ หาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 - \frac{(3.0 - 9.3) * 100}{9.3} \\ &= 100 + 67.74 \\ &= 167.74 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในอัตราเงินเฟ้อ 167.74 หรือร้อยละ 67.74 เมื่อเปรียบเทียบกับ
ประเทศอินเดีย

อัตราแลกเปลี่ยน หาได้จาก

$$\begin{aligned} Coj &= 100 - \frac{(0.0326 - 0.0286) * 100}{0.0326} \\ &= 100 - 12.27 \\ &= 87.73 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในอัตราแลกเปลี่ยน 87.73 หรือร้อยละ $100 - 87.73 = 12.27$
เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

ปี พ.ศ. 2556

อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 - \frac{(7.3 - 11.0) * 100}{11.0} \\ &= 100 + 33.64 \\ &= 133.64 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ 133.64 หรือร้อยละ 33.64 เมื่อ
เปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

อัตราเงินเฟ้อ หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 - \frac{(2.2 - 10.9) * 100}{10.9} \\ &= 100 + 79.82 \\ &= 179.82 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยได้เปรียบในอัตราเงินเฟ้อ 179.82 หรือร้อยละ 79.82 เมื่อเปรียบเทียบกับ
ประเทศอินเดีย

อัตราแลกเปลี่ยน หาได้จาก

$$\begin{aligned} \text{Coj} &= 100 - \frac{(0.0325 - 0.0308) * 100}{0.0325} \\ &= 100 - 5.23 \\ &= 94.77 \end{aligned}$$

สรุป ประเทศไทยเสียเปรียบในอัตราแลกเปลี่ยน 94.77 หรือร้อยละ $100 - 94.77 = 5.23$
เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินเดีย

ข้อมูลที่ใช้ในการคำนวณความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage - RCA)

ตารางผนวกที่ 1 มูลค่าการส่งออกข้าวหอมมะลิของไทยไปยังตลาดอาเซียน

ปี พ.ศ.	มูลค่าการส่งออก (ล้านเหรียญดอลลาร์สหรัฐฯ)
2547	1,955.72
2548	1,638.86
2549	1,586.47
2550	1,639.63
2551	1,839.21
2552	2,700.39
2553	2,330.68
2554	2,588.06
2555	3,479.02

ที่มา: UN Comtrade (2014)

ตารางผนวกที่ 2 มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรทั้งหมดของไทยไปยังตลาดอาเซียน

ปี พ.ศ.	มูลค่าการส่งออก (ล้านเหรียญดอลลาร์สหรัฐฯ)
2547	38,241.14
2548	48,788.09
2549	44,886.21
2550	47,845.86
2551	59,901.42
2552	76,078.13
2553	90,119.03
2554	110,039.89
2555	132,031.57

ที่มา: UN Comtrade (2014)

ตารางผนวกที่ 3 มูลค่าการส่งออกข้าวหอมมะลิของเวียดนามไปยังตลาดอาเซียน

ปี พ.ศ.	มูลค่าการส่งออก (ล้านเหรียญดอลลาร์สหรัฐฯ)
2547	1,033.09
2548	875.79
2549	831.50
2550	934.26
2551	927.92
2552	1,158.32
2553	1,416.38
2554	1,283.90
2555	1,498.18

ที่มา: UN Comtrade (2014)

ตารางผนวกที่ 4 มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรทั้งหมดของเวียดนามไปยังตลาดอาเซียน

ปี พ.ศ.	มูลค่าการส่งออก (ล้านเหรียญดอลลาร์สหรัฐฯ)
2547	9,544.74
2548	12,484.43
2549	13,036.88
2550	14,713.13
2551	18,153.07
2552	24,489.73
2553	30,449.77
2554	37,826.86
2555	46,551.71

ที่มา: UN Comtrade (2014)

ตารางผนวกที่ 5 มูลค่าการส่งออกข้าวหอมมะลิของอินเดียไปยังตลาดอาเซียน

ปี พ.ศ.	มูลค่าการส่งออก (ล้านเหรียญดอลลาร์สหรัฐฯ)
2547	651.18
2548	546.90
2549	528.38
2550	546.02
2551	613.06
2552	800.68
2553	676.76
2554	762.26
2555	1,059.03

ที่มา: UN Comtrade (2014)

ตารางผนวกที่ 6 มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรทั้งหมดของอินเดียไปยังตลาดอาเซียน

ปี พ.ศ.	มูลค่าการส่งออก (ล้านเหรียญดอลลาร์สหรัฐฯ)
2547	13,073.83
2548	18,422.54
2549	22,464.78
2550	27,156.41
2551	35,208.24
2552	46,384.13
2553	45,635.10
2554	47,765.88
2555	43,124.58

ที่มา: UN Comtrade (2014)

ตารางผนวกที่ 7 มูลค่าการส่งออกข้าวหอมมะลิทั้งหมดของโลก

ปี พ.ศ.	มูลค่าการส่งออก (ล้านเหรียญดอลลาร์สหรัฐฯ)
2547	25,291.62
2548	19,657.45
2549	16,531.23
2550	18,665.87
2551	20,889.00
2552	26,296.09
2553	25,896.09
2554	29,421.78
2555	36,429.28

ที่มา: UN Comtrade (2014)

ตารางผนวกที่ 8 มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรทั้งหมดของโลก

ปี พ.ศ.	มูลค่าการส่งออก (ล้านเหรียญดอลลาร์สหรัฐฯ)
2547	406,685.94
2548	863,754.84
2549	777,796.50
2550	835,250.02
2551	955,264.68
2552	1,020,813.25
2553	1,112,409.48
2554	1,611,794.70
2555	3,448,937.22

ที่มา: UN Comtrade (2014)

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

ชื่อ – นามสกุล

นางสาวสุกิกา พงเพ็ง

วัน เดือน ปี ที่เกิด

วันที่ 17 กันยายน พ.ศ. 2530

สถานที่เกิด

จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ประวัติการศึกษา

บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาการเงินและการธนาคาร

คณะสังคมศาสตร์ ภาควิชาบริหารธุรกิจ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

จังหวัดกรุงเทพมหานคร